

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดย

นางสาวณิชดาภา นาคพงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

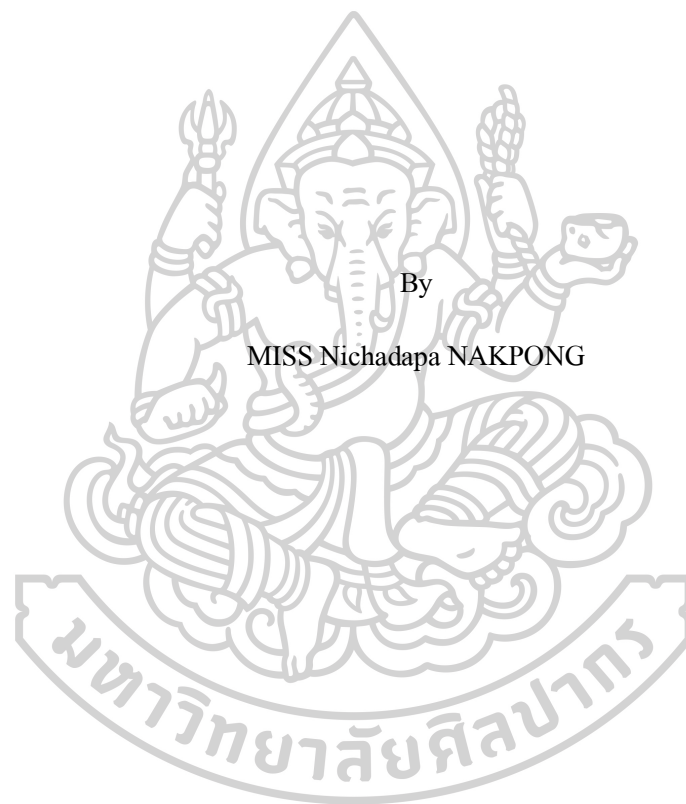
การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดย
นางสาวณิชดาภา นาคพงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

RISK ANALYSIS BY USING FINANCIAL RATIO FOR THE CONSTRUCTION
COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Business Administration (MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION
PROGRAM)

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2018

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย
โดย	ณิชดาภา นาคพงศ์
สาขาวิชา	หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผนก ก แบบ ก 2
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกริกฤทธิ์ อัมพะวัต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรธิดา วิเศษศิลปานนท์)

60602318 : หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2

คำสำคัญ : การวิเคราะห์ความเสี่ยง, อัตราส่วนทางการเงิน, ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

นางสาว นิชดาภา นาคพงษ์: การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. ธนินทร์ฐ์ รัตนพงศ์กัญญา

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพยากรณ์ความเสี่ยงด้วยอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการของธุรกิจ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลประกอบการของธุรกิจกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ แบ่งเป็น ข้อมูลทั่วไปและมาตรฐานบัญชีของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ข้อมูลด้านการเงิน ข้อมูลราคาปิดหลักทรัพย์ของแต่ละบริษัทในกลุ่มตัวอย่างย้อนหลัง ข้อมูลด้านสถิติจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คำนวณหาค่าความเสี่ยงของหลักทรัพย์ (โอกาสจะล้มละลาย) โดยใช้สมการแบบจำลอง Altman Z-Score Model (Non – Manufacturing firm) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการ ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการเปรียบเทียบผลประกอบการกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชน โดยการนำการข้อมูลด้านการเงินและข้อมูลทางสถิติ สร้างกราฟเปรียบเทียบ

ผลการวิจัยพบว่า 1) บริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีระดับความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย) ค่อนข้างต่ำ 2) อัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการมีระดับความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 3) ผลประกอบการกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชนเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ การวิเคราะห์ความเสี่ยง ควรเลือกใช้แบบจำลองให้เหมาะสมกับประเภทธุรกิจ และควรพัฒนาเป็นแบบจำลองระยะยาว ให้สอดคล้องกับโครงสร้างธุรกิจในประเทศไทย

60602318 : Major (MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION PROGRAM)

Keyword : risk analysis, financial ratio, construction company

MISS NICHADAPA NAKPONG : RISK ANALYSIS BY USING FINANCIAL RATIO FOR THE CONSTRUCTION COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND
THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR TANINRAT RATTANAPONGPINYO, Ph.D.

The objectives of this research were 1) to predict the risk level by using significant financial ratios 2) to study the relationship between financial ratios and financial performance 3) to compare the financial performance and the private investment index. In this study, the samples were the construction companies listed on Stock Exchange of Thailand.

This research were a quantitative research based on secondary data, by collecting data methods, divided into general information and accounting standards of the construction business, financial information, the previous closing price of securities information, statistical data. The collected data were analyze to find the risk level of securities (the probability of bankruptcy) by using the Altman Z-Score Model (Non-Manufacturing firm) simulation model. To analyze the relationship between financial ratios and financial performance the researcher used Pearson's correlation coefficient. And compared the financial performance with the private investment index by using graphs figure.

The results showed that 1) The risk level of the construction companies listed on the Stock Exchange of Thailand (the probability of bankruptcy) is fairly low. 2) Financial ratios and financial performance have a correlation in the same direction with significant level at 0.01. 3) Financial performance and the Private Investment Index are vary in the same direction.

The research is suggestions was the method of risk analysis should select the model which is suitable for any business type, then develop it be a long-term model to apply with the business structure of Thailand economy

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. ธนินทร์รัฐ รัตนพงษ์ภิญโญ ที่กรุณาสละเวลา และ ท่วมทเวลา แรงกาย แรงใจ เป็นอย่างมากในการให้ความรู้ ให้คำแนะนำ สั่งสอน ให้การดูแล คอยเป็นกำลังใจ ช่วยชี้แนะปรับปรุงแก้ไข และข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๆ จนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาด้วยความสำนึก ความซาบซึ้ง และความประทับใจของผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกริกฤทธิ์ อัมพะวัตต์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรธิดา วิเศษศิลป์พานนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ในความกรุณาให้ความรู้ ให้คำแนะนำสั่งสอน ช่วยชี้แนะปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้วิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดียิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมารดา บิดา และ ครอบครัว ซึ่งเปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณเพื่อน ๆ รอบข้างทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจ และช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

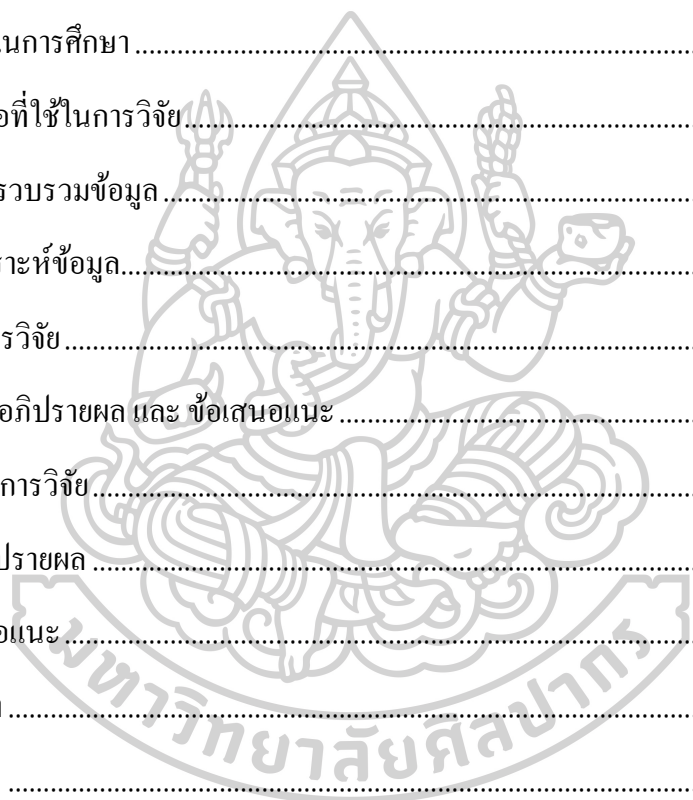
ณิชดาภา นาคพงศ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฅ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
3. สมมุติฐานการวิจัย	5
4. ขอบเขตของการวิจัย	6
5. กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	10
7. คำสำคัญและนิยามศัพท์.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
1.แนวคิดเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	13
2. แนวคิดที่เกี่ยวกับความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง.....	25
3.แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ห้บการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน.....	35
4. แบบจำลองการทดสอบคะแนนของ Altman Z-Score Model.....	45
5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของกิจการ ธุรกิจ รับเหมาก่อสร้าง การบัญชีและการเงินเพื่อการ ก่อสร้าง.....	50

6. เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic indicator).....	73
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	84
1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	84
2. ระเบียบการวิจัย.....	85
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	86
4. ตัวแปรในการศึกษา.....	86
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	88
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
7. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	94
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	102
1. สรุปผลการวิจัย.....	102
2. การอภิปรายผล.....	103
3. ข้อเสนอแนะ.....	107
รายการอ้างอิง.....	110
ประวัติผู้เขียน.....	115

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ปรับปรุงล่าสุด 2558)	21
ตารางที่ 2 แสดงคำนิยามของแต่ละระดับในการประเมินความเสี่ยงหาย.....	28

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยสำหรับวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงิน	8
ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการ	9
ภาพที่ 3 คัดแปลงภาพแสดงการระดมเงินทุนจากผู้มีเงินลงทุนส่วนเกิน ไปยังผู้ต้องการใช้เงินลงทุน	22
ภาพที่ 4 แสดงการตัดสินใจตามแบบจำลองการพยากรณ์ภาวะล้มละลายของธุรกิจ.....	47
ภาพที่ 5 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของดัชนีระดับความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย)	96
ภาพที่ 6 กราฟแสดงพื้นที่ของระดับความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย).....	96
ภาพที่ 7 ภาพแสดงความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ).....	98
ภาพที่ 8 กราฟแสดงผลประกอบการ(กำไร / ขาดทุนสุทธิ)	99
ภาพที่ 9 กราฟแสดงดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (หลังปรับฤดูกาล).....	100
ภาพที่ 10 กราฟแสดงร้อยละการเปลี่ยนแปลงดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (หลังปรับฤดูกาล).....	100
ภาพที่ 11 กราฟแสดงผลประกอบการเปรียบเทียบร้อยละการเปลี่ยนแปลงดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (หลังปรับฤดูกาล)	101

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบเศรษฐกิจ ประกอบด้วยหลายส่วนที่มีความสัมพันธ์ ระบบการเงิน หรือ ตลาดการเงิน ก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจ และยังมีความสัมพันธ์กันกับตลาดอื่นๆที่ต้องอยู่ร่วมกันของระบบเศรษฐกิจ ทั้งตลาดแรงงาน ตลาดสินค้าและบริการ การเปลี่ยนแปลงของแต่ละตลาดจึงมีผลต่อตลาดอื่นๆ ทำให้ระบบเศรษฐกิจเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการมองระบบเศรษฐกิจ อาจต้องพิจารณาถึงการรวมตัวกันของหน่วยเศรษฐกิจ เช่น การแบ่งเป็นครัวเรือน การแบ่งเป็นธุรกิจ และรัฐบาล (ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2557)

การประกอบธุรกิจมีปัจจัยหลายประการที่ผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึง ในโอกาสทางธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงของตลาด ความไม่แน่นอนทางธุรกิจ เรียกว่า “ความเสี่ยง” โดยความหมายของความเสี่ยง คือ ความไม่แน่นอน ความไม่รู้ ในสถานการณ์บางอย่างว่าจะเกิดขึ้น หรือไม่เกิดขึ้น ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจสามารถส่งผลกระทบต่อธุรกิจในระยะยาวได้ เมื่อความเสี่ยงอยู่ในกรอบของธุรกิจ “ความเสี่ยงทางธุรกิจ” จึงเป็นความไม่แน่นอนที่ผู้ประกอบการจะคาดเดาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างแน่ชัดและผลกระทบที่จะสร้างความเสียหายต่อธุรกิจ ความเสี่ยงในเรื่องเดียวกันส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเตรียมพร้อมรับมือ และ การบริหารความเสี่ยงของผู้ประกอบการ ซึ่งความเสี่ยงมีสาเหตุการเกิดขึ้นทั้งจากปัจจัยภายนอกธุรกิจ วัฒนธรรมการเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจ การแข่งขัน และปัจจัยภายในธุรกิจ จิตความสามารถขององค์กร นโยบาย โครงสร้าง เป็นต้น (Moneywecan, 2562)

ในปี 2557 ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การลงทุน การชะลอตัวของกิจกรรมทางการค้า มีการประเมินว่า ดัชนีตลาดหลักทรัพย์จะอยู่ภาวะขาลงประมาณ 6 เดือน มีการปรับตัวลดลงของดัชนีปัจจุบัน 20% - 30% ต่างประเทศลดระดับความน่าเชื่อมั่น หลังจาก 2 ปี ของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การเติบโตของธุรกิจดีขึ้นระดับ 3.2 –

3.5% ภาคการลงทุน และ การท่องเที่ยวดีขึ้น การประมูล การจัดซื้อจัดจ้าง e – bidding โปร่งใสในโครงการของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจขยายตัวเพิ่มขึ้น 29.8% ในส่วนการลงทุนของภาคเอกชนฟื้นตัวอย่างช้าๆ รัฐบาลยังมีการเปลี่ยนแปลงภาษี การสนับสนุนการเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ ภาษีนิติบุคคลเพื่อยกขีดความสามารถในการแข่งขัน การขยายกิจการ กระตุ้นการทำงาน แต่ถึงอย่างไรการจะพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว การขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศต้องอยู่กับระบบประชาธิปไตย ในการมีเสถียรภาพทางความคิด การสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดนวัตกรรม ความเป็นอิสระของธนาคารกลาง และความเข้มแข็งของสถาบัน (ประชาไท, 2559)

ธุรกิจหนึ่งที่ได้รับผลกระทบและมีความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจของประเทศก็คือ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ซึ่งมีผลต่อการจ้างงานและการเชื่อมโยงกับธุรกิจต่างๆ เช่น ธุรกิจการขายวัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งธุรกิจรับเหมาก่อสร้างมีส่วนเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product หรือ GDP) อยู่ที่ประมาณร้อยละ 8.5 ต่อปี โดยสามารถแบ่งธุรกิจรับเหมาก่อสร้างภายในประเทศแบ่งเป็นหลักใหญ่ได้ 2 ประเภท คือ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างของภาครัฐบาล และ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างของภาคเอกชน คิดเป็นสัดส่วน 55 : 45 (นิติศาสตร์ทนายษา, 2560-62)

ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างของภาคเอกชนในปี 2560 มีการทรงตัว การลงทุนหดตัวร้อยละ 1.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน การลงทุนของกลุ่มพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจค้าปลีก และกลุ่มอุตสาหกรรม มีความระมัดระวังมากขึ้น สะท้อนให้เห็นการหดตัวของภาคเอกชน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 131,182 ล้านบาท (ร้อยละ 3.1) โดยงานก่อสร้างภาคเอกชนจะมีการกระจุกตัวในการก่อสร้างที่อยู่อาศัย โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 55 ของมูลค่าการก่อสร้างภาคเอกชนทั้งหมด โดยบริษัทรับเหมาก่อสร้างที่มีศักยภาพทางการเงิน และการจัดการที่ดี จะได้รับงานโครงการใหญ่ๆ ผู้ประกอบการรายย่อยจะได้รับงานที่มูลค่าไม่มากนัก และแม้ว่าการลงทุนของผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่ตัวของอุตสาหกรรมธุรกิจก่อสร้างมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก (ศูนย์วิจัยกสิกร, 2560)

ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างของภาครัฐบาลสัมพันธ์กับนโยบายของภาครัฐบาล งานก่อสร้างของภาครัฐบาลแบ่งออกเป็น การสร้างโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 ของงานก่อสร้างภาครัฐบาล การก่อสร้างอาคาร เช่น การสร้างอาคารที่พักของข้าราชการ การปรับปรุง

บำรุงรักษา สาธารณูปโภค เช่น โครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การปรับปรุงระบบไฟฟ้า ประปา เป็นต้น ซึ่งในธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชนส่วนใหญ่ผู้รับเหมาก่อสร้างที่ได้รับงานจะเป็นรายใหญ่ ซึ่งได้เปรียบทั้งทางด้านการเงิน การพัฒนาเทคนิค และเทคโนโลยี จึงทำให้เกิดความชำนาญเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (SME) จะมีโอกาสได้รับงานผ่านการเป็นผู้รับเหมาช่วง (Sub – Contract) (K SME Analysis, 2560)

จากการคาดการณ์งานก่อสร้างของภาครัฐช่วงปี 2560 - 2562 จะมีการเติบโตสูงจากเมกะโปรเจกต์ มีโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการรถไฟฟ้ารางคู่ช่วงลพบุรี - ปากน้ำโพ ช่วงมาบตาพาด - ชุมทางถนนจิระ โครงการมอเตอร์เวย์ สายบางปะอิน - จ.นครราชสีมา สายบางใหญ่ - กาญจนบุรี เป็นต้น และภาครัฐยังมีการลงทุนโครงการขนาดเล็ก เช่น โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก งานซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม จากปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นนี้เป็นปัจจัยให้ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง มีงานตลอดต่อเนื่อง นอกจากงานธุรกิจรับเหมาก่อสร้างภายในประเทศแล้ว การขยายธุรกิจก่อสร้างของไทย ยังขยายไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศกัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมา เนื่องจากเป็นช่วงของการเร่งพัฒนาประเทศ จึงได้มีการขยายโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างถนน การสร้างที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่ จึงเป็นช่องทางในการขยายฐานการลงทุน (นิรติศัย ทุมวงษา, 2560-62)

อย่างไรก็ตามในภาพรวมธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่ผ่านมามีการชะลอตัวทั้งมูลค่าการลงทุนของภาครัฐบาล และ เอกชน ที่ลดลงร้อยละ -2.3 และ -0.8 ตามลำดับ อาจเป็นผลมาจากความล่าช้าในการประมูลโครงการ หรือ แม้แต่ปัจจัยเสี่ยงต่างๆของ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การเบิกจ่ายงบประมาณของภาครัฐที่ล่าช้า ทำให้รายได้ของผู้ประกอบการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การขาดแหล่งเงินทุนหมุนเวียน ที่สถาบันการเงินระมัดระวังการให้สินเชื่อ การขาดแคลนแรงงานภาคก่อสร้าง การใช้แรงงานมีต้นทุนสูงขึ้นจากการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวปี 2560 และ ภาวะทางเศรษฐกิจ จึงก่อให้เกิดการระมัดระวังในการลงทุนของผู้ประกอบการ (ส่วนเศรษฐกิจรายสาขา ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก, 2561)

จากปัจจัยเสี่ยงที่รุ่มล้อมธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง สภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ หรือ แม้แต่ปัจจัยภายนอกประเทศ ล้วนส่งผลต่อภาคธุรกิจ ทั้งทางด้านการเจริญเติบโต ความเสี่ยงของธุรกิจที่ไม่เป็นไปตามเป้า การขาดสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจ การชำระหนี้ที่ล่าช้ากว่ากำหนด จึงเป็นความเสี่ยงที่บริษัทจะล้มเหลวทางการเงิน และถึงการล้มละลายได้ ซึ่งบริษัทที่จดทะเบียนใน

ตลาดหลักทรัพย์ ก็อาจจะต้องฟื้นฟูกิจการ หรืออาจจะถูกเพิกถอนออกจากตลาดหลักทรัพย์ได้ การดูแลสุขภาพทางการเงินจึงช่วยในการวางแผน การควบคุมเพื่อป้องกัน ช่วยบรรเทาความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ส่งผลยังผู้มีส่วนได้เสียทุกส่วน และ ระบบเศรษฐกิจของประเทศ

วิธีหนึ่งของการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเตือนภัยความล้มเหลวทางการเงิน นั่นก็คือ การวิเคราะห์งบการเงิน โดยใช้แบบจำลองเพื่อพยากรณ์ความเสี่ยงความล้มเหลวทางการเงิน ในเมืองไทยมีนักวิชาการหลายท่านสนใจ และ ศึกษาแบบจำลองของ Dr. Edward I Altman Z-Score Model เช่น กุสุมา ธีรตันคยาภรณ์ (2549) ได้ศึกษา แบบจำลองของ Z-Score Model เพื่อใช้ทำนายภาวะความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2547 กัญญาลักษณ์ ณ รังสี (2548) ได้ศึกษา การพยากรณ์ความเสี่ยงทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ประวิทย์ ตันตรา จินต์ (2543) ได้ศึกษา งบการเงินเพื่อหาสัญญาณเตือนภัยธุรกิจ เป็นต้น แบบจำลองของ Z-Score Model เป็นการวิเคราะห์งบโดยใช้ความรู้ทางการเงินที่ไม่ซับซ้อนเกินไป (อรวรรณ บุญบุชาไชย และ นันทชัย สาสดีอ่อง, 2559)

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน จะประกอบทั้ง งบกำไรขาดทุน (Income Statement) งบดุล หรือ งบแสดงฐานะทางการเงิน (Balance Sheet) ทำการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) หลังจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) เพื่อดูตัวแปรของธุรกิจที่สำคัญเมื่อกิจการเปลี่ยนแปลงไป เช่น เมื่อราคาขายเปลี่ยนแปลงไป เพิ่มขึ้น หรือ ลดลง สาเหตุจากการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงของปริมาณการขาย การเปลี่ยนแปลงต้นทุนของวัตถุดิบ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างภาษีต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อต้นทุน กำไร และ ผลตอบแทนของกิจการ (อารักษ์ ราษฎร์บริหาร, 2546)

ผู้บริหารองค์กรจึงจำเป็นต้อง ใช้ข้อมูลการวิเคราะห์การเงินเหล่านี้มาช่วยในการตัดสินใจ การบริหารความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง คุณภาพสัมพันธ์ของข้อมูลทางการเงิน เปรียบเทียบย้อนหลังหลายๆปี ของอัตราส่วนนั้น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแข็งแกร่ง ความอ่อนแอในธุรกิจ และ เปรียบเทียบกับองค์กรอื่น คู่แข่งขัน ในอุตสาหกรรม หรือ ธุรกิจเดียวกัน เปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไร ฐานะทางการเงินต่างกันอย่างไร ซึ่งประเทศไทยจัดเป็นกลุ่มประเทศเกิดใหม่ มีความเสี่ยงสูงในการเกิดภาวะล้มละลาย การใช้แบบจำลองคะแนนในตลาดหลักทรัพย์เกิดใหม่ (Emerging Market Score Model) โดย Z-Score Model หรือที่นิยมเรียกว่า Altman Z-Score Model

ซึ่งเป็นวิธีที่มีชื่อเสียง ใช้เทคนิคการแยกแยะ (Discriminant Analysis) เพื่อพยากรณ์ความยุ่งยากทางการเงิน (Financial Distress) และภาวะล้มละลาย (Bankruptcy) เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดสถานะปัจจุบันของกิจการ สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยทางธุรกิจในอนาคตให้กับผู้มีส่วนได้เสีย (ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น นักลงทุน) การประเมินความเสี่ยงจากการล้มละลายของธุรกิจได้ (ศุภกิตต์ ภัคดีศรีศักดิ์ และ ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ศิษย์, 2555)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้สมการแบบจำลองของ Z-Score สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non-Manufacturing firm) ของ Dr. Edward I Altman ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า การวิจัยนี้จะประโยชน์อย่างมากกับผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ที่จะเตรียมรับมือ หรือ ประเมินการตัดสินใจ กับ สถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยยังสามารถเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในธุรกิจได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพยากรณ์ความเสี่ยงด้วยอัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557 - 2560 โดยใช้สมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการ(กำไร / ขาดทุนสุทธิ) ของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557 - 2560

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557 - 2560 กับดัชนีการลงทุนภาคเอกชนของปี 2557 - 2560

3. สมมุติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลประกอบการด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557- 2560 มีสมมุติฐานที่สัมพันธ์กับงานวิจัยดังนี้

3.1 อัตราส่วนความคล่องตัว มีความสัมพันธ์กับผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557- 2560 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทาง

เดียวกัน กล่าวคือ อัตราส่วนความคล่องตัว เป็นการใช้อัตราส่วนคล่องตัวของธุรกิจ เมื่อธุรกิจมีความคล่องตัว ผลประกอบการจะเป็นบวก และ ความเสี่ยงในการล้มละลายจะน้อยลง

3.2 เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน มีความสัมพันธ์กับผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557 - 2560 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน ใช้วัดการสะสมของเงินทุนของกิจการ เมื่อธุรกิจมีศักยภาพในการขยายกิจการ ผลประกอบการจะเป็นบวก และ ความเสี่ยงในการล้มละลายจะน้อยลง

3.3 ความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์กับผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557 - 2560 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ความสามารถในการทำกำไร ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของกิจการ เมื่อธุรกิจสามารถสร้างผลตอบแทนได้สูง ผลประกอบการจะเป็นบวก และ ความเสี่ยงในการล้มละลายจะน้อยลง

3.4 สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน มีความสัมพันธ์กับผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557 - 2560 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน ใช้วัดมูลค่าตลาดของกิจการอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วงหรือไม่ เมื่อมูลค่าตลาดสูงกว่าหนี้สินรวม ผลประกอบการจะเป็นบวก และ ความเสี่ยงในการล้มละลายจะน้อยลง

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2560 ซึ่งครอบคลุมเฉพาะบริษัทรับเหมาก่อสร้างที่มีขนาดสินทรัพย์รวมมากกว่า หรือ เท่ากับ 11,000 ล้านบาทเท่านั้น (หนึ่งหมื่นหนึ่งพันล้านบาท) ในระบบฐานข้อมูลของ SETSMART เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษา

งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากงบการเงิน ที่ปรากฏในรายงานทางการเงิน มาคำนวณอัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยช่วงระหว่างปี 2557 - 2560 เป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี 2557 ถึงไตรมาสที่ 4 ของปี 2560 จำนวน 16 ไตรมาส ซึ่งเป็นกลุ่มสำคัญที่มีผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งยังเป็นกลุ่มที่รับงานจากภาครัฐ ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

4.2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ อัตราส่วนทางการเงินที่คาดว่าจะมีผลกับความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะล้มละลายทางการเงิน โดยการนำข้อมูลของแต่ละบริษัทมาคำนวณตามสมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non – Manufacturing firm) โดยมีตัวแปรอิสระดังต่อไปนี้

4.2.1.1 อัตราส่วนความคล่องตัว มาจากการคำนวณของ เงินทุนหมุนเวียน / สินทรัพย์รวม (Working Capital to Total Assets) เป็นข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี 2557 ถึง ไตรมาสที่ 4 ของปี 2560

4.2.1.2 เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน มาจากการคำนวณของ กำไรสะสม / สินทรัพย์รวม (Retained Earnings to Total Assets) เป็นข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี 2557 ถึง ไตรมาสที่ 4 ของปี 2560

4.2.1.3 ความสามารถในการทำกำไร มาจากการคำนวณของ กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี / สินทรัพย์รวม (Earnings before Interest and Taxes to Total Assets) เป็นข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี 2557 ถึง ไตรมาสที่ 4 ของปี 2560

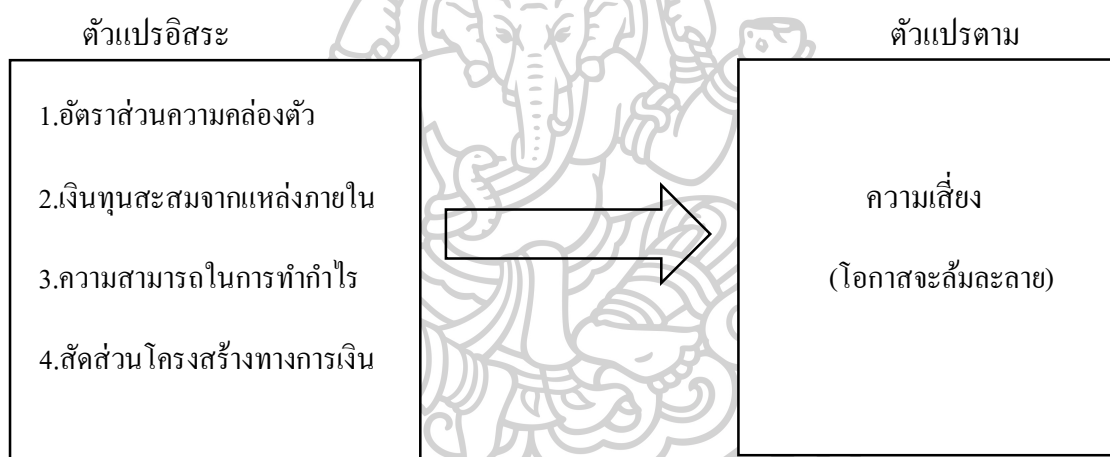
4.2.1.4 สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน มาจากการคำนวณของ มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ / มูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวม (Market Capitalization to Equity to Book Value of Total Debts) เป็นข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี 2557 ถึง ไตรมาสที่ 4 ของปี 2560

4.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ ความเสี่ยง (โอกาสที่กิจการจะเกิดภาวะล้มละลายในทางการเงิน) คำนวณจากสมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model และแสดงโดยค่า Z

4.2.3 ตัวแปรตามในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ ผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) ของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5. กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการศึกษานี้เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีกรอบแนวคิด ที่มุ่งเน้นในการศึกษาวิจัยค่าดัชนีวัดความเสี่ยงใน โอกาสจะล้มละลายของกิจการ รวมถึงศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการศึกษามาประมวลผลเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสียในการลงทุน สำหรับธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถสร้างเป็นกรอบแนวคิดสำหรับวัดระดับความเสี่ยง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยสำหรับวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงิน

กรอบแนวคิดสำหรับวัดระดับความเสี่ยงตามภาพที่ 1 สามารถเขียนตัวแปรเป็นฟังก์ชันเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระต่างๆ กับความเสี่ยงของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ดังนี้

$$Z = f(\text{WKC/TA}, \text{RET/TA}, \text{EBI/TA}, \text{MKC/TL})$$

โดยกำหนดให้

Z คือ คะแนนดัชนีวัดภาวะล้มละลายของธุรกิจซึ่งมาจากการคำนวณโดยใช้ตามสมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model

WKC/TA คือ อัตราส่วนความคล่องตัว

RET/TA คือ เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน

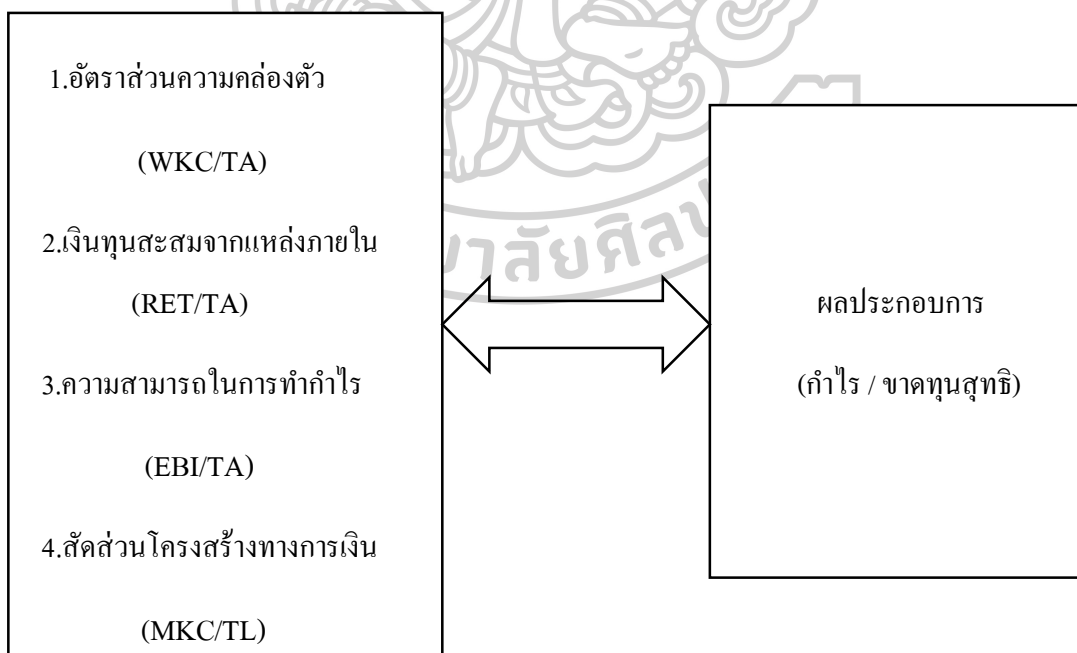
EBI/TA คือ ความสามารถในการทำกำไร

MKC/TL คือ สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน

จากฟังก์ชันข้างต้นสามารถเขียนเป็นสมการคำนวณ ในการหาค่า Z โดยตามสมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non – Manufacturing firm) มีสมการดังนี้

$$Z = 6.5X_1 + 3.26 X_2 + 6.72 X_3 + 1.05 X_4$$

ในการทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) ของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557 - 2560 ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงิน กับ ผลประกอบการ ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบถึงระดับความเสี่ยงของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการใช้สมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model

2. ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการ ซึ่งได้มาจากการคำนวณวัดค่าความสัมพันธ์ ตามวิธีทางสถิติ ของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ได้ทราบถึงการเปรียบเทียบผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กับ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนระหว่าง ปี 2557 - 2560

4. ได้ทราบถึงแนวทางประกอบการตัดสินใจของผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนได้เสีย ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อการวิเคราะห์ การวางแผน การประกอบการตัดสินใจในเชิงธุรกิจ

5. ผู้ลงทุนสามารถใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบสภาพทางการเงิน เพื่อประกอบการพิจารณาวางแผนการลงทุน และหลีกเลี่ยงการลงทุนที่มีความเสี่ยง

7. คำสำคัญและนิยามศัพท์

1. **กิจการธุรกิจก่อสร้าง (Construction)** หมายถึง กิจการที่ประกอบกิจการงานก่อสร้างที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง การก่อสร้างขนาดใหญ่ หรือระบบสาธารณูปโภค รวมถึงให้บริการรับเหมาตกแต่งภายในการให้คำปรึกษาโครงการก่อสร้าง ระบบวิศวกรรม และงานออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการรับเหมาก่อสร้าง ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. **บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Listed Companies)** หมายถึง บริษัท กิจการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามเงื่อนไข ข้อกำหนดการยอมรับ และการถูกเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน

3. **ตลาดหลักทรัพย์ (The Stock Exchange of Thailand : SET)** หมายถึง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4. **อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)** หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายการหนึ่งกับรายการหนึ่ง โดยเปรียบเทียบข้อมูลในอดีต

5. การวิเคราะห์งบการเงิน หมายถึง การใช้เครื่องมือต่างๆ ในการประเมินการดำเนินงานของกิจการ โดยการพิจารณาจากงบการเงิน เพื่อให้ทราบถึงฐานะและความมั่นคงของบริษัทนั้นๆ ในการประกอบการตัดสินใจ การลงทุน

6. เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) หมายถึง เครื่องมือสำหรับวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจในสาขาต่าง ๆ

7. ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (Private Investment Index: PII) เป็นตัวชี้วัดทิศทางการลงทุนของภาคเอกชน มีด้วยกัน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างทั่วประเทศ ดัชนีการจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในประเทศ (รวมถึงปริมาณการจำหน่ายคอนกรีตและ กระจก) มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุน ณ ราคาคงที่ (การนำเข้าสินค้าราคาทุน ณ ราคาคงที่ รวมถึงหมวดการเครื่องบิน เรือหัวจักรรถไฟ และแท่นขุด ของภาคเอกชน) ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ มูลค่าการจำหน่ายเครื่องจักรและอุปกรณ์ในประเทศ ณ ราคาคงที่

8. ตัวแบบ Altman Z-Score Model หมายถึงแบบจำลองที่ใช้อัตราส่วนทางการเงิน 4 ตัวสำหรับกิจการที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non-Manufacturing) ได้แก่ อัตราส่วนความคล่องตัว เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน ความสามารถในการทำกำไร สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน

9. อัตราส่วนความคล่องตัว (Working Capital to Total Assets) หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพคล่องของกิจการ ที่ดำเนินงาน จำนวนได้จากการนำสินทรัพย์หมุนเวียน (Total Current Assets) ลบด้วยหนี้สินหมุนเวียน (Total Current Liabilities) ต่อ สินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้มีสูง กิจการมีสภาพคล่องที่ดี

10. เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน (Retained Earning to Total Assets) หมายถึง ตัวชี้วัดความสามารถในการมีเงินทุนสะสมในการขยายกิจการ ซึ่งกำไรสะสมเป็นการสะสมของกำไรตั้งแต่กิจการเริ่มดำเนินการถึงปัจจุบัน กรณีกิจการเพิ่มเริ่มดำเนินการกำไรสะสมก็อาจจะไม่มากนัก ซึ่งถ้าอัตราส่วนนี้สูงสามารถขยายธุรกิจได้โดยไม่ต้องกู้ยืม หรือ เพิ่มทุน

11. ความสามารถในการทำกำไร (Earning Before Interest and Tax to Total Assets) หมายถึง ตัวชี้วัดความสามารถประกอบธุรกิจ การประกอบกิจการ เป็นการวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ของกิจการเพื่อก่อให้เกิดรายได้ โดยไม่คำนึงถึงภาษีและปัจจัยทางการเงิน ซึ่งถ้าอัตราส่วนนี้สูง บ่งบอกได้ถึงการบริหารสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพของกิจการ

12. สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน (Market Capitalization to Equity to Book Value of Total Liabilities) หมายถึง ตัวชี้วัดความอ่อนแอทางการเงินในการก่อหนี้ โดยรวมทั้งหนี้สินระยะสั้น

และหนี้สินระยะยาว เป็นภาระหนี้ที่ทางกิจการต้องใช้คืนตามกำหนดเวลา โดยเปรียบเทียบกับมูลค่าของหุ้นสามัญและมูลค่าของหุ้นบุริมสิทธิ ตามราคาที่ได้มียกเลิกซื้อขายกันขณะเวลานั้น ถ้ามูลค่าตลาดลดลงต่ำกว่าหนี้สินรวม ถือว่ากิจการอยู่ในวิกฤตทางการเงิน หรือ อาจเรียกได้ว่าอัตราส่วนนี้แสดงความเสี่ยงที่อาจเกิดจากภาวะผูกพันของกิจการ

13. **มูลค่าตลาด (Market Capitalization)** หมายถึง มูลค่าของหลักทรัพย์หนึ่งในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้สูตรการคำนวณของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

14. **สินทรัพย์รวม (Total Assets)** หมายถึง สินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่ ทั้งสินทรัพย์หมุนเวียนสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้ในการคำนวณหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเพื่อวัดขนาดสินทรัพย์

15. **ความเสี่ยง (Risk)** หมายถึง โอกาสจะล้มละลายในทางการเงิน เป็นค่าดัชนีวัดภาวะการล้มละลายของกิจการ ซึ่งเป็นสูตรการคำนวณของ Altman Z-Score Model สำหรับกิจการที่ไม่ได้ผลิตสินค้า

16. **ผลประกอบการ** หมายถึง กำไร หรือ ขาดทุน ในช่วงระยะเวลารอบบัญชีที่กิจการจัดทำงบการเงิน เพื่อแสดงถึงผลการดำเนินงานของกิจการ

17. **กิจการที่ไม่ใช่ภาคการผลิต (Non-Manufacturing)** หมายถึง กิจการบริการ ซึ่งหมายถึงประกอบด้วย การค้าส่ง การก่อสร้าง การจัดการและบริการสนับสนุน การขนส่งและคลังสินค้า การค้าปลีก เกษตรกรรม การขุด การป่าไม้ การประมงและการล่าสัตว์ บริการการศึกษา การทำเหมืองแร่ คมนาคม ศิลปะบันเทิงและสันทนาการ การดูแลสุขภาพและความช่วยเหลือทางสังคม สาธารณูปโภค และ อื่น ๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. แนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง
3. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน
4. แบบจำลองการทดสอบคะแนนของ Altman Z-Score Model
5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง การบัญชีและการเงินเพื่อการก่อสร้าง
6. เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ และรายงานเศรษฐกิจช่วงปี 2557 - 2560
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดการเงิน (Financial Market) คือ ตลาดที่เกิดขึ้นตามวิวัฒนาการของระบบเงิน ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงผู้ที่มีเงินออมและผู้ที่ต้องการเงิน เป็นการเปลี่ยนเงินออมเป็นการลงทุน (สุมาลี (อุณหนันท์) จิระมิตร, 2547)

ตลาดการเงิน คือตัวกลางทางการเงิน ที่ให้ผู้ที่ต้องการระดมทุนจากสินทรัพย์ทางการเงินได้ทำการสร้างสินทรัพย์ทางการเงินออกขาย เช่น หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นสามัญ หุ้นกู้ และ วอเรนจ์ เป็นต้น เพื่อหาเงินทุนจากผู้ที่ต้องการลงทุน หรือหาผลตอบแทนในสินทรัพย์ทางการเงิน (หลักทรัพย์จัดการกองทุน เอ็มเอฟซี)

จากความหมายที่กล่าวมา ตลาดการเงิน หมายถึง ตัวกลางในระดมทุนหรือสินทรัพย์จากการออม เพื่อให้ได้ผลตอบแทนทางการเงิน ตลาดการเงินแบ่งเป็นประเภทตามเกณฑ์การนำสินทรัพย์ออกขาย ตลาดการเงินแบ่งได้ 2 ประเภท

ตลาดแรก (Primary Market) หมายถึง ผู้ระดมทุนสร้างสินทรัพย์ทางการเงินออกขายเป็นครั้งแรก และ ขายให้ผู้ที่มีเงินทุนโดยตรงโดยไม่ผ่านคนกลาง เช่น การซื้อขายหุ้นใหม่ (Initial Public Offering : IPO) ซึ่งเป็นการลงทุนที่แท้จริง เพราะผู้ระดมทุนเป็นผู้ที่ต้องการใช้เงินและใช้เงินทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ

ตลาดรอง (Secondary Market) หมายถึง การระดมทุนที่ผ่านจากตลาดแรกมาแล้ว ซึ่งไม่ได้เป็นการซื้อขายสินทรัพย์ทางการเงินออกใหม่ที่แสดงถึงผู้เป็นเจ้าของ หรือ เจ้าของ แต่เป็นการเปลี่ยนมือผู้ถือครองสินทรัพย์ทางการเงิน เพื่อช่วยให้ผู้ถือครองในตลาดแรกนั้นสามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินทุน เพื่อช่วยเสริมสภาพคล่องได้

ธุรกรรมทางการเงินในตลาดแรกนั้น เกิดขึ้นครั้งเดียว แต่ธุรกรรมทางการเงินในตลาดรองนั้นเกิดขึ้นได้หลายครั้ง จึงส่งผลให้การเงินสะสมในตลาดรองเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตัวอย่างตลาดรองทางการเงินของไทยได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand : SET) เป็นต้น

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2517 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งกลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ ส่งเสริมการออม การระดมทุนภายในประเทศ และมีการแก้ไขปรับปรุงในปี 2518 เกี่ยวกับข้อกฎหมาย เพื่อให้เหมาะสม และมีชื่อว่า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ใช้ภาษาอังกฤษในขณะนั้นคือ (Securities Exchange of Thailand) มีการเปิดซื้อขายหลักทรัพย์อย่างเป็นทางการ ในวันที่ 1 มกราคม 2534 มีการเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษ “The Stock Exchange of Thailand : SET” โดยเริ่มการเปิดซื้อขายครั้งแรกเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2535 ดำเนินการภายใต้ พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ได้กำหนดมาตรการต่างๆ ส่งเสริมการพัฒนาตลาดอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดตั้งกระดานซื้อขายหลักทรัพย์สำหรับผู้ลงทุนต่างประเทศ พัฒนาการซื้อขายหุ้นโดยใช้มาร์จินที่ตรงดั่งใจ มีการขยายเวลาการซื้อขายในช่วงบ่ายออกไปอีกครั้งชั่วโมง (ช่วงเช้า 10.00 น. – 12.30 น. ช่วงบ่าย 14.30 น. -16.30 น.) ในปี 2537 ก่อตั้งบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) เป็นศูนย์กลางการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ ประกันการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ทุกรายการที่เกิดขึ้นในการซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นอกจากนี้

ยังมีการจัดทำดัชนีราคาหุ้น SET50 Index เพื่อใช้เป็นสินค้าอ้างอิงในตราสารอนุพันธ์ รวมถึงการพัฒนาดัชนี SET100 ขึ้นใช้ในปี 2548 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ มีมูลค่าทุนชำระแล้วหลังการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนไม่ต่ำกว่า 300 ล้านบาท มีคุณสมบัติตามที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด

2. บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (Market for Alternative Investment : MAI) มีมูลค่าทุนชำระแล้วหลังการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนต่ำกว่า 20 ล้านบาท เป็นธุรกิจขนาดกลาง และ ขนาดเล็ก รวมถึงธุรกิจใหม่ที่มีศักยภาพในการเติบโตสูง (ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2557)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดกลุ่มอุตสาหกรรม (Industry Group) ในปี 2547 โดยดัชนีกลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์ เป็นการกำหนดราคาหุ้นสามัญแต่ละกลุ่มธุรกิจ จัดแบ่งเป็นหมวดธุรกิจ เพื่อให้มีความกระชับและชัดเจน และเป็นการจัดรวมหมวดธุรกิจ (Sector) ในธุรกิจที่สอดคล้องกันมาอยู่ด้วยกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

โครงสร้างหมวดอุตสาหกรรม 8 กลุ่ม หมวดธุรกิจ 28 หมวด ปรับปรุงล่าสุดในปี 2558 ดังตารางด้านล่าง

กลุ่มอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ	คำอธิบายโดยสังเขป
1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร(Agro & Food Industry)	ธุรกิจการเกษตร (Agribusiness)	ธุรกิจที่เพาะปลูก ปศุสัตว์ ประมง ป่าไม้ แปรรูป ช้ำแหละ เก็บรักษาสินค้าเกษตร ตัวแทนจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร
	อาหารและเครื่องดื่ม (Food & Beverage)	ผลิตอาหารโดยแปรรูปจากผลิตผลทางการเกษตร ร้านอาหาร ผู้ผลิตเครื่องดื่มต่างๆ

กลุ่มอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ	คำอธิบายโดยสังเขป
2. กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Products) ธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตตัวแทนจำหน่ายสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคทั้งที่เป็นสินค้าจำเป็นและสินค้าฟุ่มเฟือย	แฟชั่น (Fashion) ของใช้ครัวเรือนและสำนักงาน (Home & Office Products) ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์ (Personal Products & Pharmaceuticals)	เป็นผู้ผลิต ออกแบบ ตัวแทนจำหน่ายสินค้า -เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า เครื่องหนัง -จักรยาน แปรรูปอัญมณี เครื่องประดับ -ผลิตภัณฑ์ดูแลเส้นผม เกี่ยวกับสินค้าประเภทของใช้ครัวเรือน สำนักงาน -ผู้ผลิต ตัวแทนจำหน่ายในครัวเรือน เช่น เฟอร์นิเจอร์ ของตกแต่งบ้าน -อุปกรณ์ส่องสว่าง เครื่องใช้ไฟฟ้า -ของใช้สำนักงาน ปากกา ผู้ผลิตและตัวแทนจำหน่าย -สินค้าอุปโภคส่วนตัว เช่น เครื่องสำอาง น้ำหอม ฝ้ายอ้อม -ยา เครื่องมือทางการแพทย์ -ไบโอเทคโนโลยีต่างๆ
3. กลุ่มธุรกิจทางการเงิน (Financials)	ธนาคาร (Banking)	ผู้ประกอบการธุรกิจธนาคาร พ.ร.บ.การธนาคารพาณิชย์ และ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกิจการที่ตั้งขึ้นในลักษณะเดียวกันภายใต้กฎหมายพิเศษ

กลุ่มอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ	คำอธิบายโดยสังเขป
ผู้บริการทางการเงินประเภทต่าง ๆ	เงินทุนและหลักทรัพย์ (Financial & Securities)	บริษัทเงินทุน ลิซซิ่ง เช่าซื้อ บัตรเครดิต แฟกเตอร์ริง บริษัท ผู้ให้บริการด้านธุรกิจ หลักทรัพย์
	ประกันภัยและประกันชีวิต (Insurance)	ผู้ประกอบการธุรกิจตาม พ.ร.บ. ประกันภัยและประกันชีวิต และกิจการในลักษณะเดียวกัน
4. กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (Industrials) ธุรกิจเกี่ยวกับการผลิต การจัด จำหน่าย วัตถุดิบในหลาย อุตสาหกรรมขั้นต้น ชั้นกลาง เครื่องมือ เครื่องจักรในการ ผลิต รวมถึงอุตสาหกรรมยาน ยนต์	ยานยนต์ (Automotive)	ประกอบด้วยธุรกิจ -ผลิตประกอบรถยนต์ ยาน ยนต์ -ผลิตจำหน่าย ประกอบ ชิ้นส่วนอะไหล่รถ -จำหน่ายและศูนย์จำหน่าย รถยนต์มือ1 มือ2
	วัสดุอุตสาหกรรมและ เครื่องจักร (Industrial Materials & Machine)	ประกอบด้วย -ผลิตจำหน่ายเครื่องจักรหนัก เบา -ส่วนประกอบพื้นฐาน เครื่องใช้ไฟฟ้า -วัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรม
	บรรจุภัณฑ์ (Packaging)	ผลิต และ จำหน่ายบรรจุภัณฑ์ ส่วนประกอบ วัสดุที่ใช้ผลิต บรรจุภัณฑ์
	กระดาษและวัสดุการพิมพ์ (Paper & Printing Material)	ผู้ผลิตและตัวแทนจำหน่าย -เยื่อกระดาษ ผลิตภัณฑ์ กระดาษ -หมึกสำหรับใช้ในการพิมพ์
	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	ผู้ผลิตและตัวแทนจำหน่าย

กลุ่มอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ	คำอธิบายโดยสังเขป
	(Petrochemicals & Chemicals)	-สินค้าในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เม็ดและผงพลาสติก ผลิตภัณฑ์พลาสติกขึ้นรูป -เคมีภัณฑ์แปรรูป สารเคมี
	เหล็ก (Steel)	ผู้ผลิตและแปรรูป จำหน่าย ผลิตภัณฑ์เหล็ก ส่วนประกอบ จากเหล็ก เช่น สแตนเลส
5. กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (Property & Construction)	วัสดุก่อสร้าง (Construction Materials)	ผู้ผลิตและจำหน่ายวัสดุ ก่อสร้าง วัสดุตกแต่ง รวมถึง สุขภัณฑ์
กลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตวัสดุก่อสร้าง ผู้พัฒนาและบริหารอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงบริการก่อสร้างและวิศวกรรม	บริการรับเหมาก่อสร้าง (Construction Services)	ผู้ให้บริการและให้คำปรึกษา -การก่อสร้างที่อยู่อาศัย สิ่งปลูกสร้าง อาคารชุด นิคมอุตสาหกรรม ศูนย์การค้า ถนน สะพาน รับเหมาตกแต่งภายใน -ให้คำปรึกษาโครงการก่อสร้าง และ วิศวกรรม งานออกแบบเกี่ยวกับบริการรับเหมาก่อสร้าง
	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (Property Development)	ประกอบด้วย -ผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เพื่อขาย ให้เช่า บริการจัดการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ เช่น นิติบุคคลอาคารชุด หมู่บ้านที่ดิน -ตัวแทน นายหน้า ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์

กลุ่มอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ	คำอธิบายโดยสังเขป
	กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ และกองทรัสต์เพื่อการลงทุน ในอสังหาริมทรัพย์ (Property Fund & Real Estate Investment Trusts)	-กองทุนรวมหรือกองทรัสต์ที่มีวัตถุประสงค์นำเงินไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ รายได้มาจาก ค่าเช่า ดอกเบี้ย กำไรจากการซื้อขาย อสังหาริมทรัพย์
6.กลุ่มทรัพยากร (Resources) ธุรกิจเกี่ยวกับการแสวงหา หรือ จัดการทรัพยากร เช่น การผลิต และ จัดสรรเชื้อเพลิง พลังงาน เหมืองแร่	พลังงานและสาธารณูปโภค (Energy & Utilities)	ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับ -ผลิต สํารวจ ขุดเจาะ ถิ่น ตัวแทนจำหน่ายพลังงาน ธรรมชาติ เช่น ก๊าซธรรมชาติ -ผู้ให้บริการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา แก๊ส
	เหมืองแร่ (Mining)	ผู้สำรวจ ผู้ทำเหมือง ถลุงแร่ ตัวแทนจำหน่ายแร่ ทั้ง โลหะ และ อโลหะ
7.กลุ่มบริการ (Services) ธุรกิจในสาขาบริการต่างๆ ยกเว้นบริการทางการเงิน บริการด้านสารสนเทศ เทคโนโลยี บริการที่จัดไว้ใน กลุ่มหรือหมวดธุรกิจอื่นแล้ว	พาณิชยกรรม (Commerce)	พิจารณาจาก 2 ปัจจัย -ผู้ให้บริการจำหน่ายค้าปลีก ค้าส่ง ทั้งที่มีหน้าร้านและไม่มี หน้าร้าน -เป็นสินค้าขั้นสุดท้ายของผู้บริโภค
	การแพทย์ (Health Care Services)	ให้บริการทางการแพทย์ ทันต -แพทย์ ศัลยกรรม ฟันฟู สุขภาพ
	สื่อและสิ่งพิมพ์ (Media & Publishing)	ผู้ผลิตและตัวแทนจำหน่าย -สื่อด้านต่างๆ บันเทิง คนตรี โรงภาพยนตร์ โรงละคร/ผู้ กระจายภาพและเสียง สถานี

กลุ่มอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ	คำอธิบายโดยสังเขป
		วิทยุ โทรทัศน์/ผลิต จัดทำสื่อโฆษณา -สื่อสิ่งพิมพ์ โรงพิมพ์ ผู้ผลิตหนังสือวารสาร สิ่งพิมพ์อื่นๆ
	บริการเฉพาะกิจ (Professional Services)	ให้บริการเฉพาะด้าน ไม่ได้ระบุในหมวดธุรกิจ เช่น การศึกษา ให้บริการบำบัดของเสีย
	การท่องเที่ยวและสันทนาการ (Tourisms & Leisure)	-ผู้ประกอบการ โรงแรม ที่พัก ให้บริการด้านการท่องเที่ยว -ผู้ประกอบการเพื่อการพักผ่อน เช่น สันทนาการ
	ขนส่ง และ โลจิสติกส์ (Transportation & Logistics)	ประกอบด้วย -การขนส่งทุกช่องทาง เช่น ทางอากาศ(สนามบิน สายการบิน) ทางน้ำ (ท่าเรือ บริษัทเดินเรือ) ทางรถไฟ ทางบก -รับฝากสินค้า ให้เช่าคลังสินค้า
8.กลุ่มเทคโนโลยี (Technology) ธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าเทคโนโลยี ทั้งขั้นต้น ชั้นกลาง ชั้นสุดท้าย และผู้ให้บริการทางเทคโนโลยี การสื่อสาร	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Components)	ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในเครื่องใช้ไฟฟ้า หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป
	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology)	-ผู้ให้บริการเทคโนโลยีเกี่ยวกับการจัดข้อมูล การสื่อสาร เช่นผู้ให้บริการเครือข่ายโทรคมนาคม ดาวเทียม เคเบิล ระบบ IT

กลุ่มอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ	คำอธิบายโดยสังเขป
		-ผลิต ให้บริการติดตั้ง คอมพิวเตอร์ เมนเฟรม Server -ผลิต จำหน่ายอุปกรณ์ เทคโนโลยี ผู้พัฒนา ซอฟต์แวร์

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ปรับปรุงล่าสุด 2558)

ที่มา : [www.set.or.th/th/regulations/simplified regulations/industry_sector_p1.html](http://www.set.or.th/th/regulations/simplified%20regulations/industry_sector_p1.html)

ดัชนี SET 50 (SET50 Index) เป็นการถ่วงเฉลี่ยของมูลค่าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จะคำนวณจากราคาหุ้นที่จดทะเบียนจำนวน 50 บริษัทที่มีมูลค่าตามราคาขาย (Market Capitalization) สูง สภาพคล่องในการซื้อขายสูง วันฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบ คือ 16 สิงหาคม 2538 โดยจะมีการทบทวนทุก 6 เดือน

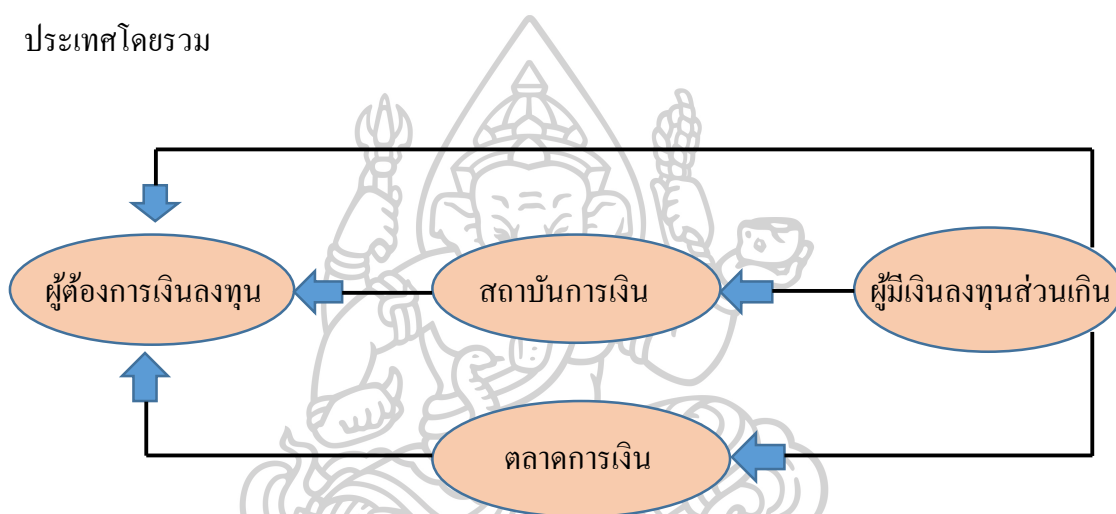
ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ กับ SET50 มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) สูงมาก โดยในอดีตทั้งสองมีค่าประมาณ 0.9996 นั่นคือ การเคลื่อนไหวทั้ง 2 ดัชนีไปในทิศทางเดียวกัน ในอัตราส่วนที่เท่ากัน โดยหลักทรัพย์ที่นำมาคำนวณ SET50 เกือบเป็นตัวแทนของตลาดทั้งหมด เนื่องจากหลักทรัพย์ทั้ง SET50 ที่นำมาคำนวณดัชนี SET50 มีมูลค่ารวมตามตลาดสูงเป็นหลักทรัพย์ที่มีผู้สนใจลงทุน

ดัชนี SET100 (SET100 Index) กำหนดขึ้นมาเพื่อใช้วัดระดับราคาของหลักทรัพย์ เช่นเดียวกับ ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ และ SET50 โดยจะเป็นการนำบริษัทจดทะเบียนขนาดใหญ่ มีสภาพคล่องสูง 100 อันดับแรกมาคำนวณเป็นดัชนี ซึ่ง 50 อันดับแรกจะเป็นบริษัทใน SET50

บทบาทของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ มีภาระหน้าที่ สำคัญ ดังนี้

1. ระดมเงินทุนระยะยาว เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
2. ดำเนินงานอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ยุติธรรม
3. คุ้มครอง ดูแล ผลประโยชน์ของผู้ลงทุน
4. ส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุนโดยรวมของประเทศ

บทบาทในการจัดสรรเงินออมและการระดมเงินทุนระยะยาว โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นตัวกลางสำคัญของตลาดการเงินไทย ในการซื้อขายหลักทรัพย์ กลไกในการออมหรือ เงินทุนส่วนเกิน (Pooling of Resources) จากภาคครัวเรือนสู่ภาคการผลิต (Transfer and Allocation of Resources) ผู้มีเงินออมจะมีแรงจูงใจและทางเลือกมากขึ้น เมื่อเงินออมผ่านกลไกของตลาด ก่อให้เกิดโอกาสในการระดมเงินทุนระยะยาว สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจและระบบเศรษฐกิจ การลงทุนใหม่ๆ การขยายกิจการ มีผลโดยตรงต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ในเรื่องของการผลิต การจ้างงาน ระดับราคาสินค้าในตลาด การค้าระหว่างประเทศ หรือ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

ภาพที่ 3 คัดแปลงภาพแสดงการระดมเงินทุนจากผู้มีเงินลงทุนส่วนเกินไปยังผู้ต้องการใช้เงินลงทุน
ที่มา : ตลาดการเงินและการลงทุนในหลักทรัพย์ พ.ศ.2557

ตลาดหลักทรัพย์ เป็นศูนย์กลางในการซื้อขาย และ แลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ ทั้งหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้ หน่วยลงทุน เป็นต้น ผู้ลงทุนสามารถเปลี่ยนหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนเป็นเงินสด ในราคาที่เหมาะสมตามกลไกของตลาด ช่วยในการเสริมสภาพคล่องของผู้ถือครองหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ออมเข้ามาลงทุน โดยจะมีโอกาสได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน เช่น กำไรจากการขายหลักทรัพย์ เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย เป็นต้น สภาพคล่องของการหมุนเวียนหลักทรัพย์ และ การออม ส่งผลดีต่อตลาดการเงิน นำไปสู่การหมุนเวียนของเงินในตลาดมีส่วนในการส่งเสริมกิจกรรมต่อเศรษฐกิจและการเติบโต ในการเป็นแหล่งระดมทุนการเงินระยะยาว การเป็นศูนย์กลางการซื้อขายแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้อุปสงค์ และ อุปทานของตลาดสะท้อนออกมาตามความเป็นจริงของความต้องการตามกลไกตลาด เนื่องจาก

กิจกรรมที่ดีย่อมส่งผลต่อความต้องการของผู้ลงทุนทำให้ราคาหลักทรัพย์ที่ออกโดยกิจกรรมนั้นปรับสูงขึ้นตามความต้องการของผู้ลงทุน

ประโยชน์ต่อการปรับโครงสร้างทางการเงินของธุรกิจ การระดมทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์เป็นทางเลือกหนึ่งนอกเหนือจากการกู้ยืมจากสถาบันการเงินทั่วไป สามารถระดมเงินทุนระยะยาวเพื่อใช้ในการดำเนินการ การลงทุน ตามความต้องการ โดยไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับภาระดอกเบี้ยเงินกู้ และ สัดส่วนหนี้สินเมื่อเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น การพึ่งพาแหล่งเงินกู้เพียงอย่างเดียวมีผลต่อความเสี่ยง ความมั่นคง ในฐานะเจ้าของกิจการ เมื่อสัดส่วนหนี้สินเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สภาพคล่องของกิจการต่อความสามารถในการชำระหนี้อาจมีผลกระทบได้ การระดมทุนผ่านทางแหล่งเงินทุนจากตลาดทุนเป็นการเพิ่มสัดส่วนของผู้ถือหุ้น ทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือ (Debt/Equity Ratio) อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินธุรกิจ ช่วยให้อัตราส่วนทางการเงินอยู่ในระดับต่ำกว่าการกู้ยืมปกติ ทั้งยังได้รับสิทธิประโยชน์จากการเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วยในการยกระดับการบริหาร การดำเนินธุรกิจ ภาพลักษณ์ของกิจการ และสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรด้วย กิจการที่สนใจเข้ามาระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ สามารถเลือกระดมทุนในรูปแบบที่หลากหลายที่เหมาะสมกับโครงสร้างทางการเงินของธุรกิจ และ ความต้องการของผู้ลงทุน เช่น การออกหลักทรัพย์ที่เป็นประเภทหุ้น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้ ใบสำคัญแสดงสิทธิ เพื่อระดมทุนจากผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ประชาชนทั่วไป ทำให้กิจการมีความยืดหยุ่นในการบริหารโครงสร้างทางการเงิน

ดัชนีชี้การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ ตลาดหลักทรัพย์เป็นแหล่งระดมเงินทุน เป็นที่สนใจของธุรกิจ จัดสรรเงินทุนระยะยาวให้ภาคธุรกิจต่างๆ ก่อให้เกิดการขยายตัวในตลาดทุนและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จะสังเกตได้ว่า ภาวะการณ์ซื้อขายหลักทรัพย์ หรือ การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ สัมพันธ์ และ มีความสำคัญ ที่สะท้อนถึงความต้องการเพื่อการลงทุนของภาคธุรกิจ รวมถึงความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนที่มีต่อการขยายตัว ศักยภาพทางธุรกิจในการพัฒนาเศรษฐกิจ หรือ จะกล่าวได้ว่า การพัฒนา และ ภาวะของตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นดัชนีชี้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญ (ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2557)

ตลาดหลักทรัพย์กับภาวะเศรษฐกิจ การเคลื่อนไหวราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์สามารถบอกทิศทางของภาวะเศรษฐกิจได้ กล่าวคือ ราคาหุ้นสามัญมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะเศรษฐกิจ แต่ระยะเวลาจะบอกล่วงหน้าจะเร็วหรือช้า คือการมองย้อนกลับ มีการคาดคะเนว่าภาวะเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไรในอนาคต ราคาหุ้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามการคาดเดาล่วงหน้าที่คาดไว้

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะมีหน้าที่ทางเศรษฐกิจโดยคร่าวๆ ว่าเป็นสถาบันที่ระดมเงินทุนระยะยาว เป็นศูนย์กลางให้ผู้ประกอบการค้า อุตสาหกรรม ผู้ที่ต้องการกู้ยืมเงิน กับผู้ที่ต้องการลงทุน ผู้ที่ต้องการให้กู้เงิน ได้มีการติดต่อสัมพันธ์กัน โดยผู้ต้องการกู้ยืมเงินจะออกเป็นตราสารของตนเอง เช่น หุ้นกู้ หุ้นทุน พันธบัตร ออกมาจำหน่าย โดยผู้ที่ต้องการลงทุน ผู้ให้กู้เงิน จะได้รับผลตอบแทน เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล เป็นต้น ดังนั้นหน้าที่ทางเศรษฐกิจของตลาดหลักทรัพย์ได้แก่

1. ตลาดหลักทรัพย์ เป็นแหล่งเงินทุนระยะยาวให้ธุรกิจ เงินทุนแหล่งใหญ่ คือ เงินออม ทั้งของนิติบุคคล หรือ บุคคลธรรมดา โดยตลาดจะทำหน้าที่ในการดึงเงินออมนั้นมารวมกันเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถหาแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น ไม่ต้องพึ่งการกู้เงินอย่างเดียว จัดปัญหาความยุ่งยากในการหาเงินทุนในช่วงที่กิจการต้องการขยายตัว และเป็นการช่วยให้ผู้ที่มีเงินออมแต่ไม่รู้ว่า จะเอาเงินออมไปทำอะไรนอกจากการฝากเงิน ทั้งยังเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพยากรทุนที่เกิดประโยชน์มากที่สุด

2. ตลาดหลักทรัพย์ ทำหน้าที่เคลื่อนย้ายทุนอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การซื้อขายหลักทรัพย์ นั่นก็คือหุ้นประเภทต่างๆ ในราคาที่ยุติธรรมให้ความเสมอภาคกับทุกคน นับว่าเป็นการเคลื่อนย้ายทุนที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

3. ตลาดหลักทรัพย์ ทำหน้าที่ส่งเสริมให้มีการออมเพิ่มขึ้น ผลประโยชน์ที่ได้รับจากตลาดหลักทรัพย์ในการออมที่เพิ่มขึ้น ช่วยให้ผู้ออมรู้สึกได้เป็นเจ้าของกิจการในธุรกิจที่สนใจ ทำให้ผู้ออมพยายามออมเงินเพื่อมาลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ เปลี่ยนแนวคิดเดิมในการออมที่อยู่ในรูปของการสะสมทอง เงิน เครื่องประดับ ซึ่งไม่ได้ช่วยให้ระบบเศรษฐกิจงอกเงยขึ้น มีความคล่องตัวที่น้อยกว่า

4. ตลาดหลักทรัพย์ ทำหน้าที่เพิ่มปริมาณเงินทุน จากการที่ตลาดหลักทรัพย์แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท นั่นคือ ตลาดแรก หรือ ตลาดหลักทรัพย์ออกใหม่ (Primary Market) ซึ่งจำหน่ายหลักทรัพย์ออกใหม่ที่ไม่เคยมีการซื้อขายมาก่อน และ ตลาดรอง (Secondary Market) เป็นการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เคยผ่านการซื้อขายมาแล้ว บริษัทใดมีความน่าเชื่อถือในตลาด การออกหลักทรัพย์ในการระดมทุนจะง่ายและคล่องตัว สามารถเพิ่มทุนได้ง่าย ผลผลิตจากการประกอบการที่เพิ่มขึ้นของธุรกิจนั้นจะขายผลผลิตออกไปทำให้ได้เงินเพิ่มขึ้นเพื่อลงทุนต่อไป อันเป็นการสร้างเงิน สร้างงาน ในระบบเศรษฐกิจ เศรษฐกิจขยายตัว ประชาชนได้รับผลดีด้วย

5. ตลาดหลักทรัพย์ ทำหน้าที่ดึงดูดผู้สนใจในการเก็งกำไรเข้ามาสู่ตลาดทุน ผู้ที่ขอบเก็งกำไรจากการซื้อขายที่ดิน เครื่องประดับ ทอง โดยการซื้อทิ้งไว้ผ่านระยะเวลาช่วงหนึ่งที่ราคาสูงขึ้น เพื่อ

ขายเก็งกำไรจากส่วนต่างของราคา ล้วนแต่ไม่เกิดการเพิ่มผลผลิตในระบบเศรษฐกิจ ตลาดหลักทรัพย์ หรือ ตลาดรอง จะช่วยดึงผู้ที่นิยมเก็งกำไรหันมาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในลักษณะกำไรส่วนทุน (Capital Gains) เป็นกำไรที่เกิดจากการซื้อหลักทรัพย์ราคาถูก และ ขายในราคาที่สูงกว่าเป็นเงินได้ที่ไม่ต้องเสียภาษี จึงช่วยในการระดมทุนจากกลุ่มคนนี้มาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม (คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาการ การลงทุน, 2529)

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่า ตลาดหลักทรัพย์เป็นกลไกที่สำคัญหลายประการ ทั้งเรื่องการระดมทุนของหลักทรัพย์ต่างๆ รวมทั้งเป็นตัวกลางในการช่วยให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศขยายตัว ผู้วิจัยจึงสนใจในความสำคัญของตลาดหลักทรัพย์กับที่มีต่อความสัมพันธ์กับธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยมุ่งเน้นไปที่ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างซึ่งเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะกล่าวถึงในแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจรับเหมาก่อสร้างต่อไป

2. แนวคิดที่เกี่ยวกับความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง ความไม่แน่นอน โอกาส หรือ เหตุการณ์ที่ทำให้แผนงาน การดำเนินงาน ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ส่งผลกระทบต่อองค์กรทางการเงิน ผลกระทบทางด้านชื่อเสียง ผลกระทบทางด้านภาพลักษณ์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2557)

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์ที่อาจจะมีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงเบี่ยงเบนไม่ตรงกับผลลัพธ์ที่คาดหวัง ไม่ว่าจะการเบี่ยงเบนเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ (สันติ กิระนันท์, 2546)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความเสี่ยง หมายถึง ความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นจริง กับผลลัพธ์ที่คาดการณ์ไว้มีการเบี่ยงเบนไปในทิศทางที่คาดไว้ ซึ่งการเบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่ดี ย่อมส่งผลกระทบต่อกิจการที่จะก่อให้เกิดความล้มเหลวในการบริหารด้านต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการล้มเหลวทางการเงินด้วยเช่นกัน

การบริหารความเสี่ยง คือ กระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร บุคลากรในองค์กร เพื่อช่วยการกำหนดกลยุทธ์ แนวทาง และการดำเนินงาน โดยการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบเพื่อให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ สถานการณ์ที่อาจมีผลกระทบต่อองค์กร สามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ เพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล ในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

กระบวนการบริหารความเสี่ยง มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการบริหารความเสี่ยง เพื่อความเป็นไปอย่างมีระบบ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) ได้กำหนดขั้นตอนสำคัญในการบริหารความเสี่ยง 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)
2. การกำหนดวัตถุประสงค์(Objective Setting)
3. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)
4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)
6. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
7. ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information and Communication)
8. การติดตาม (Monitoring)

1. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับกรอบการบริหารความเสี่ยง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม การบ่งชี้ การประเมิน และการจัดการความเสี่ยง

2. การกำหนดวัตถุประสงค์(Objective Setting) การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และความเสี่ยงที่ทางองค์กรยอมรับ โดยการบริหารจัดการให้อยู่ในกรอบของ Risk Appetite และ Risk Tolerance

3. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification) ควรต้องพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงในทุกด้าน เช่น ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การเงิน บุคลากร การปฏิบัติงาน กฎหมาย ภาษีอากร ระบบงาน สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น แหล่งความเสี่ยงทั้งจากสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

3.1 สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เป็นองค์ประกอบต่างๆ ที่อยู่ภายนอกองค์กร มีอิทธิพลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมายขององค์กร วัฒนธรรม การเมือง กฎหมาย ข้อบังคับ การเงิน เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมในการแข่งขันในการแข่งขันในประเทศ และต่างประเทศ

3.2 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร สิ่งต่างๆที่อยู่ภายในองค์กรและมีอิทธิพลต่อเป้าหมายขององค์กร จิตความสามารถขององค์กร ในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน เวลา บุคลากร

กระบวนการเทคโนโลยี กระบวนการตัดสินใจทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ นโยบาย กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กร

ตลาดหลักทรัพย์ได้จำแนกประเภทของความเสี่ยออกเป็น 4 ประเภท

1. ความเสี่ยด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ความเสี่ยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน และนำแผนงานดังกล่าวไปปฏิบัติไม่เหมาะสม และยังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กร ส่งผลกระทบต่อการกำหนดกลยุทธ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลัก และแผนการดำเนินงาน

2. ความเสี่ยด้านการปฏิบัติการ (Operation Risk) ความเสี่ยด้านการปฏิบัติงานของแต่ละกระบวนการ กิจกรรมภายในองค์กร รวมถึงความเสี่ยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งความเสี่ยด้านการปฏิบัติการจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์กร

3. ความเสี่ยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทางการเงิน (Financial Risk) ความเสี่ยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการเงิน อาจเป็นความเสี่ยที่เกิดจากปัจจัยภายใน การจัดการด้านสภาพคล่อง ด้านเครดิต ด้านเงินลงทุน หรือจากปัจจัยภายนอก การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง การเงิน หรือ คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระผูกพันตามที่ตกลงกันได้

4. ความเสี่ยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk) ความเสี่ยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ ข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของกลุ่มตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กร

4. การประเมินความเสี่ย (Risk Assessment) แบ่งเป็น 2 กระบวนการ ประกอบด้วย

4.1 การวิเคราะห์ความเสี่ย พิจารณาสาเหตุและแหล่งที่มาของความเสี่ยผลกระทบทางบวกและทางลบ พิจารณาปัจจัยที่มีผลกระทบและโอกาสที่อาจเกิดขึ้น ในการวิเคราะห์

ควรพิจารณาถึงมาตรการจัดการความเสี่ยงที่ดำเนินการอยู่ ณ ปัจจุบัน รวมถึงประสิทธิผลของ มาตรการนั้น

4.2 การประเมินความเสี่ยง จะเปรียบเทียบระดับความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์ เทียบกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) ในกรณีที่ระดับความเสี่ยงที่อยู่ในระดับที่ ยอมรับได้ของเกณฑ์การยอมรับความเสี่ยง ความเสี่ยงดังกล่าวจะได้รับการจัดการทันที

ระดับความเสียหาย (Impact) ระดับความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงแบ่งเป็น 5 ด้าน

1. ผลกระทบด้านการเงิน
2. ผลกระทบด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์องค์กร
3. ผลกระทบต่อการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
4. ผลกระทบต่อบุคลากรสำคัญของตลาดหลักทรัพย์
5. ผลกระทบต่อความล่าช้าในการดำเนินงาน โครงการสำคัญ

แต่ละด้านแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดนิยามในแต่ละระดับดังนี้

ระดับ	ความหมาย
5	วิกฤต
4	มีนัยสำคัญ
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	ไม่เป็นนัยสำคัญ

ตารางที่ 2 แสดงคำนิยามของแต่ละระดับในการประเมินความเสียหาย

ที่มา : กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร (ERM Framework) ฉบับเผยแพร่ทางเว็บไซต์

หลังจากได้รับผลการประเมินแล้ว ฝ่ายบริหารความเสี่ยง จะดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์และสรุปผลการประเมินผล จัดลำดับความสำคัญของประเด็นความเสี่ยง

2. นำเสนอผลการประเมินต่อที่ประชุมคณะผู้บริหารเพื่อคัดเลือกประเด็นความเสี่ยงที่ต้องจัดการ ดำเนินการจัดหามาตรการความเสี่ยงเพิ่มเติมจากปัจจุบัน

3. นำเสนอประเด็นความเสี่ยงและมาตรการต่างๆ เพื่อจัดการดูแลเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์

5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) โดยในการคัดเลือกแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม จะคำนึงความเสี่ยงที่ยอมรับได้ กับต้นทุนที่เกิดขึ้น เปรียบเทียบประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงข้อกฎหมาย ข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ คือ ระดับความเสี่ยงที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ยอมรับได้ โดยยังคงให้องค์กรสามารถดำเนินธุรกิจ และบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่วางไว้

แนวทางในการจัดการความเสี่ยง

1. การหลีกเลี่ยง (Avoid) เป็นการดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงมักใช้กับความเสี่ยงที่รุนแรงสูง ไม่สามารถหาวิธีจัดการให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

2. การร่วมจัดการ (Share) เป็นการร่วมหรือถ่ายโอนความเสี่ยงทั้งหมด หรือบางส่วนไปยังบุคคล / หน่วยงานภายนอกองค์กร ให้ช่วยรับภาระความเสี่ยงแทน การซื้อกรมธรรม์ประกันภัย

3. การลด (Reduce) เป็นการจัดหามาตรการ เพื่อลดโอกาสเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง หรือ ลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ การเตรียมแผนฉุกเฉิน (Contingency plan)

4. การยอมรับ (Accept) ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ในปัจจุบันเป็นความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องดำเนินการใดๆ เพื่อลดโอกาส หรือ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น มักใช้กับความเสี่ยงที่ต้นทุนของมาตรการจัดการสูงไม่คุ้มกับประโยชน์ที่ได้รับ

6. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) คือ นโยบายและกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดการความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเป้าหมายองค์กร กิจกรรมการควบคุมแบ่งเป็น 4 ประเภท

6.1 การควบคุมเพื่อป้องกัน (Preventive Control) ไม่ให้เกิดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดตั้งแต่แรก

6.2 การควบคุมเพื่อให้ตรวจพบ (Detective Control) เพื่อให้ค้นพบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้ว

6.3 การควบคุมโดยการชี้แนะ (Directive Control) ส่งเสริม หรือ การกระตุ้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

6.4 การควบคุมเพื่อการแก้ไข (Corrective Control) เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นและป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีกในอนาคต

7. ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information and Communication) การบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารควรใช้ข้อมูลทั้งในอดีตและปัจจุบัน ข้อมูลในอดีตจะแสดงแนวโน้มของเหตุการณ์และช่วยคาดการณ์ในการปฏิบัติงานในอนาคต ข้อมูลปัจจุบันจะช่วยให้ผู้บริหารพิจารณาความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในกระบวนการ สายงาน หน่วยงาน เพื่อช่วยให้สามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมการควบคุม เพื่อให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

8. การติดตาม (Monitoring) กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ดำเนินการภายในตลาดหลักทรัพย์ฯ มีความจำเป็นต้องได้รับการสื่อสารถึงการประเมินความเสี่ยง การควบคุม ความคืบหน้าในการบริหารความเสี่ยง คู่มือติดตามแนวโน้มของความเสี่ยง รวมถึงเหตุการณ์ผิดปกติ เพื่อให้มั่นใจดังนี้

8.1 เจ้าของความเสี่ยง (Risk Owner) มีการติดตามสถานการณ์ วิเคราะห์ และบริหารความเสี่ยงอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ เหมาะสม

8.2 ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ได้รับการรายงานถึงความคืบหน้าในการบริหารความเสี่ยง แนวโน้มความเสี่ยงต่อผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

8.3 ระบบการควบคุมมีความเพียงพอ เหมาะสม มีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติงานได้จริง เพื่อป้องกัน หรือ ลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ปรับปรุงแก้ไขการควบคุมภายในอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ หรือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ฝ่ายจัดการควรวิเคราะห์ ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ส่งผลให้ต้องมีการทบทวนการจัดการความเสี่ยง และ การลำดับความสำคัญ เพื่อใช้ในการทบทวนกรอบบริหารความเสี่ยงโดยรวม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2557)

การพิจารณาความเสี่ยงที่เกี่ยวกับด้านการเงิน แยกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ความเสี่ยงทางธุรกิจ (Business Risk)
2. ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk)
3. ความเสี่ยงเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk)
4. ความเสี่ยงในอำนาจซื้อ (Purchasing Power Risk)
5. ความเสี่ยงของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Reinvestment Rate Risk)

1. ความเสี่ยงทางธุรกิจ (Business Risk) เป็นความเสี่ยงจากกระแสเงินที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ทั้งทางด้านรับ และด้านจ่ายไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ ความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดรับอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจ การแข่งขัน การคาดการณ์กับคู่แข่ง ราคาขาย ปริมาณการขายที่แตกต่างจากการประมาณไว้ กระแสเงินสดจ่าย เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นทางด้านต้นทุนในการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ซึ่งการเลือกใช้ต้นทุนคงที่ในอัตราที่แตกต่างกันจะมีความเสี่ยงที่ต่างกัน จะเป็นความเสี่ยงในด้านการดำเนินงาน (Operation Risk) ดังนั้นความเสี่ยงทางธุรกิจจึงเกิดจากรiskทางด้านการขาย ประกอบกับความเสี่ยงทางด้านการดำเนินงาน เป็นผลให้กระแสเงินสดที่คาดการณ์ไว้คลาดเคลื่อนได้

2. ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวกับวิธีการจัดการหาเงินมาใช้ในการดำเนินงาน ยังมีการกู้ยืมมากเท่าใด ภาระผูกพันทางการเงิน การชำระดอกเบี้ยและเงินต้นคืนก็จะสูงตาม ความเสี่ยงก็จะมีอัตราสูง ความเสี่ยงทางการเงินประกอบด้วย

2.1 ความเสี่ยงที่ธุรกิจนั้นๆ ไม่สามารถชำระดอกเบี้ยและเงินต้นคืน เมื่อครบกำหนด (default risk หรือ credit risk)

การที่ธุรกิจไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดหมายถึง

- 2.1.1 ความไม่สามารถจ่ายดอกเบี้ยได้ตามกำหนด
- 2.1.2 ความไม่สามารถจ่ายเงินต้นคืนได้ตามกำหนด
- 2.1.3 ความไม่สามารถกันเงินกองทุนเพื่อไถ่ถอนหุ้นกู้คืนได้ตามกำหนด
- 2.1.4 ความไม่สามารถทำตามเงื่อนไขต่างๆ ที่ระบุไว้ในสัญญาการกู้ยืมหรือสัญญาหุ้นกู้

2.1.5 การล้มละลาย

ในกรณีที่ธุรกิจมีการลงทุนในหุ้นกู้ของธุรกิจอื่นใดก็ตาม ยิ่งลงทุนด้วยจำนวนเงินมากเท่าใด ความเสี่ยงทางการเงินของธุรกิจจะยิ่งสูง ผู้บริหารการเงินควรมีความรอบคอบในการพิจารณาความเสี่ยงทางการเงินไม่ให้สูงเกินไป

2.2 ความเสี่ยงเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การพิจารณาทางการเงิน โดยเฉพาะการลงทุน ต้องประมาณการเกี่ยวกับกระแสเงินสดที่จะเกิดจากการลงทุนในอนาคต เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับต้นทุนของการลงทุนนั้น ๆ ในกรณีของการลงทุนที่กระแสเงินสดในอนาคตเป็นเงินตราสกุลอื่น (เงินตราต่างประเทศ) ผู้ลงทุนต้องเผชิญกับความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลเหล่านั้นที่เรียกว่า “Currency risk”

ความเสี่ยงทางการเงินประกอบด้วยความเสี่ยงในการชำระภาระผูกพันตามกำหนด และความเสี่ยงเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ จะสูงหรือต่ำ ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงทางธุรกิจด้วย ดังนั้นความเสี่ยงทางธุรกิจและความเสี่ยงทางการเงินต่างมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และต่างก็มีความสำคัญในการทำให้กระแสเงินสดทั้งรับและจ่ายเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้หรือไม่ เพียงใด บางครั้งเรียกความเสี่ยงทั้ง 2 ประเด็นว่า เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับกระแสเงินสด (Cash Flow Risk)

3. ความเสี่ยงเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงมูลค่า (ราคาลด) ของสินทรัพย์ หรือ อัตราผลตอบแทนเมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไป อัตราดอกเบี้ยเป็นพื้นฐานในการกำหนดอัตราผลตอบแทนและเป็นอัตราส่วนลดที่ใช้ในการพิจารณาค่าปัจจุบันของเงินสดที่จะได้รับในอนาคต เมื่ออัตราส่วนนี้มีการเปลี่ยนแปลง การลงทุนใดๆ ที่ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดอัตราส่วนลดนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย นอกจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยจะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการลงทุนแล้ว ความเสี่ยงในเรื่องของอัตราดอกเบี้ยเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับตราสารหนี้ เพราะตราสารหนี้ส่วนมากมีอัตราดอกเบี้ยระบุไว้แน่นอนตลอดระยะเวลาตามอายุของตราสารหนี้

4. ความเสี่ยงเกี่ยวกับอำนาจซื้อ (Purchasing Power Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่ระดับราคาโดยทั่วไปอาจสูงขึ้นกว่าที่คาดไว้ ถ้าผู้ซื้อได้ทำสัญญากับผู้ขายเรื่องราคาไว้ก่อนที่ระดับราคาจะสูงขึ้น ผู้ซื้อจะได้รับประโยชน์จากการเพิ่มขึ้นของระดับราคา ในกรณีการหาเงินทุน ถ้ากิจการหาเงินทุนโดยออกหุ้นกู้ระยะยาวอัตราดอกเบี้ยที่ระบุไว้ตายตัว เมื่อระดับราคาสูงขึ้น ธุรกิจผู้ออกหุ้นกู้จะได้รับประโยชน์จากการเพิ่มขึ้นของระดับราคา ผู้ลงทุน หรือ ผู้ให้กู้จะเสียประโยชน์เพราะจะได้รับดอกเบี้ยและเงินต้นคืนในมูลค่าที่ลดลง

ความเสี่ยงเกี่ยวกับอำนาจซื้อเป็นความเสี่ยงที่กระแสเงินสดที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอาจมีค่าลดลง เพราะภาวะเงินเฟ้อและผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนไม่สามารถชดเชยได้เพียงพอ ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงความเสี่ยงเกี่ยวกับอำนาจซื้อทั้งในแง่ของการตัดสินใจเพื่อช่วยในการพิจารณาข้อมูลของความเสี่ยงในอำนาจซื้อที่มีต่อกระแสเงินสดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

5. ความเสี่ยงเกี่ยวกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนต่อ (Reinvestment Rate Risk) กระแสเงินสดที่ได้รับจากการลงทุนในระยะแรก ๆ ควรถูกนำไปลงทุนต่อ อัตราผลตอบแทนที่ได้จากการนำกระแสเงินสดที่ได้ไปลงทุนต่อ เรียกกันว่า “อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนต่อ” ความเสี่ยงในอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนต่อจะเกี่ยวข้องกับการลงทุนในหุ้นสามัญและหุ้นกู้ ยังต้องคำนึงถึงการพิจารณาการลงทุนในสินทรัพย์อื่นด้วย การลงทุนในการผลิตสินค้าใหม่ การลงทุนในเครื่องจักรต่าง ๆ เพื่อได้รับกระแสเงินสดจากการลงทุนนั้น ๆ ในอนาคต ซึ่งมีโอกาสมากที่อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนต่อในแต่ละช่วงเวลาที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างจากที่ประมาณการณื ยิ่งขนาดกระแสเงินสดต่าง ๆ ที่ได้รับตลอดอายุการลงทุนมากเท่าใด อัตราความเสี่ยงในเรื่องของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนก็จะยิ่งสูงเท่านั้น และเป็นอีกปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณา (สุมาลี (อุณหนันท์) จิระมิตร, 2547)

การดำเนินธุรกิจอาจมีหลาย ๆ คำที่มีความหมายในทิศทางเดียวกัน ที่หมายถึงปัญหาที่นำไปสู่การล่มสลายขององค์กรธุรกิจ เริ่มตั้งแต่ระดับอ่อนไปจนถึงระดับรุนแรง ตัวอย่างของการใช้คำที่เรียกนั้น

1. ความล้มเหลวทางธุรกิจ (Failure)
2. การขาดสภาพคล่อง (Insolvency)
3. การผิดนัดชำระหนี้ตามภาระผูกพัน (Default)
4. การล้มละลาย (Bankruptcy)

1. การล้มเหลวของธุรกิจ (Failure) ในความหมายของบางกลุ่ม คือ บริษัทล้ม ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ หรือ ความล้มเหลวในการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งในแง่มุมมองทางการเงิน เรียกว่า ความหมายเชิงเศรษฐกิจ ให้นิยามของความล้มเหลวการดำเนินธุรกิจว่า

1.1 หมายถึงอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง จากการดำเนินธุรกิจหรือดำเนินโครงการลงทุนใด ๆ โดยพิจารณาถึงระดับความเสี่ยง (Risk-adjusted return) ต่ำกว่าผลตอบแทนที่ได้ในการดำเนินโครงการลงทุน หรือ การประกอบกิจการในลักษณะที่เหมือนกัน โดยเฉพาะในกรณีที่มีความเสี่ยงเท่ากัน

1.2 อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยจากการดำเนินธุรกิจ หรือ อัตราผลตอบแทนจากการดำเนินโครงการลงทุนใด ๆ มีค่าต่ำกว่าต้นทุนของเงินทุนถัวเฉลี่ย หรือ อาจหมายถึงความว่าการขาดทุนทางการเงิน

สิ่งที่ควรสังเกต คือ อาจนับได้ว่าธุรกิจประสบความล้มเหลว แม้ว่าจะไม่ได้ถูกบังคับในคดีความใด ๆ อันเกิดจากการผิดชำระหนี้ตามภาระผูกพัน ความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ ตามความหมายทางเศรษฐกิจนี้ มีความหมายอ่อนที่สุดในการพิจารณาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ 4 ปัญหา

2. การขาดสภาพคล่อง (Insolvency) โดยทั่ว ๆ ไปมีความหมายในการขาดกระแสเงินสด หรือ ไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์ที่มีอยู่โดยเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียน ให้กลายเป็นกระแสเงินสด เพื่อนำไปชำระหนี้ตามภาระผูกพันทางการเงินที่มีต่อบุคคลภายนอก การขาดสภาพคล่องอาจจะเป็นสาเหตุเริ่มต้นของการนำไปสู่ภาวะล้มละลายทางธุรกิจที่หนักขึ้นไป การขาดสภาพคล่องที่นำไปสู่การล้มละลายขององค์กรธุรกิจ อาจจะเป็นเพราะว่า มูลค่าของหนี้สินโดยรวม มีสูงกว่ามูลค่าของสินทรัพย์รวม แนวคิดนี้อาจพิจารณาว่า ส่วนของเจ้าของ (Equity) ก็คือ Call option (Call option คือ ตราสารสิทธิ) ที่มีสินทรัพย์พื้นฐาน (Underlying assets) คือ มูลค่าของบริษัท (Value of firm) โดยมีราคาตลาดของหนี้สินเป็นราคาสิทธิ (Exercise price)

3. การผิดนัดชำระหนี้ตามภาระผูกพัน (Default) คือ การขาดความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงิน แล้วนำไปชำระหนี้ตามภาระผูกพันทางการเงิน พิจารณาองค์ประกอบของการผิดนัดชำระหนี้ได้ว่า

3.1 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งตกลงภาระผูกพันและสิทธิ (Obligation and claims) ระหว่างกันมาตั้งแต่ต้น

3.2 การผิดนัดชำระหนี้ เกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ขาดความสามารถในการปฏิบัติตามข้อตกลง นอกเหนือจากการผิดชำระจากกระแสเงินสด ยังอาจเกิดการผิดนัดทางเทคนิค (Technical default) ลูกหนี้ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกันได้

การผิดนัดชำระหนี้ จากการขาดสภาพคล่องในกระแสเงินสด หรือ เป็นการผิดนัดทางเทคนิค อาจทำให้เกิดเหตุการณ์ลุกลามขึ้นได้ หากไม่สามารถประนีประนอมกับเจ้าหนี้รายที่ผิดนัดได้ จะทำให้เจ้าหนี้รายอื่นที่แม้ลูกหนี้จะไม่ได้ผิดนัด ได้รับสิทธิป้องกันตัวเองในการที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ หากเจ้าหนี้รายที่ลูกหนี้ผิดนัด ได้นำคดีขึ้นสู่ศาล หากมีการลุกลามดังกล่าวนี้ อาจทำให้องค์กรล้มละลายได้ในที่สุด

4. การล้มละลาย (Bankruptcy) เป็นภาวะที่เกิดขึ้นหลังสุดและรุนแรงที่สุดของภาวะขัดข้องทางการเงิน โดยนัยของกฎหมายที่พูดทั่วไป 2 มาตราคือ

4.1 การล้มละลาย ชำระบัญชี และเลิกกิจการ

4.2 การปรับโครงสร้างองค์กร แนวคิดของการเกิดกระบวนการปรับโครงสร้าง หรือ การปล่อยให้ล้มละลายก็คือ มูลค่าที่แท้จริงขององค์กรมากกว่ามูลค่าของการเลิกกิจการ แล้วนำทรัพย์สินขายทอดตลาด ผู้บริหาร หรือ เจ้าขององค์กรจะพยายามทำกระบวนการปรับโครงสร้างองค์กร ไม่ให้เกิดการล้มละลาย (สันติ กิระนันท์, 2546)

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง ผู้วิจัยพบว่า ความเสี่ยงมีแหล่งที่มาได้ทั้งสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และ สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ โดยความเสี่ยงหนึ่งที่ทำให้ล้มเลิกกิจการได้ นั่นคือความเสี่ยงทางการเงิน ผู้วิจัยจึงสนใจนำความเสี่ยงทางการเงินนั้นมาเป็นตัวแปรตามสำหรับการวิเคราะห์วิเคราะห์ความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย) ด้วยอัตราส่วนทางการเงิน

3.แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน

งบการเงิน (Financial Statement) คือ รายงานทางการเงินที่สำคัญ มีอยู่ 2 ประเภท คือ งบดุล และ งบกำไรขาดทุน เพื่อแสดงฐานะทางการเงินของธุรกิจ (สมยศ นาวิการ และ ผุสดี รุมาคม, 2520)

งบการเงิน (Financial Statement) คือ ข้อมูลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของบริษัทนั้นๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ การวิเคราะห์ทั้งแบบและแปลความหมายจึงเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย และคู่แข่ง ที่จะนำข้อมูลนั้น ไปประกอบการตัดสินใจ ซึ่งงบการเงินจะถูกจัดทำตามขั้นตอนและวิธีการทางบัญชี ผู้วิเคราะห์จึงต้องมีความเข้าใจในตัวเลข แปลความหมายออกมาได้อย่างถูกต้อง งบการเงินที่นำมาวิเคราะห์ควรอยู่ในรูปประจำงวดที่ผ่านการรับรองจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต นั่นคือ งบการเงินที่อยู่ในรูปรายงานประจำปี ซึ่งจะมีสาระสำคัญต่างๆ ทั้งรายงานผู้สอบบัญชี งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบ ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการ โดยสรุปตลอดปี รายงานคณะกรรมการบริษัท ผู้ถือหุ้นและสัดส่วนผู้ถือหุ้น ฯ ซึ่งงบการเงินที่จะนำมาวิเคราะห์ประกอบด้วย 2 ส่วน (สุมาลี (อุณหะนันท์) จิระมิตร, 2546)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า งบการเงิน คือ ข้อมูลแสดงผลการดำเนินงานของกิจการในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ส่วนที่ 1 รายงานแสดงข้อมูลทางการเงิน

1. งบดุล (Balance Sheet) เป็นแสดงฐานะทางการเงินของธุรกิจ ณ วันใดวันหนึ่ง ที่ระบุไว้ปกติจะเป็น วันสิ้นงวด สิ้นไตรมาส สิ้นปี โดยในงบดุลจะบอกถึงส่วนของเจ้าของ หนี้สิน ที่ลงทุน

ในสินทรัพย์อย่างไร จึงเกี่ยวกับข้อกับรายการ 3 ประเภท คือ สินทรัพย์ (Assets) หนี้สิน (Liabilities) ส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity or Net Worth)

2. งบกำไรขาดทุน (Income Statement) เป็นงบที่แสดงรายงานทางการเงินในระยะเวลางวดบัญชีหนึ่งๆ ผลต่างระหว่างรายได้และค่าใช้จ่ายคือผลของการดำเนินงานของงวดบัญชีนั้นๆ ถ้ารายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย คือ กำไร ในทางตรงกันข้ามถ้ารายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย คือขาดทุน

การวิเคราะห์งบการเงิน

ในการบริหารธุรกิจ การกำหนดเป้าหมาย การบริหารองค์การ การวางแผนงาน นโยบายของบริษัท สาเหตุแห่งทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ล้วนต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับงบการเงิน

งบการเงินเป็นการสรุปผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของธุรกิจนั้นๆ การวิเคราะห์และแปลความหมายของงบการเงิน จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อนของบริษัทได้ สามารถพิจารณาการดำเนินงานของธุรกิจว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ช่วยในการหาสาเหตุที่ไม่เป็นไปตามตามแผนที่กำหนด ดังนั้นการวิเคราะห์งบการเงินคือ วิธีการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของธุรกิจ การวิเคราะห์งบการเงินจึงเป็นเครื่องมือเบื้องต้นในการรู้จักกับธุรกิจ ผู้ที่สนใจในการวิเคราะห์งบการเงินจึงมีหลายกลุ่ม ดังนี้

1. เจ้าหนี้ สนใจที่จะวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ สมรรถภาพในการหากำไร การใช้ไปของเงินทุน เพื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการเงินทุน
 2. ผู้ลงทุนทั่วไป สนใจที่จะวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อพิจารณาสมรรถภาพในการหากำไร แนวโน้มการทำกำไร อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยง
 3. ผู้บริหาร สนใจที่จะวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อพิจารณาการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของธุรกิจ ซึ่งต้องอาศัยการวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อพิจารณาในการเกิดปัญหาและโอกาส ช่วยในการวางแผนงานต่อไป
 4. หน่วยงานรัฐบาล สนใจที่จะวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อพิจารณานโยบายต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ ผู้บริโภค สังคม และประเทศโดยรวม
 5. นักวิชาการ สนใจที่จะวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อศึกษาและให้ข้อมูลเสนอแนะการจัดทำข้อมูลเพื่อศึกษา วิจัยที่เป็นประโยชน์ให้แก่การศึกษา วงการธุรกิจ และผู้ที่สนใจทั่วไป
- สามารถสรุปเป็นประโยชน์ และ จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน ได้ดังนี้

1. เพื่อเป็นเครื่องมือในการกลั่นกรองในการตัดสินใจเบื้องต้น ในการเรื่องของการลงทุน

2. เป็นเครื่องมือช่วยในการพยากรณ์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ ในอนาคต การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ

3. เพื่อเป็นข้อมูลในการคิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา ทั้งฐานะการเงิน และปัญหาอื่นๆ

4. เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผลการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน
ขั้นตอนในการวิเคราะห์งบการเงิน

ขั้นแรก กำหนดเป้าหมายของการวิเคราะห์ให้ชัดเจน วิเคราะห์ในฐานะของอะไร
เพื่อใคร ต้องการประโยชน์จากการวิเคราะห์ และผลการวิเคราะห์ไปใช้อย่างไร

ขั้นที่สอง รวบรวมข้อมูลของการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของธุรกิจที่
ต้องการวิเคราะห์ให้เพียงพอ

ขั้นที่สาม ข้อมูลต่างๆที่รวบรวมได้จัดให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน เพื่อประโยชน์ใน
การเปรียบเทียบ

ขั้นที่สี่ เลือกวิธีและเครื่องมือที่จะใช้ในการวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับเป้าหมายของ
การวิเคราะห์ที่ต้องการ

วิธีวิเคราะห์ทางการเงินที่สำคัญประกอบด้วย

1. วิธีการเปรียบเทียบงบการเงิน (Common Size)
2. วิธีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratios)
3. วิธีการวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend)
4. วิธีการวิเคราะห์งบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินทุน หรือ งบแสดงแหล่ง

ที่มาและการใช้ไปของเงินทุน (The Source & Uses of Funds Statement)

ขั้นที่ห้า แปลความหมายจากผลการวิเคราะห์

ขั้นที่หก สรุปข้อมูลต่างๆ แสดงความเห็น และการเสนอแนะ เพื่อการตัดสินใจ
ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. งบกำไรขาดทุน
2. งบดุล
3. งบกำไรสะสม
4. งบแสดงที่มาและการใช้ไปของเงินทุน

วิธีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios)

อัตราส่วนทางการเงิน คือ การนำตัวเลขทางการเงินมาพิจารณา เปรียบเทียบ วิเคราะห์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของธุรกิจในเวลาที่แตกต่างกันของธุรกิจเดียวกัน และในเวลาเดียวกันของธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกัน จึงเป็นวิธีที่นำข้อมูลทางการเงินต่างๆ มาคำนวณให้รูปแบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นอัตราส่วนทางการเงินจึงเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ให้คำตอบกับผู้วิเคราะห์เกี่ยวกับผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการ การเปรียบเทียบที่ช่วยให้การวิเคราะห์ทางการเงินได้ผลต้องเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน 2 แบบ คือ

1. การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจเดียวกันแต่ในระยะเวลาต่าง ๆ กัน ทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันและในอนาคต

2. การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของกิจการหนึ่งกับกิจการอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน ในช่วงเวลาเดียวกัน อัตราส่วนของกิจการอื่นๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกันคือ “อัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม หรือ อัตราถัวเฉลี่ยของอุตสาหกรรม” มาจากการคำนวณงบการเงินของกิจการที่ประกอบธุรกิจ ในอุตสาหกรรมเดียวกัน นำมาถัวเฉลี่ยด้วยวิธีการทางคณิตศาสตร์ ซึ่งในต่างประเทศมีหน่วยงานที่จัดทำอัตราส่วนโดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรม

เช่น DUN&BRADSTREET, ROBERT MORRIS ASSOCIATES เป็นต้น

ประเภทของอัตราส่วนทางการเงินเพื่อให้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินได้ผลครบถ้วน จึงแบ่งอัตราส่วนทางการเงินออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1. อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการพิจารณาจากเงินสดและสินทรัพย์ที่ใกล้เคียงเงินสดที่กิจการมีอยู่ในขณะหนึ่ง ว่าเพียงพอต่อการจ่ายชำระหนี้ระยะสั้นหรือภาระผูกพันระยะสั้นด้วย

1.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) =

$$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \quad (\text{เท่า})$$

1.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio) สินทรัพย์บางรายการไม่มีความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้คล่องตัว เช่น สินค้าคงเหลือ ถ้าต้องการให้เห็นสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ควรพิจารณาสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว เช่น เงินสด ลูกหนี้ หลักทรัพย์ที่เป็นเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย คำนวณได้ดังนี้

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio) =

สินทรัพย์หมุนเวียน — สินค้าคงเหลือ (เท่า)
หนี้สินหมุนเวียน

2. อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการดำเนินงานหรือความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (Activity Ratio) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพของการบริหารสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น กิจการที่ใช้เงินลงทุนสินทรัพย์รวม 10 ล้านบาท ก่อให้เกิดรายได้ 50 ล้านบาท เป็นต้น การประเมินประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ต่าง ๆ ที่กิจการลงทุนไป ว่าสินทรัพย์ที่ลงทุนไปแต่ละประเภทใช้เข้าไปก่อให้เกิดรายได้มากน้อยเพียงใด โดยแยกการพิจารณาตามสินทรัพย์และประเภทตั้งแต่ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ สินทรัพย์ประจำ ตลอดจนสินทรัพย์รวม คำนวณได้ดังนี้

2.1 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account receivable turnover)

$$\text{อัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้} = \frac{\text{ค่าขายเชื่อ}}{\text{ลูกหนี้}} \quad (\text{รอบ})$$

$$\text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บเงินจากลูกหนี้} =$$

$$\frac{\text{จำนวนวันในงวดบัญชี}}{\text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้}} \quad (\text{วัน})$$

$$\text{หรือ ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้} =$$

$$\frac{\text{ลูกหนี้}}{\text{ค่าขายเชื่อ/360วัน}} \quad (\text{วัน})$$

ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บเงินจากลูกหนี้ที่คำนวณได้จากข้อมูลงบการเงินเป็นผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงมีประโยชน์ในการประเมินผลการบริหารสินเชื่อของกิจการ สามารถนำระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ยที่คำนวณได้เปรียบเทียบกับระยะเวลาการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ที่กิจการกำหนดนโยบายสินเชื่อได้

2.2 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory turnover) เป็นการประเมินประสิทธิภาพในการบริหารสินค้าคงเหลือ ประเมินได้จากการหมุนเวียนของเงินที่ลงทุนในรูป

สินค้ำคงเหลือว่าสามารถหมุนเวียนได้กี่รอบ ก่อให้เกิดค่าขายได้กี่เท่าของเงินที่ลงทุนไป คำนวณได้ดังนี้คือ

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้ำคงเหลือ} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้ำที่ขาย (รอบ)}}{\text{สินค้ำคงเหลือ}}$$

$$\text{ระยะเวลาการเก็บสินค้ำคงเหลือเฉลี่ย} = \frac{\text{จำนวนวันในงวดบัญชี (วัน)}}{\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้ำคงเหลือ}}$$

2.3 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ (Fixed asset turnover) เป็นอัตราส่วนที่ช่วยพิจารณาประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ประจำ คำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ} = \frac{\text{ค่าขาย (เท่า)}}{\text{สินทรัพย์ประจำสุทธิ}}$$

2.4 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total asset turnover) เป็นการพิจารณาโดยรวมถึงการบริหารเงินลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการที่นำมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดรายได้ คำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{ค่าขาย (เท่า)}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

3. อัตราส่วนแสดงสภาพเสี่ยง (Leverage Ratio) เป็นกลุ่มอัตราส่วนที่คำนวณขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลช่วยในการพิจารณาสภาพเสี่ยงของกิจการ ซึ่งมีสาเหตุมาจาก 2 ประการ ได้แก่

1. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากภาระหนี้สิน (Leverage ratio) เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากนโยบายการจัดหาเงินทุนของกิจการ วิเคราะห์จากรายการที่ประกอบกันทางด้านหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นในงบดุล

2. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากค่าใช้จ่ายประจำที่สูง (Coverage ratio) ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายสำคัญที่ต้องจ่ายตามภาระผูกพัน ส่วนใหญ่ คือ ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเช่า และ การจ่ายชำระคืนเมื่อครบกำหนด วิเคราะห์ได้จากข้อมูลในงบกำไรขาดทุน

3.1 อัตราส่วนหนี้สิน (Debt ratio) พิจารณาขนาดของเงินทุนจากเจ้าหนี้ที่มีอยู่ในกิจการ คำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สิน} = \frac{\text{หนี้สินทั้งหมด}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100 \quad (\%)$$

3.2 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อเงินทุนระยะยาวทั้งหมด (Long-term debt to total capitalization) แสดงถึงสัดส่วนของเงินทุนจากหนี้สินระยะยาวที่ใช้เป็นแหล่งเงินทุนประจำของธุรกิจ ส่วนเงินทุนระยะยาว หมายถึง เงินทุนจากแหล่งประจำทั้งหมดของกิจการ ได้แก่ หนี้สินระยะยาว หุ้นบุริมสิทธิ และ ส่วนของผู้ถือหุ้น คำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อเงินทุนระยะยาวทั้งหมด} = \frac{\text{หนี้สินระยะยาวรวม}}{\text{หนี้สินระยะยาว} + \text{หุ้นบุริมสิทธิ} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

3.3 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio) เป็นการพิจารณา สัดส่วนของหนี้สินทั้งสิ้นเมื่อเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น คำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

วัตถุประสงค์ของการคำนวณอัตราส่วนนี้ในแง่ผู้ถือหุ้นเพื่อพิจารณาภาระผูกพันทั้งหมดที่บริษัทมีต่อผู้มีสิทธิเรียกร้องในสินทรัพย์ของบริษัทก่อนผู้ถือหุ้น กรณีที่บริษัทมีหุ้นบุริมสิทธิเป็นแหล่งเงินทุนด้วย เนื่องจากหุ้นบุริมสิทธิในการเรียกร้องเพื่อการชำระหนี้ก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ จึงควรรวมผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิเป็นส่วนหนึ่งของหนี้สินรวมด้วย

อัตราส่วนสำหรับวิเคราะห์ความเสี่ยงของกิจการที่เกิดจากค่าใช้จ่ายประจำ ประกอบด้วยอัตราส่วนต่างๆ ดังนี้

3.4 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage ratio หรือ Times interest earned ratio) เป็นการแสดงความสามารถในการจ่ายชำระดอกเบี้ยจากภาระผูกพันทางการเงินที่สำคัญ คือ ดอกเบี้ยจ่าย วิเคราะห์ว่าบริษัทมีรายได้ก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายเป็นกี่เท่าของภาระดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในแต่ละงวด คำนวณ ได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย} = \frac{\text{กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}} \quad (\text{เท่า})$$

ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยและเงินต้น = กรณีเงินต้นครบกำหนดต้องจ่ายคืนในงวดนั้น

$$\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} + \text{ดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{เงินต้นที่ต้องจ่ายคืนในงวดนั้น}}$$

3.5 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ (Fixed charge coverage ratio หรือ Cash flow overall coverage ratio) เป็นการแสดงถึงขนาดของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานว่ามีมากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายประจำของกิจการในงวดนั้นๆ ค่าใช้จ่ายประจำ เช่น ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเช่า เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่า กิจการมีกระแสเงินสดมากพอสำหรับการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ คำนวณ ได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ} = \frac{\text{กำไรหลังภาษี} + \text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{ค่าเช่า} + \text{ค่าเสื่อมราคา}}{\text{ค่าใช้จ่ายประจำวัน}} \quad (\text{เท่า})$$

หรือ

$$\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} + \text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{ค่าเช่า} + \text{ค่าเสื่อมราคา}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{ค่าเช่า} + \text{เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ} + \text{เงินต้นครบกำหนดชำระคืน}} \quad (\text{เท่า})$$

4. อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหากำไร (Profitability Ratios) อัตราส่วนกลุ่มนี้แสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงานทั้งหมดของกิจการ ทั้งการขาย การลงทุน สามารถพิจารณาได้เป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหากำไรที่เกี่ยวกับการขาย

ส่วนที่ 2 อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหาค่าไรที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

4.1 อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อค่าขาย (Gross Profit Margin) คำนวณได้ดังนี้

$$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ} - \text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{ค่าขายสุทธิ}} (\%)$$

4.2 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อค่าขาย (Net Profit Margin) หรืออัตราผลตอบแทนจากการขาย แสดงถึงอัตราร้อยละของกำไรที่บริษัททำได้จากการดำเนินงานหลังหักค่าใช้จ่ายทั้งหมดรวมถึงภาษี คำนวณได้ดังนี้

$$\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ค่าขาย} \times 100}$$

การพิจารณาอัตราส่วนทั้ง 2 อัตราส่วนนี้จะช่วยในการพิจารณาการดำเนินงานของกิจการ ถ้าอัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อค่าขายมีอัตราคงที่ตลอดหลายงวดที่ผ่านมา แต่อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อค่าขาย หรืออัตราผลตอบแทนจากการขายต่ำลงเรื่อยๆ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน แสดงได้ว่าค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ค่าใช้จ่ายมีอัตราสูงขึ้น ต้องวิเคราะห์รายละเอียดของค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อจะทราบถึงสาเหตุที่ทำให้กำไรสุทธิลดลง ถ้าอัตรากำไรเบื้องต้นต่อค่าขายลดลงเรื่อยๆ แสดงเบื้องต้นว่า ต้นทุนในการผลิตมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับค่าขาย อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงในราคาขายและการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพน้อยลง ซึ่งต้องมีการหาสาเหตุต่อไป

ส่วนที่ 2 อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหาค่าไรที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน มีอัตราส่วนดังนี้

4.3 อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment = ROI) เป็นการพิจารณาถึงอัตรากำไรที่กิจการได้รับจากการลงทุนทั้งหมดในงวดนั้นๆ คำนวณได้ดังนี้

$$\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{สินทรัพย์รวม} \times 100} (\%)$$

ถ้ามองในแง่ผู้ลงทุน อัตราส่วนนี้แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนทั้งหมดของผู้บริหารบริษัท และผู้ลงทุนสามารถใช้พิจารณาเปรียบเทียบเพื่อการตัดสินใจลงทุนเบื้องต้นได้

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินผู้วิเคราะห์ควรเข้าใจถึงปัญหาและข้อจำกัดในการวิเคราะห์ พอสรุปได้ดังนี้

1. การจัดอุตสาหกรรมที่เหมาะสมให้กับกิจการที่ทำธุรกิจหลายประเภท ข้อมูลจะมีปัญหาในการพิจารณาว่าธุรกิจดังกล่าวควรอยู่ในอุตสาหกรรมใด

2. ปัญหาข้อมูลอัตราส่วนอุตสาหกรรมถัวเฉลี่ย เป็นอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมเป็นตัวเลขที่ได้มาจากการคำนวณโดยประมาณ เป็นตัวเลขพื้นฐานทั่วไปมากกว่าที่จะเป็นค่าเฉลี่ยจากอัตราส่วนของกิจการทั้งหมดในอุตสาหกรรม

3. วิธีการทางบัญชีที่แตกต่างกันของธุรกิจต่างๆ ที่จะนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เช่น วิธีการประเมินมูลค่าสินค้าคงเหลือที่ทำให้หลายวิธี

4. ข้อมูลในอดีตกับภาวะเงินเฟ้อ ข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินเป็นข้อมูลที่เกิดจากวิธีการทางบัญชี โดยเฉพาะมูลค่าของสินทรัพย์จะถูกบันทึกตามราคาต้นทุน เมื่อเวลาผ่านไปมูลค่าสินทรัพย์เหล่านั้นจะสูงขึ้น ในส่วนที่มีภาวะเงินเฟ้อ มูลค่าสินทรัพย์ต่าง ๆ จะสูงขึ้นขณะที่มูลค่าในงบดุลเป็นมูลค่าในอดีตที่ค่อนข้างต่ำกว่ามูลค่าตลาด การวิเคราะห์อัตราส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายการนี้ จึงต้องคำนึงถึงและระมัดระวังในการวิเคราะห์

5. รายการพิเศษอื่นๆ ที่ปรากฏในงบการเงิน ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของบริษัท ผู้สนใจทั่วไปจะให้ความสำคัญกับ 2 รายการสุดท้ายในงบกำไรขาดทุน (สุทธิ) แต่อีกรายการหนึ่งที่ต้องให้ความสนใจคือรายการที่เกิดขึ้นโดยปกติทุกงวด เกิดพิเศษเฉพาะงวดใดงวดหนึ่ง เช่นการขายสินทรัพย์ สมรรถภาพในการหากำไรของกิจการควรประเมินจากกำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษอื่น

6. การวิเคราะห์ธุรกิจที่การดำเนินงานมีลักษณะเป็นฤดูกาล การวิเคราะห์งบการเงินเป็นการวิเคราะห์ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งจะไม่แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นจริงในช่วงการดำเนินงานต่างๆ ดังนั้นควรใช้มูลค่าโดยเฉลี่ยของงวดนั้นๆ มากกว่าจะใช้มูลค่าปลายงวดเพียงจำนวนเดียว

7. การสรุปผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ควรพิจารณาอัตราส่วนทางการเงินหลาย ๆ อัตราส่วนประกอบกัน ผลที่ได้จะแสดงถึงสิ่งที่ผิดปกติที่ต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมสำหรับวางแผนธุรกิจต่อไป

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน ผู้วิจัยพบว่า การวิเคราะห์งบการเงินด้วยอัตราส่วนทางการเงิน เป็นข้อมูลที่สำคัญต่อธุรกิจรับเหมา

ก่อสร้างเป็นอย่างมาก ด้วยอัตราส่วนทางการเงิน และ การวิเคราะห์ร่วมกันนั้นจะแสดงถึงประสิทธิภาพในด้านต่างๆ ของธุรกิจ ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

4. แบบจำลองการทดสอบคะแนนของ Altman Z-Score Model

ระบบการให้คะแนน Altman Z-Score นั้นถูกตีพิมพ์และเผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นครั้งแรกในปี 1968 โดยเป็นผลงานชิ้นสำคัญของ Prof. Edward Altman ศาสตราจารย์ด้าน Finance ที่ New York University Stern's School of Business เริ่มต้นมากจากแนวคิดที่ต้องการสร้างมาตรวัดเชิงปริมาณ (Quantitative Measure) จากข้อมูลทางบัญชีที่สามารถนำมาใช้ในการชี้วัดและคาดเดาความเสี่ยงว่าบริษัทนั้นๆ จะอยู่ในภาวะล้มละลายหรือไม่ (Bankruptcy) ผลการทดสอบเชิงวิชาการที่ใช้ข้อมูลทางบัญชีในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 – 1999 พบว่า Altman Z-Score สามารถคาดการณ์การล้มละลายของบริษัทภายในระยะเวลา 1 ปี จากเวลาที่ประเมินได้ถึง 80 – 90 % มีอัตราการผิดพลาด (บริษัทที่ไม่ได้มีการล้มละลายตามคาด) อยู่ที่ประมาณ 15 – 20 %

หลังจากปี ค.ศ. 1985 เป็นต้นมา Altman Z – Score ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางของผู้ตรวจสอบบัญชี (Accounting Audit) ที่ปรึกษาทางการเงินของบริษัทเอกชน, ศาล, และระบบการพิจารณาอนุมัติการกู้ยืมของธนาคาร

Altman Z – Score ในรูปแบบ Original ถูกสร้างมาเพื่อใช้ในการประเมินบริษัทที่เป็นผู้ผลิตสินค้า (Manufacturing Firm) ที่มีสินทรัพย์มากกว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป แต่หลังจาก Prof. Edward Altman ได้ทำการพัฒนาต่อยอดและปรับปรุง Altman Z – Score ให้สามารถนำไปใช้ประเมินบริษัทที่ไม่ได้เป็นผู้ผลิตสินค้า (Non – Manufacturing Firm) โดยการตัดตัวแปรที่ใช้ในสูตรบางตัวออกไปและทำการเปลี่ยนแปลงค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) ของสูตร

ข้อจำกัดของสมการแบบจำลองของ Altman Z – Score คือการไม่สามารถนำไปวิเคราะห์หรือประเมินบริษัทที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการเงิน เช่น ธนาคาร บริษัทที่อยู่ในกลุ่ม Finance การเงิน ได้ เนื่องจากความแตกต่างในการบันทึกบัญชี ความสามารถในการ Leverage เงินทุน, ต้นทุนรวม การจัดการแหล่งเงินทุนต่าง ๆ (ทีมงานวิจัยระบบการลงทุน, 2560)

สมการแบบจำลองของ Altman Z – Score ประกอบด้วยอัตราส่วนย่อยทั้งหมด 5 อัตราส่วน ในแต่ละส่วนนั้นจะมีการพิจารณาข้อมูลทางบัญชีในปัจจัยต่างๆที่สามารถบ่งชี้ถึงการพิจารณาฐานะ

ทางการเงิน ที่มีความเสี่ยงต่อการล้มละลาย (Bankruptcy) โดยปัจจัยที่นำมาพิจารณาจะมีค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) สะท้อนถึงน้ำหนักที่แตกต่างกันของแต่ละปัจจัย โดยข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณสมการแบบจำลองของ Altman Z – Score ล้วนเป็นข้อมูลที่สามารถหาได้ในงบการเงิน (งบแสดงฐานะทางการเงิน และ งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ)

สูตร Altman Z – Score Original Formula (1968) คำนวณ ได้ดังนี้

$$Z = 1.2X_1 + 1.4X_2 + 3.3X_3 + 0.6X_4 + 0.99X_5$$

$$X_1 = \text{Working Capital} / \text{Total Assets}$$

$$X_2 = \text{Retained Earnings} / \text{Total Assets}$$

$$X_3 = \text{EBITDA} / \text{Total Assets}$$

$$X_4 = \text{Market Value of Equity} / \text{Total Liabilities}$$

$$X_5 = \text{Revenues} / \text{Total Assets}$$

Altman Z – Score เป็นสูตรที่มาจากวิเคราะห์ค่าและอัตราส่วนจากงบการเงินซึ่งถ้าในกรณีที่บริษัทมีการเปลี่ยนแปลง (Revised) หรือ ตกแต่งบัญชีอาจทำให้ค่า Z ที่ได้ผิดเพี้ยนไป

โดย X_1 คืออัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital) ต่อสินทรัพย์รวม (Total Assets) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงสภาพคล่องของบริษัทในการดำเนินงาน โดยเงินทุนหมุนเวียนนั้นคำนวณจากการนำสินทรัพย์หมุนเวียน (Total Current Assets) หักลบด้วยหนี้สินหมุนเวียน (Total Current Liability)

X_2 คือ อัตราส่วนกำไรสะสม (Retained Earning) ต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งสามารถวัดได้ว่าบริษัทได้มีการสะสมเงินทุนไว้สำหรับการขยายกิจการหรือไม่ ถ้าอัตราส่วนนี้สูง หมายถึง บริษัทมีศักยภาพในการลงทุนขยายกิจการด้วยเงินทุนของตัวเองโดยไม่ต้องทำการกู้ยืมหรือเพิ่มทุน

X_3 คือ อัตราส่วนรายได้ก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม เป็นการหา Return on Assets แบบที่ไม่นำดอกเบี้ยและภาษีเข้ามาคำนวณ เนื่องจากอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้

X_4 คือ อัตราส่วนของมูลค่าตลาด (Market Capitalization) กับหนี้สินรวม (Total Liability) เป็นส่วนที่ประเมินว่ามูลค่าตลาดของบริษัท และ หนี้สินรวมปัจจุบันอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วงหรือไม่ เนื่องจากมูลค่าตลาดของบริษัทลดลงต่ำกว่าหนี้สินรวม ถือว่าบริษัทวิกฤตทางการเงิน

X_5 คือ อัตราส่วนรายได้ต่อสินทรัพย์รวม หรือ ที่เรียกว่า Assets Turn Over Ratio สามารถนำไปพิจารณาประสิทธิภาพของบริษัทในการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้

สำหรับ X_5 ในกรณีดั้งเดิมนั้นคำนวณจาก Net Sale / Total Assets แต่ในบางกรณีบริษัทไม่มีแหล่งรายได้อื่นนอกจากการขายสินค้าโดยใช้ตัวแปร Revenues แทน

ค่า Z มากกว่า 3.0 หมายถึง บริษัทมีความมั่นคงทางการเงิน

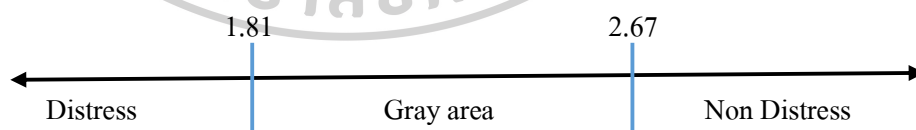
ค่า Z ระหว่าง 2.7 – 3.0 หมายถึง บริษัทมีความมั่นคงทางการเงินแต่ควรระมัดระวัง

ค่า Z ระหว่าง 1.8 – 2.7 หมายถึง มีความเป็นไปได้ที่บริษัทจะล้มละลายหรือต้องเพิ่มทุนภายใน 2 ปี

ค่า Z น้อยกว่า 1.8 หมายถึง มีความเป็นไปได้สูงที่บริษัทจะล้มละลาย หรือ ต้องการเพิ่มทุน

จุดตัดสินใจในการพิจารณาค่า Z - score

การใช้แบบจำลอง Z - Score เริ่มต้นด้วยการคำนวณอัตราส่วนต่าง ๆ แล้วนำไปแทนค่าในสมการเพื่อหา Z - score แล้วจึงนำเอา Z - Score นั้นไปเปรียบเทียบกับค่าวิกฤต โดยที่ยังค่า Z - Score สูงเท่าใด ก็หมายความว่าโอกาสของการล้มละลายขององค์กรมีน้อย

ภาพที่ 4 แสดงการตัดสินใจตามแบบจำลองการพยากรณ์ภาวะล้มละลายของธุรกิจ

ที่มา : ดัดแปลงมาจากพื้นฐานการเงิน สันติ กิระนันท์, 2546

ค่า Z – Score ที่คำนวณได้มานั้น ตกอยู่ในส่วนใด สามารถแปลความหมายได้ ดังนี้

ค่า Z – Score มีค่ามากกว่า 2.67 หมายถึง องค์กรธุรกิจนั้น มีสุขภาพที่ดี มีโอกาสน้อยที่ องค์กรธุรกิจนั้นจะตกอยู่ในภาวะล้มละลาย หรือ อยู่ในภาวะขัดข้องทางการเงิน

ค่า Z – Score ที่อยู่ในช่วง 1.81 – 2.67 (Gray area) สุขภาพองค์กรไม่ชัดเจน ยากที่จะ พยากรณ์ถึงอนาคตว่าจะตกอยู่ในความยากลำบากทางการเงินหรือจะไม่มีปัญหาทางการเงิน

ค่า Z – Score มีค่าน้อยกว่า 1.81 หมายถึง คาดได้ว่ามีโอกาสค่อนข้างสูงที่จะประสบภาวะ ยากลำบาก หรือ ภาวะขัดข้องทางการเงิน (สันติ กิระนันท์, 2546)

ในปี 1985 Prof. Altman มีการปรับปรุงสูตรดั้งเดิมเพื่อที่จะ ได้คำนวณค่า Z – Score สำหรับ บริษัทที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non – Manufacturing firm) มีสูตรคำนวณดังนี้

$$Z = 6.5X_1 + 3.26 X_2 + 6.72 X_3 + 1.05 X_4$$

ในการปรับปรุงนี้ Altman ทำการตัด X_5 ซึ่งก็คือ อัตราส่วนรายได้ต่อสินทรัพย์รวมหรือ Assets Turn Over Ratio และเปลี่ยนค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) เพื่อให้สอดคล้อง โดยส่งผลให้ การแปรผลลัพท์ของค่า Z มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

ค่า Z มากกว่า หรือ เท่ากับ 2.9 หมายถึง บริษัทมีความมั่นคงทางการเงิน

ค่า Z ระหว่าง 1.23 – 2.9 หมายถึง บริษัทมีความมั่นคงทางการเงินแต่ควร ระมัดระวัง

ค่า Z น้อยกว่า 1.23 หมายถึง มีความเป็นไปได้สูงที่บริษัทจะล้มละลาย หรือ ต้อง เพิ่มทุน

การวัดประสิทธิภาพของ Altman Z – Score ก็คือ การทดสอบว่า แบบจำลองนั้นใช้ในการ พยากรณ์เปรียบเทียบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นอย่างไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจแบบจำลอง ใช้ได้ดีหรือไม่นั้น ไม่ได้วัดจากจำนวนกรณีที่ถูกต้องของการพยากรณ์ แต่เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจาก การพยากรณ์ผิดพลาดต้องต่ำ สรุปได้ว่า แบบจำลองที่ดีต้องให้ค่า Type – I error ที่ต่ำ เพราะในการ พยากรณ์การล้มละลายของธุรกิจนั้น Type – I error มีต้นทุนที่สูงกว่า Type - II error

Altman (1993) และ Khanna and Poulsen (1995) แสดงให้เห็นว่า ต้นเหตุของการเกิดภาวะ ขัดข้องทางการเงินขององค์กร มีหลายสาเหตุประกอบด้วย

1. การกระทำทุจริตของผู้บริหาร (Dishonesty)
2. การขาดความชำนาญในงาน (Incompetence)
3. การบริหารงานผิดพลาดของผู้บริหาร (Mismanagement)
4. ผู้บริหารตัดสินใจผิดพลาด (Poor judgment)

การพยากรณ์ภาวะล้มละลายขององค์กร

1. การล้มละลายขององค์กรอาจเกิดจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจอ่อนตัว ทำให้องค์กรได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง จัดได้ว่าเป็นความเสี่ยงที่เป็นระบบ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (Systematic risk) การหลีกเลี่ยงไม่ได้ดังกล่าวเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ได้โดยปราศจากต้นทุน แต่ยังสามารถลดลงได้ โดยมีต้นทุน หรือเรียกว่า การป้องกันความเสี่ยง (Hedging)

2. จากสภาพแวดล้อมที่องค์กรได้รับผลกระทบโดยไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมเหล่านั้นได้อีกปัจจัยที่สำคัญ คือ ปัจจัยภายในองค์กรเอง หากองค์กรมีความเข้มแข็ง องค์กรก็จะสามารถป้องกันตนเองได้ ไม่ประสบปัญหาถึงขั้นล้มละลาย

กิจการที่ไม่ใช่ภาคการผลิตสินค้า (Non - Manufacturing)

สถาบัน Institute for Supply Management (ISM) เป็นสมาคมที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี 2458 มีเป้าหมาย คือ

1. สร้างความประทับใจให้โลกธุรกิจด้วยความสำคัญของฟังก์ชันการจัดซื้อ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจ
2. ส่งเสริมกระตุ้นให้บุคลากรปรับปรุงตัวเองและมีส่วนร่วมมากขึ้นในการพัฒนากับบริษัทที่พวกเขาให้บริการ

ISM เป็นสมาคมการศึกษาที่ไม่แสวงหากำไรของสหรัฐอเมริกา ให้บริการแก่บริษัทและองค์กรที่มีความสนใจการจัดการด้านอุปทาน โดยให้การศึกษาอบรมคุณสมบัติสิ่งพิมพ์ข้อมูล ปัจจุบันมีสมาชิก 50,000 ราย ใน 90 ประเทศ ข้อมูลและรายงานของสถาบันมีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จึงได้รับการจัดอันดับในความน่าเชื่อถือที่สุดของเศรษฐกิจ และเป็นรายงาน ข้อมูลที่สำคัญต่อสถานะเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐ จากการสำรวจระดับชาติครั้งที่ 2 ของผู้จัดการจัดซื้อ

ที่ติดตามการเปลี่ยนแปลงในภาคการผลิต (Manufacturing) และ ไม่ใช่ภาคการผลิต (Non – Manufacturing) สมาคมจะทำการรายงาน ดัชนีรวมของธุรกิจ ในวันทำการแรกของแต่ละเดือน ผ่านทางเว็บไซต์ของ ISM (Wikipedia, 2019)

ISM Non – Manufacturing Index เป็นดัชนีจากการสำรวจผู้บริหารด้านการจัดซื้อและจัดหาของบริษัทที่ไม่ใช่ภาคการผลิตมากกว่า 400 แห่ง ภายใน 60 สาขาทั่วประเทศ ในการติดตามข้อมูลทางเศรษฐกิจ การวัดแนวโน้มการจ้างงาน ราคา และ คำสั่งซื้อใหม่ กิจกรรมทางธุรกิจ โดยดัชนีมีค่าสำหรับการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวโน้มทางธุรกิจซึ่งอาจมีผลกระทบต่อผลผลิตและแรงกดดันเงินเพื่อ เป็นมุมมองรายละเอียดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสหรัฐ ช่วยให้นักวิเคราะห์คาดการณ์แนวโน้มทางเศรษฐกิจในระยะยาว นักลงทุนได้รับรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตของผลผลิตโดยรวม และอัตราเงินเฟ้อ

กิจการ ธุรกิจ ที่ไม่ใช่ภาคการผลิตสินค้า ตาม ISM ประกอบด้วย ศิลปะบันเทิงและสันทนาการ การขนส่งและคลังสินค้า การดูแลสุขภาพและความช่วยเหลือทางสังคม การค้าปลีก สาธารณูปโภค บริการที่พักและอาหาร บริการวิทยาศาสตร์และเทคนิค บริการให้ข้อมูล รัฐประศาสนศาสตร์ บริการอื่น ๆ เช่น การเงินและการประกันภัย การเช่าและการเช่าซื้อ การค้าส่ง เกษตรกรรม การขุด การป่าไม้ การประมงและการล่าสัตว์ บริการการศึกษา การก่อสร้าง การจัดการและบริการสนับสนุน การทำเหมืองแร่ คมนาคม การค้าปลีก และ อื่น ๆ (Investopedia, 2018)

จากการศึกษาเกี่ยวกับสมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model ผู้วิจัยเลือกที่จะใช้อัตราส่วนทางการเงินจากแบบจำลอง ซึ่งเป็นแบบจำลองเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความอยู่รอดของธุรกิจ (โอกาสจะล้มละลาย) การเกิดปัญหาทางการเงินความเสี่ยงที่อาจเกิดภาวะล้มละลาย ซึ่งในงานวิจัยนี้เลือกใช้สมการแบบจำลองของ Altman Z – Score สำหรับกิจการที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non – Manufacturing firm) โดยนำมาเป็นตัวแปรอิสระสำหรับการวิเคราะห์กับความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย) และ ผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) ซึ่งเป็นตัวแปรตาม

5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของกิจการ ธุรกิจ รับเหมาก่อสร้าง การบัญชีและการเงินเพื่อการก่อสร้าง

คำนิยามความหมายตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และ บริหารงานพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 งานก่อสร้าง หมายความว่า งานก่อสร้างอาคาร งานก่อสร้างสาธารณูปโภค หรือ สิ่งปลูกสร้างอื่นใด และการซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติม การรื้อถอน หรือ การกระทำอื่นที่มีลักษณะทำนอง

เดียวกันต่ออาคาร สาธารณูปโภค หรือ สิ่งปลูกสร้างดังกล่าว รวมทั้งงานบริการที่รวมอยู่ในงานก่อสร้างนั้นด้วย แต่มูลค่างานบริการนั้นต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของงานก่อสร้างนั้นๆ เกี่ยวกับกรณีการซ่อมแซม ต่อเติม ปรับปรุง รื้อถอน ที่ถือเป็นงานก่อสร้างตามนัยมาตรา 4 หมายความว่าถึงกรณีดังต่อไปนี้

การปรับปรุง หมายถึง การแก้ไข การกระทำ หรือ การดำเนินการ เพื่อให้สิ่งก่อสร้างที่ได้ก่อสร้างไว้แล้วยังคงสภาพเดิม หรือ การทำให้มีสภาพที่ดียิ่งขึ้น

การรื้อถอน หมายถึง งานรื้อถอน หรือ การดำเนินการอื่นใด เพื่อการนำส่วนประกอบของการก่อสร้างอันเป็นโครงสร้างทั้งหมดออกไป

การต่อเติม หมายถึง การตัดแปลง การเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง การลดและขยาย ซึ่งมีลักษณะของขอบเขตแบบ รูปทรง สัดส่วน น้ำหนัก เนื้อที่ของโครงสร้างหรือส่วนต่าง ๆ ของสิ่งก่อสร้างนั้นผิดไปจากเดิม แต่ก็ต้องไม่ใช่เป็นกรณีของการซ่อมแซม

การซ่อมแซม หมายถึง การซ่อม การดำเนินการ การเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของโครงสร้างของสิ่งก่อสร้างนั้นๆ หรือ สิ่งก่อสร้างทั้งหมดให้คงอยู่สภาพเดิม หรือ การใช้งานได้ตามปกติดังเดิม

ซึ่งที่กล่าวมาทั้ง การปรับปรุง การรื้อถอน การต่อเติม การซ่อมแซม จำเป็นต้องผ่านการรับรองจากผู้ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพ และ มีการควบคุมการปฏิบัติงานตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานนั้นๆ (คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, 2561)

ความหมายและขอบเขตของงานก่อสร้าง

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2555 ได้จำแนกธุรกิจของงานก่อสร้างทางราชการออกเป็น ประเภทหลัก ได้แก่ งานก่อสร้างอาคาร งานก่อสร้างทาง การก่อสร้างสะพาน และท่อเหลี่ยม และงานก่อสร้างชลประทาน

งานก่อสร้างที่ต้องคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง หมายถึง กิจกรรม การกระทำ การประกอบ การติดตั้ง หรือ การดำเนินการอื่นใด เพื่อก่อให้เกิดเป็นสิ่งก่อสร้าง ซึ่งได้แก่ อาคาร โครงสร้าง ระบบสาธารณูปโภค หรือสิ่งใด ที่มีลักษณะคงทนถาวรและใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้ง การรื้อถอน การปรับปรุง การต่อเติม การซ่อมแซม ด้วย

จากข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (ณ วันที่ 21 กันยายน 2553) กิจการธุรกิจก่อสร้างที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล จำนวนทั้งสิ้น 74,965 ราย แบ่งเป็นธุรกิจ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. การเตรียมสถานที่ก่อสร้าง	624 ราย
2. การก่อสร้างและวิศวกรรมโยธา	61,965 ราย
3. การติดตั้งภายในอาคาร	10,606 ราย
4. งานตกแต่งอาคารให้สมบูรณ์	1,770 ราย

โดยกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ และ การก่อสร้าง จำนวน 53 บริษัท ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และเป็นกิจการบริษัทก่อสร้างประมาณ 10 กว่าบริษัท

การแบ่งกลุ่มผู้ประกอบการกิจการธุรกิจก่อสร้าง (Constructor) ในประเทศไทยจะแบ่งลักษณะของผู้ประกอบการกิจการธุรกิจก่อสร้างตามลักษณะของการรับงาน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มหลัก คือ ผู้ประกอบการ / ผู้รับเหมางานของภาครัฐ และผู้รับเหมางานภาคเอกชน ซึ่งจะมีวิธีการคิดราคางานที่แตกต่างกัน

1. การรับงานภาครัฐของผู้ประกอบการรับเหมา จะมีการแบ่งย่อยไปตามชนิดของงานที่รับ และเงินทุนจดทะเบียน เช่น กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม (ร้อยละ 47.34 ของงบงานก่อสร้างทั้งหมด) แบ่งผู้ประกอบการที่รับงานเพื่อขอจดทะเบียนเป็นผู้รับเหมางานก่อสร้างชั้นต่างๆ 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มก่อสร้างทาง กลุ่มก่อสร้างสะพาน และกลุ่มบำรุงทาง ประกอบด้วย 5 ชั้น ตามความสามารถในการลงทุน (ทุนจดทะเบียนที่ชำระมูลค่าหุ้นแล้ว) ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการจัดชั้นของผู้ประกอบการ คือ ชั้นพิเศษ, ชั้นที่ 1, ชั้นที่ 2, ชั้นที่ 3, และชั้นที่ 4 โดยต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 400, 100, 20, 10, และ 5 ล้านบาท ตามลำดับ

2. การรับงานภาคเอกชนของผู้ประกอบการกิจการรับเหมา สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ตามลักษณะของงานก่อสร้างดังนี้ งานโยธา (ถนน สะพาน ฯลฯ) อาคาร (ที่อยู่อาศัย / สำนักงาน) งานระบบ (ไฟฟ้า ประปา การบำบัดน้ำเสีย ท่อ ฯลฯ) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะเป็นประเภทที่มีการจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด โดยมีลักษณะของธุรกิจเป็นกิจการเดียวไม่มีสาขา และเป็นบริษัทขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่ (สำนักงานการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2554)

ในการสำรวจอุตสาหกรรมก่อสร้าง พ.ศ. 2557 เป็นการสำรวจครั้งที่ 4 ครั้งล่าสุด มีการจัดทำทุก 5 ปีได้กล่าวถึงลักษณะการดำเนินการของอุตสาหกรรมก่อสร้าง

อุตสาหกรรมก่อสร้าง 1 แห่ง สามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ ทั้งเป็นแบบรับเหมาเฉพาะค่าแรงงาน รับงานและดำเนินการเองทั้งหมด การจ้างเหมาหรือให้ผู้อื่นช่วยดำเนินการ

บางส่วน และการรับช่วงงานจากผู้รับเหมาอื่น ระยะเวลาในการดำเนินการของอุตสาหกรรมก่อสร้างส่วนใหญ่ดำเนินการระหว่าง 10 – 19 ปี ร้อยละ 42.3 และมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 17.8 โดยทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป มีร้อยละ 7.9 วงเงินรับเหมาก่อสร้างทั่วประเทศ ส่วนใหญ่ที่มีวงเงินรับเหมาก่อสร้างตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป มีร้อยละ 4.5 มูลค่าการก่อสร้างค่าใช้จ่าย และ มูลค่าในการดำเนินการ ทั้งทั้งประเทศมีมูลค่าในการก่อสร้างหรือรายรับในการดำเนินการปี 2556 รวมทั้งสิ้น 445,277.41 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นค่าใช้จ่าย 299,237.30 ล้านบาท และมูลค่าเพิ่ม 145,990.11 ล้านบาท ซึ่งหากพิจารณาจากมูลค่าเพิ่มของการก่อสร้างจำแนกตามหมู่ย่อยอุตสาหกรรมก่อสร้างพบว่า มูลค่าเพิ่มส่วนใหญ่มาจากการก่อสร้างอาคาร 86,256.26 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.1 รองลงมาเป็น การก่อสร้างถนนและรถไฟ 19,303.70 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.2

พิจารณาความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมก่อสร้างจะมีความสัมพันธ์กับด้านการจ้างงาน ค่าตอบแทนของลูกจ้าง และความสัมพันธ์กับนโยบายภาครัฐบาล โดยอุตสาหกรรมก่อสร้างทั่วประเทศ ร้อยละ 9.1 มีการรับงานจากภาครัฐบาล ร้อยละ 50 หรือ มากกว่าในสัดส่วนสูงที่สุด ร้อยละ 52.9 (สำนักสถิติแห่งชาติ, 2558)

เมื่อพิจารณารายได้ของผู้ประกอบการกิจการธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ขนาดใหญ่ 5 อันดับแรก ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2560 พบว่ามีรายได้รวมอยู่ที่ 101,594 ล้านบาท หากพิจารณาจากยอดขายที่รอรับรายได้ (backlog) ที่เป็นรายได้ในอีก 3 - 5 ปี มีอยู่จำนวน 554,810 ล้านบาท สะท้อนให้เห็นถึงผลประกอบการที่เติบโตจากสิ้นปี 2559 ที่มี backlog 457,000 ล้านบาท สะท้อนให้เห็นถึงรายได้ที่ทยอยเข้ามาในอนาคต ทั้งนี้จากปริมาณงานก่อสร้าง การเข้าไปรับงานโครงการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานของประเทศในกลุ่ม CLM ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมา ส่งผลดีต่อธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทั้งระบบ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างรายใหญ่ อาทิ CK, ITD, STEC, TTCL และ UNIQ โดยจะมี backlog เพิ่มขึ้น 200,000 – 300,000 ล้านบาท โครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่คาดว่าจะเปิดประมูล ในปี 2561

-รถไฟฟ้า 8 สาย

-รถไฟฟ้าสายสีแดงบางซื่อ – มักกะสัน – หัวลำโพง

-รถไฟไฮสปีดกรุงเทพฯ – พิษณุโลก, กรุงเทพฯ – ระยอง, กรุงเทพฯ – โคราช, กรุงเทพฯ – หัวหิน

-รถไฟทางคู่เฟส 2 และทางคู่สายใหม่

-ทางด่วน 3 สาย

- สถานีขนส่ง 3 โครงการ
 - ท่าเรือแหลมฉบังเฟส 3
 - ท่าเรือเฟอร์รี่เชื่อมอ่าวไทยตอนบน
 - รถแม่เหล็กไฟฟ้าจำนวน 200 คัน
 - ระบบบริหารตัวร่วม
 - ปรับปรุงระบบลำเลียงกระเป๋าสัมภาระสนามบินสุวรรณภูมิ
- รวมเป็นจำนวน 1,661,103.6 ล้านบาท ที่มา : ประชาชาติธุรกิจ
(ส่วนเศรษฐกิจรายสาขา ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก, 2561)

การบัญชีและการเงินเพื่อการก่อสร้าง

การลงทุนในการกิจการ สินทรัพย์เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องจัดหาเพื่อดำเนินกิจกรรม โดยการลงทุนในสินทรัพย์จะแบ่งเป็น 2 ประเภท

1. การลงทุนในสินทรัพย์ถาวร (Non-current Assets) เป็นสินทรัพย์ที่อายุการใช้งานหลายปี เช่น โรงงาน เครื่องจักร ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการซึ่งจำเป็นต้องมีไว้ตลอดระยะเวลาที่ยังดำเนินกิจการอยู่
2. การลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน เช่น เงินสด ลูกหนี้ และสินค้าคงเหลือ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายใน 1 ปี หรือ ภายในรอบการดำเนินงานปกติ (Normal Operation Cycle) กล่าวคือ ระยะเวลาที่เริ่มจากการแปรรูปจากเงินสดเป็นสินค้าคงเหลือ และ จากสินค้าคงเหลือกลับมาเป็นเงินสดอีกครั้งหนึ่ง

โดยทั่วไปสินทรัพย์หมุนเวียนของกิจการรับเหมาก่อสร้าง จะประกอบด้วย เงินสดและเงินฝากธนาคาร ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้เงินประกันผลงานตามสัญญาก่อสร้างที่ถึงกำหนดชำระในหนึ่งปี เงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินทดรองแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน วัสดุคงเหลือ และสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นเป็นต้น (คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาการบัญชีและการเงินเพื่องานก่อสร้าง, 2544)

การจัดหาเงินทุนของกิจการธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

โครงสร้างทางการเงิน หมายถึง แหล่งเงินทุนที่จัดหามาเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ จะประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียน หนี้สินระยะยาว และส่วนของผู้ถือหุ้น โดยหนี้สินหมุนเวียนจัดเป็น

แหล่งเงินทุนระยะสั้น ส่วนหนี้สินระยะยาวและส่วนของผู้ถือหุ้นจัดเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาว และโครงสร้างเงินทุนจัดเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาว กล่าวได้ว่า โครงสร้างเงินทุนจัดเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางการเงิน

หลักเกณฑ์การพิจารณาการดำเนินงานกิจการธุรกิจก่อสร้าง

กิจการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเป็นการดำเนินงานภายใต้แผนงานที่จัดอยู่ในรูปแบบของ “โครงการ” เป็นกิจการมีการกำหนดช่วงเวลาของกิจกรรมที่ชัดเจนทั้งการเริ่มต้นและสิ้นสุด เช่น การกำหนดโครงการก่อสร้าง การจัดเตรียมแผนงาน การบริหารงาน การบริหารเงินทุนหมุนเวียน การควบคุมงานและการติดตาม จัดเป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง จำเป็นต้องศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ การบริหารโครงการก่อสร้าง การจัดการด้านเงินทุนหมุนเวียนของโครงการให้สอดคล้องและเหมาะสม เพื่อผลประโยชน์หลังจากการดำเนินงาน โครงการสิ้นสุดลง

การพิจารณาการดำเนินงานกิจการธุรกิจก่อสร้างประกอบด้วย

1. คุณสมบัติของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง
2. ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
3. การพิจารณารายละเอียดโครงการ

1. คุณสมบัติของผู้ประกอบการกิจการธุรกิจก่อสร้าง

1.1 โครงสร้างองค์กรนับเป็นส่วนสำคัญที่จะนำพาให้กิจการไปสู่ความสำเร็จ องค์กรที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานให้มีความคล่องตัว ส่วนใหญ่โครงสร้างของธุรกิจก่อสร้างนั้นจะประกอบด้วย สายงานหลัก และสายงานสนับสนุน

สายงานหลัก จะมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการก่อสร้างโดยตรง เช่น วิศวกร ผู้ควบคุมงาน คนงานต่างๆ ในโครงการ ส่วนสายงานสนับสนุนจะช่วยให้สายงานหลักดำเนินงานให้บรรลุผล ได้แก่ ฝ่ายการบัญชี-การเงิน ฝ่ายธุรการ เป็นต้น

1.2 ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง จะต้องมีความรู้และประสบการณ์เป็นอย่างดี สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการลดต้นทุน การเลือกวัสดุอุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานได้ตรงตามข้อกำหนด

1.3 ชื่อเสียงและความสำเร็จในงานที่ผ่านมา ประวัติการทำงานที่ผ่านมาจะสามารถชี้ให้เห็นถึงความสามารถ คุณภาพในการดำเนินงาน มีความรับผิดชอบ แม้ว่างานนั้นจะเกิดปัญหาเกิดความเสียหาย หรือมีผลขาดทุนก็ตาม

2. ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

2.1 ลักษณะของงานและมูลค่างานที่ผ่านมา พิจารณาถึงผลงาน ลักษณะงาน และการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับงานปัจจุบัน ประเมินศักยภาพของงานที่จะรับด้วย

2.2 จำนวนและปริมาณงานที่กำลังดำเนินงานในปัจจุบัน ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างต้องพิจารณาถึงศักยภาพของตนเองในการรับงานพิจารณาถึงปริมาณงานระยะเวลาที่ทำงาน และเงินทุนหมุนเวียนในปัจจุบัน เพียงพอต่อการดำเนินงานที่มีอยู่ หรือ งานใหม่ที่จะรับในการดำเนินการด้วย

2.3 ความพร้อมของบุคลากรในองค์กร ในธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง จะมีความสัมพันธ์กับงานราชการ หรือ หน่วยงานที่ต้องติดต่อ สถาบันการเงิน บริษัท / ร้านค้าวัสดุ อุปกรณ์ในการก่อสร้าง ผู้ว่าจ้าง จึงจำเป็นต้องจัดหาบุคลากรให้เพียงพอกับการดำเนินงาน

2.4 ความพร้อมของเครื่องมือและเครื่องจักร ในธุรกิจรับเหมาก่อสร้างจะมีเครื่องจักรหลากหลายประเภทที่เหมาะสมกับงานแตกต่างกัน จึงต้องรู้จักและเลือกใช้เครื่องจักรให้เหมาะสมกับงานเพื่อความรวดเร็วในการทำงาน และสามารถลดต้นทุนในการก่อสร้างงานนั้นๆได้ในการเช่า หรือ ซื้อเครื่องจักรที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างจะต้องซื้อเครื่องจักรที่สามารถใช้ได้ในงานทั่ว ๆ ไป และเช่าเครื่องจักรสำหรับงานเฉพาะคราว หรือ งานกรณีพิเศษ การเช่าซื้อเครื่องมือเครื่องจักรสามารถผ่อนชำระกับทางสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินจะพิจารณาตรวจสอบภาระผูกพัน หรือวงการผ่อนชำระของเครื่องจักรกับทางสถาบันการเงินประกอบด้วย

3. การพิจารณารายละเอียดโครงการ

3.1 ประเภทโครงการ โครงการก่อสร้างมีมากมายหลายขนาด โครงการขนาดเล็กมักจะมีการก่อสร้าง หรือ เทคนิคไม่สลับซับซ้อน ระยะเวลาการก่อสร้างสั้น เช่น การก่อสร้างบ้าน

จัดสรร อาคารพาณิชย์ การก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ส่วนโครงการขนาดใหญ่ ใช้เงินทุน มีระยะเวลาการก่อสร้างนานมากกว่า 3 ปี ใช้เทคนิคการก่อสร้างแบบพิเศษ วัสดุก่อสร้างบางรายการต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าใต้ดิน การวางท่อก๊าซธรรมชาติใต้ทะเล ดังนั้นการพิจารณาโครงการก่อสร้างต้องละเอียด และ ชัดเจน เพื่อประโยชน์ที่ได้รับเป็นสำคัญ

3.2 เจ้าของโครงการ (ผู้ว่าจ้าง) จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เจ้าของโครงการก่อสร้างภาครัฐ และ เจ้าของโครงการภาคเอกชน ในกรณีของเจ้าของโครงการภาคเอกชน จะต้องพิจารณาถึงสถานะทางการเงิน แหล่งที่มาของเงินทุนที่จะนำมาชำระงานก่อสร้าง หรือ สถาบันการเงินที่สนับสนุน เป็นต้น ในส่วนของเจ้าของโครงการภาครัฐ ควรพิจารณาถึงระยะเวลา การจ่ายเงินค่างวดงาน ที่ผู้ประกอบการจะได้รับ หากหน่วยงานราชการชำระเงินค่างวดงานล่าช้า หรือ จัดสรรการแบ่งจ่ายเงินค่างวดงานที่ไม่เหมาะสม จะทำให้ผู้ประกอบการขาดสภาพคล่องทางการเงิน และ ไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างได้

3.3 สถาบันการเงิน ในการดำเนินงานโครงการก่อสร้าง ผู้ประกอบการต้องมีแหล่งเงินทุนที่มาสสนับสนุน ควรพิจารณาถึง นโยบายทางสถาบันการเงินที่สนับสนุนสินเชื่อให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งต้องมีเงินสำรองไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉินด้วยการไม่มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการก่อสร้างผู้ประกอบการอาจประสบปัญหาทางการเงิน โครงการอาจหยุดดำเนินการ ก่อให้เกิดความเสียหายได้

3.4 ที่ตั้งโครงการ ผู้ประกอบการกิจการธุรกิจก่อสร้างจะต้องไปตรวจสอบสถานที่ตั้งโครงการ เพื่อพิจารณา และ ศึกษารายละเอียดโครงการ เช่น ที่ตั้งโครงการ ที่พักคนงาน แรงงานท้องถิ่น เครื่องจักร พิจารณาถึงแวดล้อมในการขนส่ง การคมนาคม ภัยธรรมชาติ ตามฤดูกาล เพื่อที่เตรียมแก้ไขปัญหาก็อาจเกิดขึ้นได้

3.5 สัญญาว่าจ้าง เป็นสัญญาการก่อสร้างที่บันทึกข้อตกลงระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง ในการกำหนดเงื่อนไข และ ข้อตกลงต่าง ๆ เช่นการ ระยะเวลาการดำเนินงาน การเบิกเงินล่วงหน้า การเบิกจ่ายเงินค่างวดงาน การค้ำประกันสัญญา รายละเอียดการหักเงินจ่ายล่วงหน้า การหักเงินประกันผลงาน การหักเงินคืนค้ำประกันผลงาน การตรวจสอบและควบคุมการทำงาน ค่าปรับกรณีการผิดสัญญา เป็นต้น โดยส่วนใหญ่งานก่อสร้างจะมีรายละเอียดค่อนข้างเยอะ ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างอาจไม่สามารถทำได้เองทั้งหมด หรือ งานบางประเภท

อาจต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เข้ามาช่วยในการดำเนินงาน ผู้ที่เข้ามารับช่วงงาน จะเรียกว่า “ผู้รับเหมาช่วง” หรือ “ผู้รับเหมาย่อย” ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาถึงคุณสมบัติ ฐานะทางการเงิน ด้วย

3.6 การดำเนินงานโครงการ ผู้ประกอบการกิจการธุรกิจก่อสร้างจะต้องพิจารณา รายละเอียด เพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด การวางแผนที่ดี การควบคุมงาน การตรวจสอบงาน การกำหนดงบประมาณให้สอดคล้องและเพียงพอในการดำเนินงาน ระบบบัญชี และการเงินที่ชัดเจน

3.7 ต้นทุนโครงการ ประกอบด้วย ค่าวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง ค่าแรงงาน เครื่องมือ เครื่องจักร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและบริหาร ภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าธรรมเนียมธนาคาร เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างจะต้องมีความชำนาญในการประเมินราคาวัสดุก่อสร้าง ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพื่อทราบต้นทุนของโครงการส่งผลต่อกำไรในการดำเนินงานของแต่ละโครงการ

3.8 ประมาณการกระแสเงินสดรับ – จ่าย (Cash Flow Projection) เป็นเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญ แสดงให้เห็นถึงแหล่งที่มาและการใช้ไปของเงินทุน รวมถึงกระแสเงินสดรับจ่าย ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยการประมาณการกระแสเงินสดรับ-จ่าย ยังแสดงให้เห็นถึงนโยบายทางการเงิน และการบริหารส่วนทุน หรือ ส่วนของเจ้าของ เงินกู้ยืมกรรมการ เงินกู้ยืมธนาคาร รายรับค่างวดแต่ละงวด

แหล่งเงินทุนของกิจการธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง สามารถแบ่งออกเป็น

1. แหล่งเงินทุนระยะสั้น (Short – term Loans) คือ เงินทุนที่กิจการได้มาจากการก่อหนี้ระยะสั้น กำหนดไม่เกิน 1 ปี ซึ่งจะนำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน หรือ การลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน ที่สามารถเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้ภายในระยะเวลา 1 ปี สามารถแบ่งได้ดังนี้

1.1 เทรดเครดิตทางการค้า คือ การที่ผู้ขายให้สินค้า หรือ บริการก่อนการชำระเงิน โดยยังไม่ต้องชำระเงิน

1.2 สินเชื่อจากสถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์

1.3 สินเชื่ออกระบบ เป็นตลาดการเงินที่มีอยู่ทั่วไป ไม่มีหน่วยงานมาควบคุมดูแล ไม่ต้องผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์สินเชื่อจากสถาบันการเงิน ได้แก่ การกู้ยืมระหว่างบุคคล การเล่นแชร์ การขายลดเช็คหรือตั๋วเงินระหว่างบุคคลหรือธุรกิจที่ไม่ผ่านสถาบันการเงิน

2. แหล่งเงินทุนระยะปานกลาง (Intermediate – term Financing) คือ การจัดหาเงินทุนที่มีกำหนดการชำระคืนเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี โดยจะนำไปลงทุนในลูกหนี้ สินค้า การจัดหาเครื่องจักร หรือขยายกิจการ การชำระหนี้ควรมาจากรายได้จากการดำเนินงาน โดยแหล่งเงินทุนที่สำคัญ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทประกันชีวิต บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินของรัฐบางแห่ง เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม เป็นต้น

3. แหล่งเงินทุนระยะยาว หมายถึง เงินที่ได้จากการก่อหนี้ ที่มีกำหนดการคืนเกิน 5 ปี และเงินที่ได้จากส่วนของผู้ถือหุ้น ได้แก่ การออกหุ้นทุน หุ้นสามัญ และ หุ้นบุริมสิทธิ ซึ่งจะนำไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวร เช่น การสร้างโรงงาน การซื้อที่ดิน เป็นต้น

ตราสารหนี้ คือ สัญญากู้ยืมที่ผู้กู้ยืมออกให้กับผู้ให้กู้โดยระบุรายละเอียดและเงื่อนไขเกี่ยวกับการกู้ยืมนั้นๆ ซึ่งจะมีที่ออกโดยรัฐบาล หรือ รัฐวิสาหกิจ เรียกว่า พันธบัตร ถ้าออกโดยภาคเอกชน เรียกว่า หุ้นกู้ ซึ่งสามารถออกได้เฉพาะบริษัทที่จดทะเบียน “มหาชน” เท่านั้น การออกตราสารหนี้ จะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ และ ผู้ออกตราสารสามารถระดมทุนได้โดยตรง จึงมีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน

ตราสารทุน จัดเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาว ได้แก่ หุ้นสามัญ (Common Stock) และ หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stock) โดยหุ้นสามัญเป็นหลักทรัพย์ที่กิจการออกมาเพื่อรวบรวมเงินทุนไปใช้ในการดำเนินงานของกิจการ โดยแบ่งออกเป็นหุ้น ๆ ละเท่า ๆ กัน มีสิทธิออกเสียงในการประชุม หากมีปริมาณหุ้นมากพอ มีสิทธิควบคุมการบริหารงานของกิจการได้ โดยผู้ถือหุ้นจะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบเงินปันผล ในส่วนของหุ้นบุริมสิทธิ เป็นหุ้นทุนแบ่งออกเป็นหุ้น ๆ ละเท่า ๆ กัน ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิไม่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกคณะกรรมการบริหารงาน แต่มีสิทธิในการเรียกหุ้นคืน สามารถแปรสภาพจากหุ้นบุริมสิทธิเป็นหุ้นสามัญได้ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผล ในกรณีการเลิกกิจการ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะได้สิทธิในการชำระหนี้คืนทุนได้ก่อนหุ้นสามัญ แต่หลังหุ้นกู้ จึงมีความเสี่ยงน้อยกว่าหุ้นสามัญ

สินเชื่อที่ธนาคารให้บริการแก่ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สินเชื่อที่ไม่มีเงินสด (Non-cash Credit) หมายถึง การที่ธนาคารให้สินเชื่อโดยยังไม่จ่ายเงินให้แก่ลูกค้า แต่ธนาคารมีภาระผูกพันในการชดเชยกรณีลูกค้าผิดเงื่อนไขในสัญญาที่ธนาคารรับรอง หรืออาวัล ธนาคารจะได้รับค่าตอบแทนเป็น “ค่าธรรมเนียม” สินเชื่อที่ไม่มีเงินสดประกอบด้วย

1.1 หนังสือรับรองเครดิต หรือ ฐานะทางการเงิน (Financial Status Certificate) ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างจะขอให้ธนาคารออกหนังสือรับรองวงเงินที่ได้รับจากธนาคาร เพื่อขอสิทธิจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการก่อสร้าง ตามระเบียบของหน่วยงานราชการ

1.2 หนังสือสนับสนุนทางการเงิน (Financial Support Certificate) หน่วยงานของทางราชการจะกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างนำหลักฐานหนังสือสนับสนุนทางการเงินมาประกอบในการยื่นซองประกวดราคา โดยธนาคารเป็นผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินในการออกหนังสือรับรองการให้วงเงินสินเชื่อ ในวงเงินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของราคากลาง ว่าสามารถดำเนินงานก่อสร้างได้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามสัญญา

1.3 หนังสือค้ำประกันการยื่นซองประกวดราคา (Bid Bond) การประกวดราคาของหน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการต้องยื่นหลักประกัน อาจอยู่ในรูปของเงินสด เช็คที่ธนาคารรับรองการจ่าย (Certified Cheque) Cashier's Cheque หรือ หนังสือค้ำประกันที่ออกโดยธนาคาร ในวงเงินประกันประมาณร้อยละ 3 - 10 ของมูลค่างาน ระยะเวลาการประกัน 60- 90 วัน นับแต่วันประมูลงาน เมื่อผู้ประกอบการก่อสร้างได้รับการตัดสินใจเป็นผู้ชนะการประกวดราคา หากไม่มาทำสัญญาจ้างในระยะเวลาที่กำหนด เจ้าของโครงการมีสิทธิรับหลักประกันได้

1.4 หนังสือค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา (Performance Bond) เมื่อผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างได้รับงานประมูล เจ้าของโครงการ หรือ ผู้ว่าจ้าง จะเรียกให้มาทำสัญญา วางหนังสือประกันการปฏิบัติงาน เป็นประกันกับผู้ว่าจ้างประมาณร้อยละ 5 - 10 ของมูลค่างานตามสัญญาจ้าง การค้ำประกันจะมีอายุตลอดระยะเวลาการทำงานตามสัญญาจ้าง และอาจต้องค้ำประกันผลการทำงานอีกประมาณ 1 - 2 ปี ตามสัญญาระบุ

1.5 หนังสือค้ำประกันการรับเงินล่วงหน้า (Advance Payment Guarantee) ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างสามารถเบิกเงินค่างานล่วงหน้าได้ประมาณร้อยละ 10-15 ของมูลค่าตามสัญญาจ้าง เพื่อนำไปหมุนเวียนในการดำเนินงานโครงการนั้นๆ โดยผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง

จะต้องจัดหาหนังสือค้ำประกันของธนาคารมาวางเป็นหลักประกันการคืนให้แก่เจ้าของโครงการ หรือ เจ้าของโครงการจะหักเงินในการส่งมอบงานของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างในอัตราประมาณร้อยละ 15 ในแต่ละงวดก็ได้

1.6 หนังสือประกันผลงาน (Retention Guarantee) งานก่อสร้างบางโครงการ อาจ กำหนดเงื่อนไขการหักเงินค่างานตามการส่งมอบในแต่ละงวดประมาณร้อยละ 10 เพื่อประกัน ผลงานที่ส่งมอบ เจ้าของโครงการจะคืนเงินประกันที่หักเก็บไว้ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง ในงวดสุดท้าย

1.7 หนังสือค้ำประกันการซ่อมแซม (Maintenance Guarantee) ผู้ประกอบการ ธุรกิจก่อสร้างจะต้องออกหนังสือประกันการซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดภายหลังการก่อสร้างให้กับ หน่วยงานเอกชน หรือ หน่วยงานราชการบางแห่ง หลังจากส่งมอบงานเสร็จแล้ว (งานราชการส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเพราะใช้หนังสือค้ำประกันสัญญาแทน)

1.8 หนังสือค้ำประกันการจ่ายค่าวัสดุก่อสร้าง หรือ ค่าบริการ (Supplier's Credit Guarantee) ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างจะได้รับวงเงินเครดิตจากผู้จำหน่ายวัสดุก่อสร้าง ในการ สั่งซื้อวัสดุก่อสร้าง เช่น เหล็ก ปูนซีเมนต์ เสาคอนกรีต เป็นต้น โดยผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง จะต้องออกหนังสือค้ำประกันเต็มจำนวนวงเงินเครดิตให้แก่ผู้จำหน่าย เมื่อผู้ประกอบการธุรกิจ ก่อสร้างได้รับวัสดุก่อสร้างแล้วอาจจะจ่ายตัวเงินลงวันที่ล่วงหน้า ตามข้อตกลงอาจไม่เกิน 90 วัน ให้แก่ผู้จำหน่าย หรือ การวางหนังสือค้ำประกันการใช้ไฟฟ้าในการดำเนินงานแทนการวางเงินสด ได้

1.9 เลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit : L/C) และ ทรัสต์รีซีพ (Trust Receipt : T/R) ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างที่สั่งวัสดุก่อสร้าง ทั้งภายในประเทศ หรือต่างประเทศล่วงหน้า เพื่อป้องกันการขาดแคลนวัตถุดิบ การเปลี่ยนแปลงทางด้านราคา การรอการผลิต ในการซื้อวัสดุ ก่อสร้างในประเทศ ขอให้ธนาคารเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตภายในประเทศ (Domestic Letter of Credit หรือ DL/C) การสั่งซื้อวัตถุดิบจากต่างประเทศ ขอให้ธนาคารเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit หรือ L/C) ให้แก่ผู้จำหน่ายโดยมีการระบุเงื่อนไขข้อตกลงระหว่างกัน เช่นราคาวัสดุ เวลา และสถานที่ส่งมอบ กำหนดการจ่ายเงิน เมื่อผู้จำหน่ายส่งมอบวัสดุแล้ว ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง จะต้องติดต่อธนาคารเพื่อทำทรัสต์รีซีพ (Trust Receipt : T/R) เพื่อนำวัสดุก่อสร้างไปดำเนินการ ก่อสร้าง ธนาคารจะทำหน้าที่เป็นผู้รับรองการจ่ายเงินของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง

1.10 การรับรองตัวเงิน (Acceptance) การอาวัลตัวเงิน (Aval) ผู้จำหน่ายวัสดุ อาจให้เครดิตแก่ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างด้วยการรับตัวเงินที่รับรองโดยธนาคาร ระยะเวลาไม่เกิน 90 วัน เมื่อตัวเงิน Aval ครบกำหนด ผู้จำหน่ายจะใช้วิธีการเรียกเก็บเงิน เช่นเดียวกับฝากธนาคาร เรียกเก็บเช็ค

2. สินเชื่อที่เป็นเงินสด แบ่งออกเป็น

2.1 เงินเบิกเงินเกินบัญชี (O/D) และเงินกู้ระยะสั้นในรูปตัวสัญญาใช้เงิน (P/N) ในการประกอบการธุรกิจก่อสร้างจำเป็นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนจำนวนมาก เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ โดยเฉพาะในช่วงแรกก่อนการได้รับเงินค่าจ้างงวดแรก เช่น ค่าแรง ค่าวัสดุก่อสร้าง เครื่องจักร การขนย้ายอุปกรณ์ เป็นต้น ธนาคารจะพิจารณาการให้สินเชื่อวงเงินเบิกเงินเกินบัญชี การกู้เงินระยะสั้นในรูปตัวสัญญาใช้เงินเพื่อให้เพียงพอกับการดำเนินงานโครงการได้

2.2 เงินขายลดตัวสัญญาใช้เงินตามมูลค่าการส่งมอบงวดงาน (Discounted P/N Against Billing) หลังจากการส่งมอบงานผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างต้องรอการเบิกจ่ายเงินงวดบางโครงการอาจใช้เวลานานทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน ในการดำเนินงานโครงการงวดถัดไป ธนาคารอาจให้ความช่วยเหลือด้วยการรับซื้อลดตัวสัญญาใช้เงิน อาจใช้หลักฐานการตรวจรับมอบงานจากผู้ว่าจ้างมาประกอบการพิจารณา

2.3 เงินกู้ยืม (Term Loan) เงินกู้ยืมนี้ใช้สำหรับการซื้ออุปกรณ์ก่อสร้างขนาดใหญ่ เช่น Tower Crane รถเครน รถบดถนน เป็นต้น กรณีการกู้ทั้งโครงการ (Project Financing) จะมีเงื่อนไขการชำระคืนตามการรับเงินแต่ละงวด และชำระหนี้ปีดวงเงินเมื่อสิ้นสุดโครงการ

การติดตามการควบคุมการใช้สินเชื่อของสถาบันการเงิน ผู้ดำเนินการโครงการจะต้องจัดสรรบริหารทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการจัดทำรายงาน (Report) หรือ แผนภูมิ (Chart) เพื่อแสดงความคืบหน้าของงาน ส่วนใหญ่จะกำหนดให้เข้าใจง่ายมีสาระสำคัญครบถ้วน ควบคุมโครงการจากรางปฏิทินงาน (Works Schedule) ประมาณการกระแสเงินสดรับ - จ่าย (Cash Flow Forecast) ในแต่ละโครงการต้องกำหนดเงื่อนไขการชำระหนี้ ที่สอดคล้องตามประมาณการรายรับ - จ่ายของโครงการ ภาระหนี้ที่สนับสนุนจะต้องได้รับคืนเสร็จสิ้นเมื่อเสร็จโครงการ ภายใต้หลักการดังนี้

1. การพิจารณาสนับสนุนวงเงินสินเชื่อ ธนาคารจะแยกพิจารณาตามแต่ละโครงการ (Project by Project)
2. การติดตามควบคุมวงเงินสินเชื่อ หรือ เงื่อนไขการชำระหนี้ ต้องสอดคล้องกับงบประมาณรายรับ – จ่าย หรือสรุปว่า การชำระหนี้คืนมาจากรายได้ของโครงการ
3. เมื่อดำเนินการโครงการเสร็จ หรือ ปิดโครงการเรียบร้อยแล้ว ภาระหนี้ที่สนับสนุนจะต้องชำระคืนเสร็จสิ้นพร้อมกันด้วย

มาตรฐานทางบัญชี เรื่อง สัญญาก่อสร้าง

สัญญาก่อสร้าง หมายถึง สัญญาที่ทำขึ้นเฉพาะ เพื่อก่อสร้างสินทรัพย์รายการเดียว เช่น สะพาน ตึก เชื้อน ท่อส่งน้ำมัน ถนน เรือ อุโมงค์ หรือ สินทรัพย์หลายรายการที่สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ฟังพาดำคัญกันด้านการออกแบบ การใช้เทคโนโลยี หน้าที่ วัตถุประสงค์ในการใช้งานขั้นสุดท้าย เช่น สัญญาก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมัน สัญญาก่อสร้างโรงงานและอุปกรณ์ (สภาวิชาชีพบัญชี, ราชกิจจานุเบกษา, 2559)

สัญญาคงที่ หมายถึง สัญญาก่อสร้างที่มีการตกลงราคาคงที่ หรือด้วยอัตราคงที่ต่อหน่วยผลผลิตที่ระบุในสัญญา บางกรณีราคา หรือ อัตราที่ตกลงกันขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงของต้นทุนตามเงื่อนไขที่ระบุ

สัญญาต้นทุนบวกส่วนเพิ่ม หมายถึง สัญญาก่อสร้างซึ่งกิจการจะได้รับคืนต้นทุนบวกส่วนเพิ่มซึ่งส่วนเพิ่มนั้นเป็นอัตราร้อยละของต้นทุนดังกล่าว
รายได้ค่าก่อสร้าง ต้องประกอบด้วย

1. จำนวนรายได้เมื่อเริ่มแรกตามที่ตกลงไว้ในสัญญา
2. จำนวนเงินที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสัญญาอันเกิดจากการตัดแปลงงาน การเรียกร้องค่าชดเชย การจ่ายเงินเพื่อจูงใจ หากเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อ
 - 2.1 อยู่ในขอบเขตของการเป็นไปได้ที่ค่อนข้างแน่นอนที่จะให้เกิดรายได้ และ
 - 2.2 สามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ
3. กิจการต้องวัดมูลค่ารายได้ค่าก่อสร้าง ด้วยมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ได้รับ หรือ ที่ค้างรับ การวัดมูลค่ารายได้จะถูกกระทบจากความไม่แน่นอนต่าง ๆ ในอนาคต ขึ้นอยู่กับ

เหตุการณ์นั้น ๆ กิจการจึงต้องทบทวนประมาณการเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้น หรือ ความไม่แน่นอนนั้นหมดไป รายได้ค่าก่อสร้างในแต่ละงวดอาจเพิ่มขึ้น หรือ ลดลง ดังต่อไปนี้

3.1 กิจการและลูกค้าอาจตกลงดัดแปลงงาน หรือ ตกลงเกี่ยวกับความเสียหายที่ทำให้รายได้ค่าก่อสร้างในแต่ละงวดเพิ่มขึ้น หรือ ลดลง จากที่เคยตกลงกันไว้

3.2 รายได้ที่ตกลงกันไว้ตามสัญญาราคางที่อาจเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญา

3.3 จำนวนรายได้ค่าก่อสร้างลดลงเนื่องจากค่าปรับที่เกิดจากความล่าช้าที่ไม่สามารถปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามสัญญา ซึ่งเป็นความผิดของกิจการผู้รับเหมาก่อสร้าง

3.4 สัญญาคงที่กำหนดจากราคางที่ต่อหน่วยของผลผลิตซึ่งทำให้รายได้ก่อสร้างเพิ่มขึ้นเมื่อจำนวนหน่วยผลผลิตเพิ่มขึ้น

4. การดัดแปลงงานตามคำสั่งของลูกค้าทำให้ขอบเขตงานสัญญาเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจทำให้รายได้ค่าก่อสร้างเพิ่มขึ้น หรือ ลดลง เช่น การเปลี่ยนแปลงรายละเอียด หรือ การออกแบบของสินทรัพย์ การเปลี่ยนแปลงระยะเวลาของสัญญา จำนวนเงินที่เกี่ยวข้องกับการดัดแปลงงานจะรวมเป็นรายได้ค่าก่อสร้างก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อต่อไปนี้

4.1 เป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนที่ลูกค้าจะอนุมัติการดัดแปลงและจำนวนรายได้ที่เกิดขึ้นจากการดัดแปลงนั้นๆ

4.2 สามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือ

5. ค่าชดเชย หมายถึง จำนวนเงินที่กิจการผู้รับเหมาก่อสร้างจะเรียกเก็บจากลูกค้า หรือ บุคคลที่สาม เพื่อเรียกคืนต้นทุนที่ไม่ได้ระบุในสัญญา เช่น ค่าชดเชยที่เกิดจากลูกค้าทำให้การก่อสร้างล่าช้า ความผิดพลาดในการกำหนดรายละเอียด การออกแบบ หรือ การดัดแปลงงานที่มีข้อโต้แย้งกันอยู่ การวัดมูลค่ารายได้ที่เกิดจากการชดเชยมีความไม่แน่นอนสูงและมักขึ้นอยู่กับผลการเจรจา ดังนั้นการจะรับรู้รายได้ค่าชดเชยเป็นรายได้ค่าก่อสร้างก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อดังต่อไปนี้

5.1 มีการเจรจาถึงขั้นตกลงทำให้มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ลูกค้าจะรับผิดชอบต่อการเรียกร้องนั้น และ

5.2 เป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ลูกค้าจะยอมรับจำนวนเงินนั้นและเป็นจำนวนเงินที่สามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ

6. จำนวนเงินที่จ่ายเพื่อการจูงใจ หมายถึง เงินจำนวนเพิ่มเติมที่กิจการได้รับหากผลงานเป็นไปตามมาตรฐาน หรือ สูงกว่าที่กำหนด เช่น สัญญาอาจจะระบุว่าหากทำงานเสร็จก่อนกำหนดสัญญาจะมีการจ่ายเงินให้แก่ผู้รับเหมาก่อสร้างเพื่อเป็นการจูงใจ กิจการจะรวมเงินจูงใจนี้เป็นรายได้ค่าก่อสร้างได้ก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อต่อไปนี้

6.1 งานก่อสร้างแล้วเสร็จจนถึงขั้นที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนที่ผลงานจะเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือ สูงกว่า และ

6.2 สามารถวัดมูลค่าของเงินที่จ่ายให้เพื่อการจูงใจได้อย่างน่าเชื่อถือ

ต้นทุนการก่อสร้าง ประกอบด้วยทุกข้อต่อไปนี้

1. ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานก่อสร้างตามสัญญา
2. ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างทั่วไป ซึ่งสามารถปันส่วนให้กับงานก่อสร้างตามสัญญา และ

3. ต้นทุนอื่นที่สามารถเรียกจากผู้ว่าจ้าง ได้ภายใต้เงื่อนไขสัญญาก่อสร้าง

4. ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานก่อสร้างตามสัญญา รวมถึงรายการต่อไปนี้

4.1 ต้นทุนค่าแรงงานและค่าควบคุมงานที่เกิดขึ้น ณ สถานที่ก่อสร้าง

4.2 ต้นทุนวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง

4.3 ค่าเสื่อมราคาของอาคารและอุปกรณ์ที่ใช้ในงานก่อสร้าง

4.4 ต้นทุนในการย้ายอาคาร เครื่องจักร และวัสดุไปหรือกลับจากสถานที่ก่อสร้าง

4.5 ต้นทุนในการเช่าอาคารและอุปกรณ์

4.6 ต้นทุนในการออกแบบและการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสัญญางานก่อสร้าง

4.7 ประมาณการต้นทุนในการแก้ไขและประกันผลงานซึ่งรวมต้นทุนในการรับประกันที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

4.8 ค่าชดเชยที่บุคคลที่สามเรียกร้อง

5. ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการก่อสร้างโดยทั่วไปที่สามารถเป็นส่วนหนึ่งให้กับงานก่อสร้างตามสัญญา รวมถึงรายการต่อไปนี้

5.1 ค่าประกันภัย

5.2 ต้นทุนการออกแบบและการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคซึ่งไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานก่อสร้างตามสัญญา และ

5.3 ค่าโสหุ้ยการก่อสร้าง

6. ต้นทุนอื่นที่สามารถเรียกเก็บจากผู้จ้างอาจรวมถึงต้นทุนค่าบริหารงานทั่วไปและต้นทุนในการพัฒนาที่กิจการสามารถเรียกเก็บตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญา

7. ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างและไม่สามารถเป็นส่วนหนึ่งให้กับงานก่อสร้างได้ไม่นำไปรวมเป็นต้นทุนของสัญญาก่อสร้าง ต้นทุนดังกล่าวรวมถึง

7.1 ต้นทุนการบริหารทั่วไปซึ่งการเรียกชำระคืนไม่ระบุในสัญญา

7.2 ต้นทุนในการขาย

7.3 ต้นทุนในการวิจัยและพัฒนาซึ่งการเรียกชำระคืนไม่ระบุในสัญญา

7.4 ค่าเสื่อมราคาของอาคารและอุปกรณ์ที่ไม่ได้ใช้งานไม่ได้นำมาใช้ในการก่อสร้างดังกล่าว

8. ต้นทุนการก่อสร้างรวมถึงต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างในช่วงเวลาตั้งแต่ที่กิจการแน่ใจว่าได้รับงานแน่นอนจนกระทั่งงานก่อสร้างนั้นแล้วเสร็จตามสัญญา อย่างไรก็ตาม ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสัญญาก่อสร้างซึ่งเคยเกิดขึ้นเพื่อประกันว่ากิจการได้รับงานก่อสร้างจะถือเป็นต้นทุนก่อสร้างหากสามารถระบุต้นทุนดังกล่าวได้อย่างชัดเจน สามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ มีความเป็นไปได้ก่อนข้างแน่นอนที่กิจการจะได้รับงานก่อสร้างนั้น ถ้ากิจการเคยรับรู้ต้นทุน

ที่เกิดขึ้นเพื่อประกันว่ากิจการจะได้รับงานก่อสร้างเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น หากในงวดต่อมา กิจการได้รับงานก่อสร้างนั้นกิจการต้องไม่นำต้นทุนนั้นกลับมารวมเป็นต้นทุนก่อสร้าง

การรับรู้รายได้ค่าก่อสร้างและต้นทุนก่อสร้าง

1. เมื่อกิจการสามารถประมาณผลของงานก่อสร้างตามสัญญาได้อย่างน่าเชื่อถือ กิจการต้องรับรู้รายได้และต้นทุนการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับสัญญาก่อสร้างเป็นรายได้และค่าใช้จ่าย อ้างอิงจากขั้นความสำเร็จของงานก่อสร้าง ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน กิจการต้องรับรู้ผลขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากงานก่อสร้างตามสัญญาเป็นค่าใช้จ่ายทันที

2. ในกรณีสัญญาเป็นสัญญาคงที่ กิจการสามารถประมาณผลของงานก่อสร้างตามสัญญาได้อย่างน่าเชื่อถือก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อต่อไปนี้

2.1 รายได้ค่าก่อสร้างทั้งสิ้นสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ

2.2 มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้าง

2.3 ต้นทุนที่จะจ่ายจนกระทั่งงานก่อสร้างแล้วเสร็จตามสัญญาสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ และขั้นความสำเร็จของงานก่อสร้าง ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาสามารถประมาณได้อย่างน่าเชื่อถือ และ

2.4 ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างสามารถระบุได้อย่างชัดเจนและวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ ทำให้กิจการสามารถเปรียบเทียบต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้นจริงกับต้นทุนที่ประมาณการไว้

3. ในกรณีสัญญาก่อสร้างเป็นสัญญาต้นทุนบวกเพิ่ม กิจการสามารถประมาณผลของงานก่อสร้างตามสัญญาได้อย่างน่าเชื่อถือเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อต่อไปนี้

3.1 เป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้าง และ

3.2 ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างสามารถระบุได้อย่างชัดเจนและวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ ไม่ว่ากิจการจะเรียกต้นทุนคืนจากผู้ว่าจ้างหรือไม่

4. การรับรู้รายได้ และ ค่าใช้จ่ายโดยอ้างอิงกับขั้นความสำเร็จของสัญญางานก่อสร้าง เรียกว่า วิธีอัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จ เป็นการจับคู่รายได้ค่าก่อสร้างกับต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้นตามขั้นความสำเร็จของงานก่อสร้างทำให้รายได้และค่าใช้จ่ายมีความสัมพันธ์กันตามอัตราส่วนของงานที่ทำสำเร็จ

5. ภายใต้อัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จ กิจการรับรู้รายได้ค่าก่อสร้างเป็นรายได้ในกำไรหรือขาดทุนในรอบระยะเวลาบัญชีที่ทำการก่อสร้าง โดยกิจการมักรับรู้ต้นทุนการก่อสร้างเป็นค่าใช้จ่ายในกำไร หรือขาดทุนในรอบระยะเวลาบัญชีที่ทำการก่อสร้าง ต้นทุนการก่อสร้างทั้งสิ้นตามสัญญาส่วนที่คาดว่าจะสูงเกินกว่ารายได้ค่าก่อสร้างทั้งสิ้นตามสัญญารับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทันที

6. กิจการรับเหมาก่อสร้างอาจมีต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมก่อสร้างที่ทำในอนาคต ให้รับรู้เป็นสินทรัพย์หากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับต้นทุนนั้นคืน ต้นทุนนั้นถือเป็นจำนวนเงินที่กิจการจะได้รับจากลูกค้า จัดประเภทเป็นงานระหว่างก่อสร้าง

7. กิจการสามารถประมาณผลของงานก่อสร้างตามสัญญาได้อย่างน่าเชื่อถือเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างนั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นเกี่ยวกับจำนวนเงินที่เรียกเก็บได้ซึ่งนำไปรวมเป็นรายได้ตามสัญญาก่อสร้าง

8. ตามปกติกิจการสามารถประมาณการได้อย่างน่าเชื่อถือหลังการทำสัญญาที่ระบุถึงรายการทุกข้อต่อไปนี้

8.1 สิทธิตามกฎหมายของกลุ่มสัญญาแต่ละฝ่ายในสินทรัพย์ที่ก่อสร้าง

8.2 สิ่งตอบแทนที่จะแลกเปลี่ยนกัน และ

8.3 ลักษณะและเงื่อนไขการชำระเงิน

ตามปกติ กิจการจะมีการจัดทำงบประมาณและรายงานทางการเงินที่มีประสิทธิภาพเมื่อมีเหตุจำเป็นกิจการต้องทบทวนและปรับปรุงประมาณการรายได้ค่าก่อสร้างและต้นทุนค่าก่อสร้างตามความคืบหน้าของงานก่อสร้าง การทบทวนและปรับปรุงประมาณการนี้ไม่ถือเป็นเหตุที่แสดงว่ากิจการไม่สามารถประมาณผลงานของงานก่อสร้างตามสัญญาได้อย่างน่าเชื่อถือ

9. กิจการอาจกำหนดขึ้นความสำเร็จของงานก่อสร้างได้หลายลักษณะโดยใช้วิธีที่สามารถวัดผลงานที่ทำได้อย่างน่าเชื่อถือ วิธีที่ใช้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสัญญาซึ่งอาจรวมวิธีใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้

9.1 อัตราส่วนของต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้นของงานที่ทำเสร็จจนถึงปัจจุบันกับประมาณการต้นทุนก่อสร้างทั้งสิ้น

9.2 การสำรวจเนื้องานที่ได้ทำแล้ว หรือ

9.3 การสำรวจอัตราส่วนของงานก่อสร้างที่ทำเสร็จกับงานก่อสร้าง ทั้งหมดตามสัญญาโดยพิจารณาการสำรวจกายภาพ

ทั้งนี้ค่างวดงานและเงินรับล่วงหน้าจากลูกค้าไม่สะท้อนถึงปริมาณงานที่ทำเสร็จ

10. เมื่อกิจการกำหนดขึ้นความสำเร็จของงานก่อสร้างโดยอ้างอิงกับต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้นจริงจนถึงปัจจุบัน เป็นต้นทุนที่สะท้อนให้เห็นถึงงานที่ทำเสร็จเท่านั้น ตัวอย่างต้นทุนการก่อสร้างที่ไม่นำมารวมเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจนถึงปัจจุบัน ได้แก่

10.1 ต้นทุนก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการก่อสร้างในอนาคต เช่น ต้นทุนของวัสดุที่ได้ส่งไปสถานที่ก่อสร้างแต่ยังไม่ได้นำไปใช้ หรือ วัสดุที่ได้เตรียมไว้เพื่อใช้ใน งานก่อสร้างแต่ยังไม่ได้นำไปใช้ เว้นแต่วัสดุดังกล่าวได้จัดทำขึ้น สร้างขึ้น โดยเฉพาะงานก่อสร้าง นั้น และ

10.2 กิจการต้องรับรู้ต้นทุนก่อสร้างที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดเป็นค่าใช้จ่าย กิจการต้องรับรู้ผลขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากงานก่อสร้างเป็นค่าใช้จ่ายทันที

11. ในช่วงแรกของการก่อสร้าง กิจการมักไม่ประมาณผลของงานก่อสร้างตามสัญญาได้อย่างน่าเชื่อถือ แต่อาจมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้นคืน กิจการต้องรับรู้รายได้เพียงไม่เกินจำนวนต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นจำนวนที่สามารถเรียกคืนจากลูกค้าได้ เมื่อกิจการไม่สามารถประมาณผลของการก่อสร้างได้อย่างน่าเชื่อถือ จะไม่มีการรับรู้กำไร แต่อาจมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ต้นทุนการก่อสร้างทั้งสิ้นตามสัญญาจะ สูงกว่ารายได้ทั้งสิ้นตามสัญญา ให้กิจการรับรู้จำนวนที่สูงกว่าเป็นค่าใช้จ่ายทันที

12. กิจการต้องรับรู้ต้นทุนการก่อสร้างตามสัญญาที่ไม่มีความเป็นไปได้ ก่อนข้าง
แนที่จะเรียกคืนจากผู้ว่าจ้างได้ เป็นค่าใช้จ่ายทันที

13. กิจการต้องรับรู้ต้นทุนการก่อสร้างที่ไม่มีความเป็นไปได้ก่อนข้างแนที่จะเรียก
คืนจากผู้ว่าจ้างได้ เป็นค่าใช้จ่ายทันที สถานการณ์ที่ไม่มีความเป็นไปได้ก่อนข้างแนในการเรียกคืน
ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากลูกค้าซึ่งกิจการจำต้องรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทันทีได้แก่

13.1 สัญญาที่ไม่มีผลบังคับตามกฎหมายอย่างสมบูรณ์เนื่องจากมีข้อสงสัย
อย่างมากเกี่ยวกับความถูกต้องของสัญญา

13.2 งานก่อสร้างตามสัญญาจะสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจ หรือ
การตีความตามกฎหมาย

13.3 งานก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ที่อาจเวียนคืนหรือยึดคืน

13.4 ลูกค้าไม่สามารถปฏิบัติตามภาระผูกพันในสัญญาก่อสร้าง หรือ

13.5 กิจการผู้รับเหมาก่อสร้างไม่สามารถปฏิบัติตามให้เสร็จสิ้น หรือ
บรรลุนิติภาระผูกพันตามสัญญาก่อสร้างได้

14. เมื่อความไม่แน่นอน ซึ่งทำให้กิจการไม่สามารถประมาณผลของงานก่อสร้าง
ได้อย่างน่าเชื่อถือได้หมดไป กิจการต้องรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างตาม
ข้อกำหนด

การรับรู้ขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

1. เมื่อมีความเป็นไปได้ก่อนข้างแนที่ต้นทุนการก่อสร้างทั้งสิ้นจะสูงกว่ารายได้ค่า
ก่อสร้างทั้งสิ้น กิจการต้องรับรู้ขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทันที

2. ผลการขาดทุนดังกล่าวไม่คำนึงว่า

2.1 งานก่อสร้างสัญญาได้เริ่มแล้วหรือไม่

2.2 ขึ้นความสำเร็จของงานก่อสร้าง หรือ

2.3 จำนวนกำไรที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากสัญญาก่อสร้างอื่น ซึ่งไม่ถือเป็นสัญญาก่อสร้างเดียวกัน

การเปิดเผยข้อมูล

1. กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลทุกกรณีต่อไปนี้

1.1 จำนวนรายได้ค่าก่อสร้างที่รับรู้เป็นรายได้ระหว่างงวด

1.2 วิธีที่ใช้ในการกำหนดรายได้ค่าก่อสร้างที่รับรู้เป็นรายได้ระหว่างงวด

และ

1.3 วิธีที่ใช้ในการกำหนดขั้นตอนความสำเร็จของงานระหว่างก่อสร้าง

2. กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลต่อไปนี้เกี่ยวกับสัญญางานก่อสร้างที่อยู่ระหว่างทำ ณ สิ้นรอบระยะเวลารายงาน

จนถึงปัจจุบัน

2.1 จำนวนของต้นทุนที่เกิดขึ้นและกำไรที่รับรู้ (หักด้วยขาดทุนที่รับรู้)

2.2 จำนวนเงินรับล่วงหน้า และ

2.3 จำนวนเงินประกันผลงาน

3. เงินประกันผลงาน หมายถึง จำนวนเงินงวดที่เรียกเก็บที่ยังไม่ได้รับชำระ จนกว่าจะเป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินดังกล่าว หรือ จนกว่าจะกิจการผู้รับงานจะทำการแก้ไขข้อบกพร่องของงานก่อสร้างให้แล้วเสร็จ เงินงวดที่เรียกเก็บ หมายถึง จำนวนเงินที่กิจการผู้รับงานเรียกเก็บจากลูกค้าสำหรับงานที่ได้ทำตามสัญญาแล้ว ไม่ว่าเงินนั้นลูกค้าจะได้จ่ายแล้วหรือไม่ก็ตาม เงินรับล่วงหน้าหมายถึง จำนวนเงินที่กิจการผู้รับงานได้รับก่อนการเริ่มปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

4. กิจการต้องแสดงรายการทุกข้อต่อไปนี้

4.1 จำนวนเงินทั้งสิ้นที่กิจการมีสิทธิเรียกร้องจากลูกค้า สำหรับงานก่อสร้างทุกสัญญาเป็นสินทรัพย์ของกิจการ และ

4.2 จำนวนเงินทั้งสิ้นที่ลูกค้ำมีสิทธิเรียกร้องจากกิจการ สำหรับงานก่อสร้างทุกสัญญาเป็นหนี้สินของกิจการ

5. จำนวนเงินทั้งสิ้นที่กิจการมีสิทธิเรียกร้องจากลูกค้ำ สำหรับงานก่อสร้างตามสัญญาเป็นจำนวนสุทธิของ

5.1 ต้นทุนที่เกิดขึ้นบวกด้วยกำไรที่รับรู้ หักด้วย

5.2 ผลรวมของขาดทุนที่รับรู้และเงินงวดที่เรียกเก็บ

สำหรับงานก่อสร้างที่อยู่ระหว่างทำทุกสัญญา ซึ่งต้นทุนที่เกิดขึ้นบวกด้วยกำไรที่รับรู้ (หักด้วยขาดทุนที่รับรู้) มีจำนวนเกินกว่าเงินงวดที่เรียกเก็บ

6. จำนวนเงินทั้งสิ้นที่ลูกค้ำมีสิทธิเรียกร้องจากกิจการ สำหรับงานก่อสร้างตามสัญญาเป็นจำนวนเงินสุทธิของ

6.1 ต้นทุนที่เกิดขึ้นบวกด้วยกำไรที่รับรู้ หักด้วย

6.2 ผลรวมของขาดทุนที่รับรู้และเงินงวดที่เรียกเก็บ

สำหรับงานก่อสร้างที่อยู่ระหว่างทำทุกสัญญาซึ่งเงินงวดที่เรียกเก็บมีจำนวนเกินกว่าต้นทุนที่เกิดขึ้นบวกด้วยกำไรที่รับรู้ (หักด้วยขาดทุนที่รับรู้)

7. กิจการต้องเปิดเผยหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้นตามข้อกำหนดที่ระบุในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 (ปรับปรุง 2559) เรื่องการประมาณการหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้นจากรายการต่างๆ (เมื่อมีประกาศใช้) เช่นต้นทุนในการรับประกันผลงาน การเรียกร้องค่าเสียหาย ค่าปรับ หรือผลขาดทุนอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง การบัญชีและการเงินเพื่อการก่อสร้าง ผู้วิจัยพบว่าธุรกิจรับเหมาก่อสร้างมีลักษณะความสัมพันธ์กับภาครัฐบาล และ ภาคเอกชน เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งมีวิธีการจัดหางบ การจัดประเภทในหมวดหมู่ของงบการเงินที่มีความเฉพาะเจาะจง แตกต่างไปจากธุรกิจทั่วไป ผู้วิจัยจึงสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

6. เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic indicator)

ดัชนีและเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจจัดทำเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจในสาขาต่าง ๆ ประกอบด้วย ดัชนีพ้องเศรษฐกิจและดัชนีชี้นำเศรษฐกิจ ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ดัชนีค้าปลีก ดัชนีค้าส่ง ดัชนีผลิตภาพแรงงาน เครื่องชี้ภาวะการณื ท่องเที่ยว ดัชนีราคาที่อยู่อาศัย เครื่องชี้ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ดัชนีค่าเงินบาท และดัชนีความเชื่อมั่นภาคธุรกิจ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2018)

ปัจจัยหลักๆที่ส่งผลต่อภาวะเศรษฐกิจ

1. สภาพทางการเมือง ความมั่นคงทางการเมืองเป็นตัวบ่งชี้ความมั่นคงและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเมืองมีความมั่นคงมาก นโยบายทางการเงินและการคลังที่ชัดเจน นักลงทุนแต่ละประเทศจะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น การสร้างงานและการจ้างแรงงานก็เพิ่มขึ้นทำให้เศรษฐกิจในอนาคตดีขึ้นราคาทรัพย์สินก็ดีขึ้นด้วย

2. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ผลประกอบการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ดีขึ้นเป็นการจูงใจให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น

3. อัตราดอกเบี้ย เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะเศรษฐกิจโดยตรง อัตราดอกเบี้ยจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับภาวะตลาดหลักทรัพย์ การลงทุน อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจะเป็นอุตสาหกรรมก่อสร้าง และ กลุ่มบันเทิง รวมทั้งหลักทรัพย์ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าฟุ่มเฟือย โดยเมื่อดอกเบี้ยสูงขึ้น อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในตลาดเงินสูงขึ้น ในขณะที่ความเสี่ยงในการถือเงินเพื่อเก็งกำไร มีน้อยกว่าการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมีผลกระทบต่อเงินไหลเข้าออกของเงินทุนจากต่างประเทศด้วย

4. ราคาน้ำมันในตลาดโลก มีผลกระทบในทิศทางตรงข้ามกับราคาหลักทรัพย์ แต่ส่งผลในห้กลุ่มพลังงาน เนื่องจาก หลักรัษย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มพลังงานมีขนาดใหญ่ที่สุด และมีการกระจุกตัวในกลุ่มนี้มาก ทำให้อาหราน้ำมันมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับราคาดัชนีหลักทรัพย์ และราคาน้ำมันยังมีผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ย

5. อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ จะมีผลเฉพาะอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศและอุตสาหกรรมที่ส่งสินค้าไปต่างประเทศ ส่งผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัด

อย่างไรก็ตาม อัตราแลกเปลี่ยนยังมีผลกระทบต่อกระแสเงินทุนระยะสั้นที่เข้ามาเพื่อเก็งกำไร ในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน ตลาดสารหนี้ และตลาดหุ้น ทำให้มีความไม่แน่นอน มีความผันผวนสูงขึ้น

6. อัตราเงินเฟ้อ เงินเพื่อเกิดขึ้นเมื่อราคาสินค้าต่างๆ มีการปรับตัวสูงขึ้น แต่จริงๆ แล้วภาวะเงินเฟ้อไม่จำเป็นว่าสินค้าทุกตัวต้องปรับราคาสูงขึ้นทั้งหมด อาจเป็นสินค้าบางรายการบางชนิดที่มีราคาสูง แต่บางชนิดราคาอาจลดลง แต่สิ่งที่สำคัญ คือ ราคารวมทั้งหมดโดยเฉลี่ยสูงขึ้น (ปราช, 2009)

การวิเคราะห์เศรษฐกิจ คือ การวิเคราะห์การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product) หรือ GDP จะมีการวิเคราะห์เป็นรายไตรมาส โดยข้อมูล GDP รายไตรมาสจะมีความล่าช้ากว่าปัจจุบันประมาณ 2 เดือน จึงเป็นข้อมูลเศรษฐกิจที่มีลักษณะตามหลังภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น (Lagging Indicator) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาข้อมูลเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่มาช่วยบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อการวิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจในการวางแผนทางธุรกิจ

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicator) มีทั้งแบบ เครื่องชี้เศรษฐกิจแบบพ้อง (Coincident Economic Indicator) ที่บ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน และ เครื่องชี้นำภาวะเศรษฐกิจ (Leading Economic Indicator) ที่บ่งชี้แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจในอนาคต โดยปัจจุบันมีหน่วยงานต่างๆ จำทำข้อมูลเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจหลายแห่ง ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากหลายหน่วยงาน เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นข้อมูลที่เน้นภาคการเงิน และดุลการชำระเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) เป็นข้อมูลรายได้และรายจ่ายภาครัฐ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นผลผลิตและราคาสินค้าเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เป็นข้อมูลผลผลิตภาคอุตสาหกรรม และ กระทรวงพาณิชย์ เป็นข้อมูลด้านราคาสินค้า

ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (Private Investment Index หรือ PII)

ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (PII) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จัดทำขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2542 เพื่อใช้ติดตามภาวะและประเมินแนวโน้มการลงทุนภาคเอกชน (Real Private Investment: IPR) เป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้สามารถสะท้อน IPR ได้ใกล้เคียงที่สุด ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. พื้นที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างทั่วประเทศ (เฉลี่ยเคลื่อนที่ 9 เดือน)
2. ดัชนีการจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในประเทศ (ประกอบด้วย ยอดจำหน่ายปูนซีเมนต์ ซีเมนต์พอร์ตแลนด์ ซีเมนต์ผสม และ ซีเมนต์อื่น ๆ) ปูนเม็ด คอนกรีตผสมเสร็จ เสาเข็มคอนกรีต

พื้นสำเร็จรูปคอนกรีต อิฐบล็อก ท่อซีเมนต์ เครื่องสุขภัณฑ์ กระเบื้องปูพื้น – บุผนัง กระเบื้องซีเมนต์ ใยหินลอนคู่ และ กระเบื้องหลังคา

3. มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุน ณ ราคาคงที่ (การนำเข้าสินค้าราคาทุน ณ ราคาคงที่ รวมถึง หมวดการเครื่องบิน เรือ หัวจักรรถไฟ และแท่นขุด ของภาคเอกชน)

4. ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (ยกเว้นรถจักรยานยนต์ และ รถยนต์นั่งส่วนบุคคล ไม่เกิน 7 คน

5. มูลค่าการจำหน่ายเครื่องจักรและอุปกรณ์ในประเทศ ณ ราคาคงที่

แต่ละองค์ประกอบ จะใช้ข้อมูลที่ปรับฤดูกาลและเฉลี่ยเคลื่อนที่ 3 เดือน ยกเว้นพื้นที่รับ อนุญาตก่อสร้างซึ่งเฉลี่ยเคลื่อนที่ 9 เดือน เป็นดัชนีชี้ภาวะอุปสงค์ภายในประเทศที่สำคัญอีกตัวหนึ่ง ที่ชี้ทิศทางการลงทุนของภาคธุรกิจ เป็นข้อมูลกิจกรรมบางประเภทที่สามารถจัดเก็บได้รวดเร็วและ คัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวแทน (proxy) ที่ชี้สภาวะการขยายตัวหรือหดตัวของการลงทุนโดยภาคเอกชน หรือธุรกิจได้อย่างมีนัยยะสำคัญ (ทีมเศรษฐกิจมหภาค, 2558)

จากการศึกษาแนวคิด และ ปัจจัยเกี่ยวกับ เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ และ ดัชนีการลงทุน ภาคเอกชน ผู้วิจัยพบว่าดัชนีการลงทุนภาคเอกชนมีความสัมพันธ์กับการเติบโตของธุรกิจรับเหมา ก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างเปรียบเทียบหา ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น เพื่ออภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้

รายงานสถานการณ์ทางเศรษฐกิจช่วงปี 2557 - 2560

รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2560 เศรษฐกิจไทยปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 3.9 ตามการ ส่งออกและการท่องเที่ยว สอดคล้องกับเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวชัดเจนกระจายตัวมากขึ้น อุปสงค์ใน ประเทศขยายตัวค่อยเป็นค่อยไป แรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากภาครัฐชะลอตัวจากปีก่อน

เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้ดี โดยได้รับแรงขับเคลื่อนจากการส่งออกสินค้าทั้งในประเภทสินค้าและ ตลาด ตามเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าและปริมาณการค้าโลกที่ขยายตัว การขยายกำลังการผลิต การ ย้ายฐานการผลิตมาในประเทศไทยช่วงก่อนหน้าการส่งออก บริการขยายตัวตามจำนวนนักท่องเที่ยว ที่เพิ่มขึ้น ในเกือบทุกสัญชาติ แรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากภาครัฐชะลอการลงทุนจากปีก่อน เนื่องจากมีบาง โครงการล่าช้าจากแผนทั้งข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพการเบิกจ่าย ปัญหาการเข้าพื้นที่ ภาวะฝนตกหนัก การบริโภคราคาเอกชนค่อยเป็นค่อยไป และความเชื่อมั่นครัวเรือนที่ปรับตัวดีขึ้น แต่โดยรวมปัจจัยสนับสนุนการบริโภคราคาเอกชนยังไม่แข็งแกร่ง หนี้ครัวเรือนยังสูง รายได้ครัว

เรือนนอกภาคเกษตรกรรมบางส่วนได้รับผลกระทบจากการจ้างงานที่ลดลง ด้านการลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มดีขึ้นจากปีก่อนสอดคล้องกับการขยายตัวด้านการส่งออก และความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการที่ปรับตัวดีขึ้น แต่การลงทุนภาคเอกชนยังอยู่ในระดับต่ำ ผู้ประกอบการบางส่วนยังมีกำลังการผลิตส่วนเกินเหลืออยู่และบางส่วนรอความชัดเจนของ พ.ร.บ. เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายกลางเดือนกุมภาพันธ์ปี 2561

แรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากภาครัฐชะลอลงจากปีก่อน เนื่องจากได้เร่งเบิกจ่ายไปแล้วในปีก่อน รวมทั้งผลของ พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่ทำให้ใช้ระยะเวลาเพิ่มขึ้น ประกอบกับมีบางโครงการล่าช้าจากแผนงานจากข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพการเบิกจ่าย ปัญหาการเข้าพื้นที่ รวมถึงสภาพอากาศแปรปรวนและฝนที่ตกหนัก อย่างไรก็ตาม การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานบางโครงการสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่อง เช่น รถไฟฟ้าสายสีส้ม โครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษ เป็นต้น

การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มดีขึ้นจากปีก่อน โดยเฉพาะการลงทุนของกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับภาคการส่งออกสินค้าแต่โดยรวมยังอยู่ในระดับต่ำสอดคล้องกับความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการที่ปรับตัวดีขึ้นเป็นการลงทุนในหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์สอดคล้องกับการนำเข้าสินค้าทุนขณะที่การลงทุนในหมวดก่อสร้างหดตัวจากปีก่อนเล็กน้อย ทั้งนี้ก็ยังเป็นผลจากที่ผู้ประกอบการบางส่วนยังมีกำลังการผลิตเหลืออยู่ ขณะที่บางส่วนก็รอความชัดเจนของ พ.ร.บ. เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) คาดว่าในระยะข้างหน้า การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและการดำเนินการโครงการ EEC ที่ชัดเจนขึ้นหลังสภานิติบัญญัติมีความเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2561 จะช่วยกระตุ้นให้การลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้นได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2560)

รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2559 การลงทุนภาคเอกชนก่อนช่วงทรึงตัวจากปีก่อน กระจุกตัวอยู่ในภาคบริการและสาธารณูปโภค โดยเฉพาะธุรกิจพลังงานทดแทน ขณะที่การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมฟื้นตัวเฉพาะอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานยนต์และชิ้นส่วน โดยในปี 2559 การลงทุนภาคเอกชนเป็นปีแรกที่ทรึงตัว หลังจากหดตัวติดต่อกัน 3 ปี โดยยังกระจุกตัวในภาคบริการ เช่น ร้านอาหาร และ ธุรกิจการค้าที่เติบโตดีตามภาคการท่องเที่ยว ธุรกิจพลังงานทดแทนได้รับผลดี จากนโยบายการส่งเสริมจากภาครัฐการลงทุนในอุตสาหกรรม เหล่านี้สะท้อนจากการขยายตัวของยอดจำหน่ายเครื่องจักรในประเทศ โดยเฉพาะเครื่องทำความเย็นปริมาณการนำเข้าสินค้าทุน โดยเฉพาะเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และ หม้อแปลงไฟฟ้า สำหรับการลงทุนด้านการ

ก่อสร้างโดยรวมขยายตัวเล็กน้อยจากระยะเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากต้นปีมีมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ ประกอบกับในช่วงครึ่งปีหลังการก่อสร้างที่อยู่อาศัยปรับตัวดีขึ้นสอดคล้องกับภาวะอสังหาริมทรัพย์ที่ผู้ประกอบการทยอยการเปิดโครงการที่อยู่อาศัยแนวราบ

การลงทุนภาครัฐในโครงสร้างพื้นฐานที่มีมูลค่าและความชัดเจนมากขึ้น รวมถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่มีการต่ออายุมาตรการจนถึงปี 2560 การฟื้นตัวต่อเนื่องของภาคเอกชนส่งออกจะเป็นปัจจัยสนับสนุนความเชื่อมั่นให้ภาคเอกชนลงทุนเพิ่มขึ้น

ภาคอสังหาริมทรัพย์ในปี 2559 ชะลอตัวจากปีก่อนตามภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป มาตรการส่งเสริมกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์ส่งผลให้อุปสงค์เร่งขึ้นชั่วคราว แต่หลังมาตรการสิ้นสุดลงในเดือนเมษายน ปี 2559 อุปสงค์ก็ปรับตัวลดลง สถาบันการเงินปฏิเสธการให้สินเชื่อมากขึ้นตามภาวะความกังวลเกี่ยวกับภาระหนี้ที่อยู่ในระดับสูง อุปสงค์โดยรวมจึงชะลอลงสำหรับผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ มีการปรับตัวเพื่อตอบสนองอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นตามมาตรการเน้นการขายที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยแนวราบที่ขยายตัวได้เป็นครั้งแรกในรอบ 4 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเภททาวน์เฮ้าส์ ขณะที่อาคารชุดเปิดใหม่ยังคงหดตัวเป็นปีที่ 3 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559)

รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2558 เศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ขยายตัวร้อยละ 2.8 แรงขับเคลื่อนหลักมาจากการใช้จ่ายภายในประเทศ การเร่งเบิกจ่ายภาครัฐพร้อมออกมาตรการต่างๆ การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวได้เพราะได้รับปัจจัยสนับสนุนจากรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร ราคาน้ำมันที่ลดลงต่อเนื่อง แต่มีปัจจัยถ่วงจากจากหนี้ที่สูง รายได้ครัวเรือนภาคเกษตรที่อยู่ในระดับต่ำเพราะผลกระทบจากภัยแล้ง การส่งออกสินค้าที่หดตัว ด้านปริมาณที่ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักที่ชะลอตัว การเร่งซื้อรถยนต์ในประเทศช่วงปลายปีก่อนการปรับขึ้นภาษีสรรพสามิตในปี 2559 อุปสงค์ในประเทศฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป และการส่งออกที่ซบเซา ส่งผลให้การลงทุนภาคเอกชนหดตัว แม้จะปรับตัวดีในไตรมาสสุดท้ายแต่ยังจำกัดเฉพาะบางธุรกิจ ได้แก่ การลงทุนในหมวดโทรคมนาคมเพื่อขยายโครงข่ายหลังการประมูลคลื่นความถี่ 4G และหมวดพลังงานทดแทนจากนโยบายของภาครัฐ

การลงทุนภาคเอกชนหดตัวติดกันเป็นปีที่ 3 เนื่องจากกำลังการผลิตส่วนเกินของธุรกิจยังเพียงพอ แม้การใช้จ่ายในประเทศจะทยอยฟื้นตัวตามการใช้จ่ายทั้งของภาครัฐและครัวเรือน แต่โดยรวมก็ไม่สามารถชดเชยการส่งออกได้ สอดคล้องกับสินเชื่อภาคธุรกิจเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ถาวรที่ขยายตัวเล็กน้อย การระดมทุนผ่านตราสารทุน และ ตราสารหนี้ที่ชะลอลง การลงทุนด้าน

การก่อสร้างค่อนข้างทรงตัว ขยายตัวเล็กน้อยในช่วงครึ่งปีแรกสะท้อนจากพื้นที่รับอนุญาตก่อสร้างประเภทที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย มีการหดตัวเล็กน้อยในช่วงครึ่งปีหลัง การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของภาครัฐส่วนใหญ่ล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้

ภาคอสังหาริมทรัพย์ในปี 2558 ชะลอตัวลงจากปีก่อน ตามเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวอย่างช้าๆ การปล่อยสินเชื่อที่ระมัดระวัง ผู้บริโภคชะลอการตัดสินใจ ทำให้ผู้ประกอบการชะลอการเปิดโครงการใหม่ เน้นขายที่อยู่อาศัยที่เหลือในตลาดแทน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558)

รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2557 มีการขยายตัวเพียงร้อยละ 0.7 จากปีก่อน เนื่องจากข้อจำกัดจากปัจจัยภายในประเทศ และ ภายนอกประเทศ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่งผลกระทบต่อการทำงานบางส่วนของภาครัฐ หนี้ครัวเรือนที่สูงขึ้น ความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อการส่งออกสินค้าพื้นฐาตามอุปสงค์ต่างประเทศที่ขยายตัวค่อยเป็นค่อยไป โดยเฉพาะประเทศจีน ญี่ปุ่น และ กลุ่มยุโรป ในช่วงครึ่งปีหลังภาครัฐกลับมาดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามปกติ มีการขยายการลงทุนของธุรกิจโทรคมนาคม แต่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจยังเป็นไปได้อย่างช้าๆ ความเชื่อมั่นนักท่องเที่ยวยังไม่กลับมา ธุรกิจส่วนใหญ่ยังชะลอการลงทุน รอการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและรอภาครัฐลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน

การลงทุนภาคเอกชนหดตัวอย่างต่อเนื่องจากปีก่อน การลงทุนทั้งในเครื่องจักรและการก่อสร้าง เพราะความไม่แน่นอนจากสถานการณ์ทางการเมือง หน่วยงานราชการบางแห่งไม่สามารถดำเนินการได้ตามปกติ การส่งออกพื้นฐา ฐาธุรกิจชะลอการลงทุน เพื่อรอความชัดเจน จากสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ การลงทุนในช่วงครึ่งปีหลังดีขึ้นเทียบกับครึ่งปีแรก สำหรับการลงทุนด้านการก่อสร้างมีสัญญาณฟื้นตัว ธุรกิจทยอยเปิดตัวโครงการใหม่โดยเฉพาะอาคารชุดตามแนวรถไฟฟ้า แต่การลงทุนในหลายอุตสาหกรรมยังต่ำกว่าปกติ หลายธุรกิจยังรอความชัดเจนของนโยบายรัฐบาลและโครงการลงทุนของภาครัฐ

ภาคอสังหาริมทรัพย์หดตัวจากปีก่อนลดลงทั้งทางด้านอุปสงค์และอุปทาน ตามความกังวลของสถานการณ์ทางการเมืองเศรษฐกิจและการเมือง สถาบันการเงินระมัดระวังการให้สินเชื่อผู้ประกอบการปรับตัวโดยเปิดขายโครงการที่มีขนาดเล็ก และเลื่อนการเปิดขายบางโครงการ ช่วงครึ่งปีหลังสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้ตลาดอสังหาริมทรัพย์โดยรวมฟื้นตัวได้บ้าง สะท้อนความเชื่อมั่นที่ดีขึ้นของผู้ประกอบการในธุรกิจนี้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2557)

7.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรรถพงศ์ พิระเชื้อ (2561) ได้ศึกษา ตัวแบบพยากรณ์บริษัทจดทะเบียนที่อาจถูกเพิกถอนจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาตัวแบบพยากรณ์บริษัทจดทะเบียนที่อาจถูกเพิกถอนจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้วิธีทางสถิติการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก ประชากร 430 บริษัท ตัวแปรตามคือสถานะของบริษัทตามประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2559 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตราส่วนทางการเงินจำนวน 19 อัตราส่วนของปี พ.ศ. 2558 (ปีก่อนที่จะถูกเพิกถอน)

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแบบพยากรณ์ประกอบด้วยตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (TLTA) อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (CATA) และอัตราส่วนกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (EBTA) มีความสามารถพยากรณ์ล่วงหน้า 1 ปี ได้ถูกต้องร้อยละ 99.53 พยากรณ์ล่วงหน้า 2 ปี ได้ถูกต้องร้อยละ 98.60 และพยากรณ์ล่วงหน้า 3 ปี ได้ถูกต้องร้อยละ 97.21

ชยาภรณ์ มงคงเสรีชัย (2560) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงการนำอัตราส่วนทางการเงินมาใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มสภาพของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเพื่อศึกษาความแม่นยำของแบบจำลองการวิเคราะห์ภาวะความล้มเหลวทางการเงินของ Altman สำหรับบริษัทอุตสาหกรรมยานยนต์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า ค่าคะแนนมาตรฐาน (EM – Score) ตามทฤษฎีการพยากรณ์ความล้มเหลวของ Altman บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในกลุ่ม Safe Zone) ร้อยละ 85.08 กล่าวคือ บริษัทกลุ่มนี้ไม่เสี่ยงต่อการภาวะล้มละลายภายใน 1 - 2 ปีนี้ค่อนข้างแน่นอน และระดับความถูกต้องจากการวิเคราะห์กับสถานะปัจจุบันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ การพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของ Altman พยากรณ์ได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 92.38

Panrod Tidathip (2017) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากภาวะล้มละลายโดยใช้อัตราส่วนทางการเงินของ บริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง (ภาวะล้มละลาย) ของบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์แห่งประเทศไทย และ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและ

ความเสี่ยง (β) กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัท พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ 55 แห่งในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้โมเดล Z-Score ของ Altman เป็นเครื่องมือในการวิจัยและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับความเสี่ยง (β) ตามสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความเสี่ยงในบริษัทเหล่านี้มีความเสี่ยงต่อการล้มละลายต่ำมาก และความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับความเสี่ยง (β) อยู่ในระดับปานกลาง เงินทุนหมุนเวียนของ บริษัทหารด้วยสินทรัพย์รวม กำไรสะสมของบริษัทหารด้วยสินทรัพย์รวม กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีหารด้วยสินทรัพย์รวม และ ยอดขายของบริษัทหารด้วยสินทรัพย์รวม มีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง (β) ในลักษณะตรงกันข้าม ขณะที่มูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นและหุ้นบุริมสิทธิหารด้วยหนี้สิน มีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง (β) ในลักษณะเดียวกัน

อรรพรรณ บุญบุชาไชย และ นันทชัย สาสดีอ่อง (2559) ได้ศึกษา วิเคราะห์ความน่าจะเป็นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อภาวะล้มเหลวทางการเงินโดยใช้ Z-Score Model การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความน่าจะเป็นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อภาวะล้มเหลวทางการเงิน โดยใช้ Z-Score Model ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามาจากกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงิน ประกอบด้วยหมวดธนาคาร เงินทุนและหลักทรัพย์ ประกันภัยและประกันชีวิต โดยเก็บข้อมูลในระหว่างปี พ.ศ. 2550 - 2554

ผลการศึกษาพบว่า บริษัทเซ็นทรัลอุตสาหกรรมกระดาษ จำกัด (มหาชน)(CPICO) มีอัตราส่วนทางการเงินต่ำสุดประกอบด้วย อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนราคาหุ้นสามัญตามบัญชีต่อหนี้สินรวม และบริษัท เคเทค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) (KTECH) มีอัตราส่วนทางการเงินต่ำสุดประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนราคาหุ้นสามัญตามบัญชีต่อหนี้สินรวม ซึ่งบริษัททั้งสองแห่งนี้มีความเป็นไปได้สูงมากที่จะเกิดภาวะล้มละลาย จากการใช้ Z-Score Model ในปี พ.ศ. 2550 - 2554

พรปวีณ์ วงศ์พร้อมสุข (2559) ได้ศึกษา การพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบจำลองสำหรับการคาดการณ์โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงทางการเงินล่วงหน้า 2 ปี ของบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินในการพยากรณ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2550 โดยกำหนดตัวแทนบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่ล้มเหลวทางการเงิน 20 บริษัท ซึ่งอยู่ในหมวดฟื้นฟูการดำเนินงาน (REHABCO) และตัวแทนบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ล้มเหลวทางการเงิน จำนวน 41 บริษัท ซึ่งอยู่ในหมวดการดำเนินงานปกติ (NON – REHABCO)

ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์แบบ Binary Logistic Regression มีความเชื่อมั่นระดับร้อยละ 95 มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวที่มีความสามารถในการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อัตราส่วนทุนต่อหนี้สินรวม (ETL) และ ลอการิทึมของสินทรัพย์รวม (LnTA) แบบจำลองนี้ได้กำหนด Cutting Point ที่ 0.4 ทำให้แบบจำลองมีความสามารถในการพยากรณ์ได้ถูกต้องร้อยละ 90.29 มีความผิดพลาดแบบ Type I error ร้อยละ 12.20 และความผิดพลาดแบบ Type II error ร้อยละ 8.67

ภรณ์ทิพย์ ชูรอด (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบความสามารถในการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2551 - 2556 ใช้แบบจำลอง EM-Score ของ Altman (1995) และพัฒนาแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินด้วยวิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภท (MDA) และด้วยวิธีการถดถอยแบบโลจิส (Logit) เพื่อเปรียบเทียบหาแบบจำลองที่เหมาะสมกับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลอง EM – Score มีความสามารถในการพยากรณ์ความล้มเหลวถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 96.10 แบบจำลองที่พัฒนาด้วยวิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภท(MDA) และแบบจำลองที่พัฒนาด้วยวิธีการถดถอยแบบโลจิส มีความถูกต้องในการพยากรณ์ร้อยละ 96.33 และร้อยละ 97.27 ตามลำดับ แบบจำลอง EM – Score มีความผิดพลาดในการจำแนกกิจการที่เข้าข่ายถูกเพิกถอน (Type I error) ต่ำสุด และแบบจำลองที่พัฒนาด้วยเทคนิควิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิส มีความผิดพลาดในการจำแนกกิจการที่ไม่เข้าข่ายถูกเพิกถอน (Type II error) ต่ำที่สุด

ศุภกิตต์ ภัคศิรีศักดิ์ และ ธนินทร์รัฐ รัตนพงษ์ภิญโญ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยง (โอกาสที่กิจการจะล้มละลาย) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินกับค่าความเสี่ยง (β) ของ

บริษัทที่อยู่ในกลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยสุ่มมาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 5 บริษัท การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ

ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่อยู่ในกลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีระดับความเสี่ยง (โอกาสที่กิจการจะล้มละลาย) ก่อนข้างต่ำ และความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินกับค่าความเสี่ยง (β) อยู่ในระดับที่ต่ำ โดยอัตราส่วนทางการเงินกับค่าความเสี่ยง (β) มีความสัมพันธ์กัน

เอกสิทธิ์ เข้มงวด (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความแม่นยำ และ พัฒนาตัวแบบ Altman's EM-Score Model สำหรับการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทดสอบความแม่นยำของตัวแบบ Altman's EM-Score Model ในฐานะตัวบ่งชี้ความล้มเหลวทางการเงินล่วงหน้า 1 ปีและ 2 ปี 2) เพื่อพัฒนาตัวแบบ Altman's EM-Score Model โดยเพิ่มอัตราส่วนทางการเงิน 2 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ร่วมกับอัตราส่วนทางการเงินเดิม โดยเทคนิคการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม และเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก 3) เพื่อเปรียบเทียบความแม่นยำในการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินล่วงหน้า 1 ปี และ 2 ปี ก่อนที่บริษัทจะประสบความล้มเหลวทางการเงิน โดยเปรียบเทียบความสามารถในการพยากรณ์ระหว่างตัวแบบ Altman's EM-Score Model และตัวแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาใหม่

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแบบ Altman's EM-Score มีความสามารถในการพยากรณ์สถานะของบริษัทล่วงหน้า 1 ปี และ 2 ปี ได้ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 95.0 และ ร้อยละ 93.33 ตามลำดับ แต่มีความสามารถแม่นยำน้อยกว่า สมการจำแนกกลุ่มซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาตัวแบบ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มที่สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องเฉลี่ย ร้อยละ 98.3 และ ร้อยละ 93.3 และสมการ Logistic Response Function ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาตัวแบบ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกที่มีความแม่นยำมากที่สุดร้อยละ 100.0 และร้อยละ 96.67 ตามลำดับ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความเสี่ยง (โอกาสล้มละลาย) ด้วยอัตราส่วนทางการเงิน และความสัมพันธ์ของค่าความเสี่ยง (β) ที่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนทางการเงิน ของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ ช่วงเวลาหนึ่ง โดยใช้สมการโมเดล Z-Score ของ Altman เป็นเครื่องมือในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาความเสี่ยง และความสัมพันธ์ของค่าความเสี่ยง (β) ระหว่างตัวแปรอิสระที่

มีผลต่อตัวแปรตาม ทางผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาสำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ผลที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการตรวจสอบสุขภาพทางการเงินของกิจการ และประกอบการตัดสินใจในเชิงธุรกิจ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีตัวแปรอิสระเป็นอัตราส่วนทางการเงิน และข้อมูลในงบการเงิน ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่อยู่ในหมวดกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง หมวดธุรกิจบริการรับเหมาก่อสร้าง ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยนำไปสู่คำตอบของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อแนวทางสำหรับการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียม โครงการ

การจัดเตรียมกระบวนการดำเนินการวิจัย ด้วยการศึกษากาการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2560 โดยการศึกษาจากเอกสาร ข้อมูล สถิติ รายงานการวิจัย เอกสารรายงาน เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานต่าง ๆ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อการจัดทำโครงร่างการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การปรับปรุง การแก้ไข ข้อบกพร่องของเครื่องมือภายใต้การชี้แนะ การแนะนำ จากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงเสนอโครงร่างงานวิจัยต่อสาขาวิชา เพื่อขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยต่อไป

ขั้นที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยวิเคราะห์ความเที่ยงด้านเนื้อหาและความเชื่อมั่นจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ แปรผล แล้วเขียนรายงานผลการวิจัย

ขั้นที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

เป็นขั้นตอนการจัดทำรายการวิจัย นำเสนอผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ เมื่อทำการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์นำเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยต่อไป

2. ระเบียบการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการวิจัย ประกอบด้วย การวางแผนการวิจัย การกำหนดกลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่จะศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1. การวางแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง หมวดธุรกิจบริการรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.2. ประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง หมวดธุรกิจบริการรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และยังมีรายชื่อ – ขายหลักทรัพย์ ในช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2560 มีจำนวน 19 บริษัท ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง โดยนำข้อมูลมาจาก SETSMART (SET Market Analysis and Reporting Tool) เป็นบริการระบบข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฉบับออนไลน์ ผลิตโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นบริษัทธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2560 ได้ทำการวัดขนาดธุรกิจด้วยสินทรัพย์รวม (Total Assets) ของบริษัทในงบการเงิน (Financial Statement) โดยกำหนดเงื่อนไขว่าจำนวนของสินทรัพย์รวมทั้งหมดต้องมากกว่า 11,000 ล้านบาท (หนึ่งหมื่นหนึ่งพันล้านบาท) ซึ่งมีจำนวน 5 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 76.12 ของหมวดธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทั้งหมดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

1. บริษัท ช.การช่าง จำกัด จำกัด (มหาชน) (CK)
2. บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) (ITD)
3. บริษัท ซีโน-ไทย เอ็นจิเนียริ่ง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) (STEC)
4. บริษัท ทีทีซีแอล จำกัด (มหาชน) (TTCL)
5. บริษัท ยูนิค เอ็นจิเนียริ่ง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) (UNIQ)

โดยนำบริษัทที่วัดขนาดธุรกิจด้วยสินทรัพย์รวมตามเงื่อนไขได้ 5 บริษัทดังกล่าวแล้ว ทำการหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเพื่อใช้แทนค่าบริษัทในของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4. ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเสี่ยง ของบริษัทที่อยู่ในธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4.1.1 อัตราส่วนความคล่องตัว (Working Capital to Total Assets) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่องของกิจการที่ดำเนินงาน เป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์ปัญหาทางการเงินของธุรกิจ สามารถคำนวณได้จากการนำสินทรัพย์หมุนเวียน (Total Current Assets) ซึ่งเป็น

แหล่งที่ใช้ไปของเงินทุนระยะสั้นของกิจการ ลบ ด้วยหนี้สินหมุนเวียน (Total Current Liabilities) ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนระยะสั้นต่อ สินทรัพย์รวม (Total Assets) ถ้าอัตราส่วนนี้มีสูง กิจการมีสภาพคล่องที่ดี

4.1.2 เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน (Retained Earning to Total Assets) เป็นอัตราส่วนที่ชี้วัดความสามารถในการมีเงินทุนสะสมในการขยายธุรกิจ ซึ่งกำไรสะสมเป็นการสะสมของกำไรตั้งแต่ธุรกิจเริ่มดำเนินการถึงปัจจุบัน แต่ไม่สามารถแสดงถึงอายุของการดำเนินงานของกิจการที่แตกต่างกัน กรณีธุรกิจอยู่ในช่วงเริ่มดำเนินการกำไรสะสมก็อาจจะไม่มากนัก แต่ก็ไม่สามารถนำมาเป็นข้อแม้ในการที่ไม่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มภาวะความเสี่ยงเมื่อเทียบกับกิจการที่ก่อตั้งมานานซึ่งถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำมีความเสี่ยงสูงเช่นกัน ถ้าอัตราส่วนนี้สูงกิจการสามารถขยายธุรกิจได้โดยไม่ต้องกู้ยืม หรือ เพิ่มทุน

4.1.3 ความสามารถในการทำกำไร (Earning Before Interest and Tax to Total Assets) เป็นอัตราส่วนที่ชี้วัดความสามารถในการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งผู้บริหารนำสินทรัพย์ของกิจการไปดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดรายได้ โดยไม่นำดอกเบี้ยเงินกู้และภาษีมาคำนวณสามารถเชื่อมโยงไปถึงภาวะความเสี่ยงของกิจการ ได้มีสาเหตุสำคัญจากการที่กิจการมีส่วนหนี้สินมากกว่าสินทรัพย์ที่แท้จริง ซึ่งถ้าอัตราส่วนนี้สูง บ่งบอกได้ถึงการบริหารสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ

4.1.4 สัดส่วน โครงสร้างทางการเงิน (Market Capitalization to Equity to Total Liabilities) เป็นอัตราส่วนที่ชี้วัดความอ่อนแอของภาระผูกพันทางการเงิน โดยรวมทั้งหนี้สินระยะสั้น และ หนี้สินระยะยาวเป็นภาระหนี้ที่ทางกิจการต้องใช้คืนตามกำหนดเวลา โดยเปรียบเทียบกับมูลค่าของหุ้นสามัญและมูลค่าของหุ้นบริมสิทธิ ตามราคาที่ได้มใจตกลงซื้อขายกันขณะเวลานั้น อัตราส่วนนี้แสดงว่ามูลค่าสินทรัพย์ของกิจการ (ส่วนของเจ้าของบวกด้วยเจ้าหนี้) ถ้ามีมูลค่าตลาดลดลงต่ำกว่าหนี้สินรวม ถือว่าบริษัทอยู่ในวิกฤตทางการเงินมีความเสี่ยงที่กิจการจะล้มละลาย หรือ อาจเรียกได้ว่าอัตราส่วนนี้แสดงความเสี่ยงที่อาจเกิดจากภาระผูกพันของกิจการ

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย) (Z) และค่าความสัมพันธ์ในผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) ของกิจการ ของหมวดธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยได้ใช้อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 4 อัตราส่วน ตามข้อ 4.1.1 ถึง 4.1.4 และผลประกอบการแสดงโดยกำไรสุทธิ มาทำการทดสอบ

ความสัมพันธ์โดยค่าสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient: r) ทั้งนี้เนื่องจากผลการทดสอบเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่า ค่า Z (โอกาสที่จะล้มละลาย) กับ ผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุน) มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง แสดงโดยค่า r เท่ากับ 0.95 ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

5.1 อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) จากสมการแบบจำลองของ Altman Z – Score Model สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non – Manufacturing firm) ประกอบด้วย อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วิเคราะห์จำนวน 4 อัตราส่วน ประกอบด้วย

5.1.1 อัตราส่วนความคล่องตัว (Working Capital to Total Assets)

5.1.2 เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน (Retained Earning to Total Assets)

5.1.3 ความสามารถในการทำกำไร (Earning Before Interest and Tax to Total Assets)

5.1.4 สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน (Market Capitalization to Equity to Total Liabilities)

5.2 ค่าความเสี่ยง คำนวณได้จากสมการที่ยึดตามแบบจำลองการทดสอบคะแนนของ Altman Z- Score Model สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non – Manufacturing firm) มีสมการการคำนวณด้วย

$$Z = 6.5X_1 + 3.26 X_2 + 6.72 X_3 + 1.05 X_4$$

5.3 ค่าความสัมพันธ์ของผลประกอบการ(กำไร / ขาดทุนสุทธิ)โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์คือ ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) (r) เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร การหาค่าสัมประสิทธิ์ r มีสูตรดังนี้

$$r = \frac{\sum(X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{[\sum(X_i - \bar{X})^2][\sum(Y_i - \bar{Y})^2]}}$$

r = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

x, y = ตัวแปรที่ต้องการหาค่าความสัมพันธ์

โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ที่ได้จากสมการข้างต้น จะวัดความสัมพันธ์ 2 ตัวแปรที่เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ มีระดับการวัดตั้งแต่มาตราช่วง (interval scale) ค่าสัมประสิทธิ์ r มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง ± 1.00 ค่า 0 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ ค่า ± 1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูงสุดหรือสมบูรณ์ (Perfect correlation) เครื่องหมายบวก และลบแสดงทิศทางของความสัมพันธ์คือ เครื่องหมายบวกแสดงว่า ตัวแปร 2 ตัว แปรผันไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนเครื่องหมายลบแสดงว่าตัวแปร 2 ตัว แปรผันแบบ ผกผันกันคือ แปรผันในทิศทางตรงกันข้ามกัน

โดยค่าความเสี่ยง และค่าความสัมพันธ์ (r) ในแต่ละหลักทรัพย์จะมีการคำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยวิธีการถ่วงน้ำหนักด้วยสินทรัพย์รวม (Total Assets) ของแต่ละหลักทรัพย์ดังนี้

$$\bar{Z} = (Z_1W_1 + Z_2W_2 + Z_3W_3 + Z_4W_4 + Z_5W_5) / (W_1 + W_2 + W_3 + W_4 + W_5)$$

\bar{Z} คือ ค่าความเสี่ยงของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Z_1 คือ ค่าความเสี่ยง ของ บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) (CK)

Z_2 คือ ค่าความเสี่ยง ของ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) (ITD)

Z_3 คือ ค่าความเสี่ยง ของ บริษัท ซีโน-ไทย เอ็นจิเนียริงแอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) (STEC)

Z_4 คือ ค่าความเสี่ยง ของ บริษัท ทีทีซีแอล จำกัด (มหาชน) (TTCL)

Z_5 คือ ค่าความเสี่ยง ของ บริษัท ยูนิค เอ็นจิเนียริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) (UNIQ)

W_1 คือ มูลค่าของสินทรัพย์รวม ของ บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) (CK)

W_2 คือ มูลค่าของสินทรัพย์รวม ของ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) (ITD)

W_3 คือ มูลค่าของสินทรัพย์รวม ของ บริษัท ชีโน-ไทย เอ็นจิเนียริงแอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) (STEC)

W_4 คือ มูลค่าของสินทรัพย์รวม ของ บริษัท ทีทีซีแอล จำกัด (มหาชน) (TTCL)

W_5 คือ มูลค่าของสินทรัพย์รวม ของ บริษัท ยูนิค เอ็นจิเนียริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) (UNIQ)

และค่าความสัมพันธ์ (r) กับผลประกอบการ (Y) โดย y ในแต่ละหลักทรัพย์จะมีการคำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยวิธีการถ่วงน้ำหนักด้วยสินทรัพย์รวม (Total Assets)

X_{1y_1} คือ ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนความคล่องตัว กับ ผลประกอบการ

X_{2y_1} คือ ความสัมพันธ์ของเงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน กับ ผลประกอบการ

X_{3y_1} คือ ความสามารถในการทำกำไร กับ ผลประกอบการ

X_{4y_1} คือ สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน กับ ผลประกอบการ

5.4 การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557 - 2560 กับดัชนีการลงทุนภาคเอกชนของปี 2557 - 2560 โดยการคำนวณหาค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงดัชนีการลงทุนภาคเอกชนของแต่ละไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2557 ถึง ไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2560 แสดงค่ากราฟเปรียบเทียบทิศทางการความสัมพันธ์ ในผลประกอบการ กับ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์คือ ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) (r) เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบด้วย

6.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของลักษณะธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง เป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง โดยการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง ได้แก่ วิทยานิพนธ์ วารสาร ตำราเรียน ข้อมูลออนไลน์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน

6.2 ข้อมูลทางการเงิน เป็นงบการเงินประจำปีช่วงปีพ.ศ. 2557 - 2560 ที่ยังมีการซื้อ - ขายหลักทรัพย์ ทั้งหมดของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเพื่อกำหนดขนาดธุรกิจจากงบแสดงฐานะทางการเงิน (งบดุล) และ งบการเงินประจำช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2560 ในกลุ่มตัวอย่างธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง สำหรับงบการเงินแต่ละปี ได้แก่ งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุน ใช้ข้อมูลเป็นรายไตรมาส เก็บข้อมูลจาก www.setsmart.com/ism/login.jsp ซึ่งเป็นข้อมูลที่กิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะต้องส่งข้อมูลรายงบการเงินให้กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งจะมีงบรายไตรมาส งบรายปี และข้อมูลราคาปิดของหลักทรัพย์เป็นรายไตรมาส โดยในวันทำการสุดท้ายของไตรมาสนั้น ๆ โดยนำข้อมูลมาจาก www.siamchart.com ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับราคาปิดในแต่ละวันของหลักทรัพย์ และสามารถแสดงราคาปิดของหลักทรัพย์ย้อนหลังได้

6.3 ข้อมูลทางสถิติ สำนักสถิติ ฝ่ายสถิติและการจัดการข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับการค้นหา สืบค้น เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ (Key Economic Indicators) ของดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (Private Investment Index หรือ PII) เกี่ยวกับแนวโน้มการลงทุนของภาคเอกชน โดยเก็บข้อมูลจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มีความถี่ของข้อมูลเป็นรายเดือน รวบรวมข้อมูลเฉลี่ยเป็นรายไตรมาส ช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2560 และคำนวณค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีการลงทุนภาคเอกชน โดยข้อมูลบางส่วนธนาคารแห่งประเทศไทยมีการปรับปรุงการเก็บข้อมูลโดยใช้ปีฐาน 2553 และปรับปรุงวิธีการคำนวณล่าสุดในปี พ.ศ. 2558

ในการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในครั้งนี้ เมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จะนำข้อมูลไปประมวลผล โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปสร้างเป็นกระดานทำการ (Spread Sheet) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และคำนวณอัตราส่วนต่างๆ สร้างแผนภูมิกราฟเส้น พร้อมทั้งการประมวลผลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ เพื่อใช้ในการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

7.1 การกำหนดขนาดธุรกิจ ในกลุ่มกิจการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2560 โดยการนำข้อมูลในงบการเงินมา กำหนดขนาดธุรกิจด้วยสินทรัพย์รวมที่แสดงอยู่ในงบแสดงฐานะทางการเงิน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สร้างกระดาศทำการเพื่อกำหนดขนาดธุรกิจจากสินทรัพย์รวม

7.2 การคำนวณหาค่าความเสี่ยงโดยใช้สมการตามแบบของ Altman Z – Score Model เพื่อวิเคราะห์หาความเสี่ยงโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป สร้างเป็นกระดาศทำการเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และการคำนวณอัตราส่วนต่าง ๆ เพื่อหาค่าความเสี่ยงของหลักทรัพย์

7.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงิน และ ผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง(กลุ่มตัวแทน) โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงิน และ ผลประกอบการ โดยที่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 ตัวแปรจะสัมพันธ์กันสูง ปานกลาง หรือ ต่ำ ตามเกณฑ์ดังนี้

สัมพันธ์กันสูง $r \geq 0.80$ หรือ $r \leq -0.80$

สัมพันธ์กันปานกลาง $0.50 < r < 0.80$ หรือ $-0.80 < r < -0.50$

สัมพันธ์กันน้อย $-0.5 \leq r \leq 0.50$

หากค่า r มีค่ามากกว่า 0 แล้วจะเป็นความสัมพันธ์ทางบวก หากค่า r มีค่าน้อยกว่า 0 แล้วจะเป็น ความสัมพันธ์ทางลบ

7.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการลงทุนภาคเอกชน และ ผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง(กลุ่มตัวแทน) โดยรวบรวมข้อมูลความถี่ของดัชนีการลงทุนภาคเอกชนรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย คำนวณหาค่าเฉลี่ยให้เป็นรายไตรมาส ช่วงปีพ.ศ. 2557 - 2560 และคำนวณค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีการลงทุนภาคเอกชน รายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2557 ถึงไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2560 โดยใช้คอมพิวเตอร์

โปรแกรมสำเร็จรูป สร้างกระดาศทำการเพื่อคำนวณข้อมูลเฉลี่ยรายไตรมาส นำข้อมูลมาสร้างเป็นแผนภูมิกราฟเส้น นำไปเปรียบเทียบกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างผลประกอบการ และ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงของค่าดัชนีการลงทุนภาคเอกชน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” เป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ระดับของความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย) และได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบ (กำไรขาดทุนสุทธิ) ของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการศึกษาจากอัตราส่วน 4 อัตราส่วน ซึ่งประกอบด้วย อัตราส่วนความคล่องตัว เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน ความสามารถในการทำกำไร สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน โดยการวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงการคำนวณจากสมการยึดตามแบบจำลองของ Altman Z-Score Model (Non-Manufacturing) ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) และการเปรียบเทียบผลประกอบการกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชน โดยวิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s Correlation Coefficient)

ในส่วนการพยากรณ์ความเสี่ยงด้วยอัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี 2557 -2560 โดยใช้แบบจำลองของ Altman Z-Score Model ผลการคำนวณจากสมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model (Non-Manufacturing) สามารถแสดงผลการคำนวณของระดับความเสี่ยง จากสมการได้ดังนี้

$$Z = 6.5X_1 + 3.26 X_2 + 6.72 X_3 + 1.05 X_4$$

โดยที่ Z = คือ คะแนนดัชนีการวัดภาวะความเสี่ยงของธุรกิจ ซึ่งได้มาจากการ

คำนวณของสมการทดสอบคะแนน Altman Z-Score Model

WKC/TA คือ อัตราส่วนความคล่องตัว

RET/TA คือ เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน

EBI/TA คือ ความสามารถในการทำกำไร

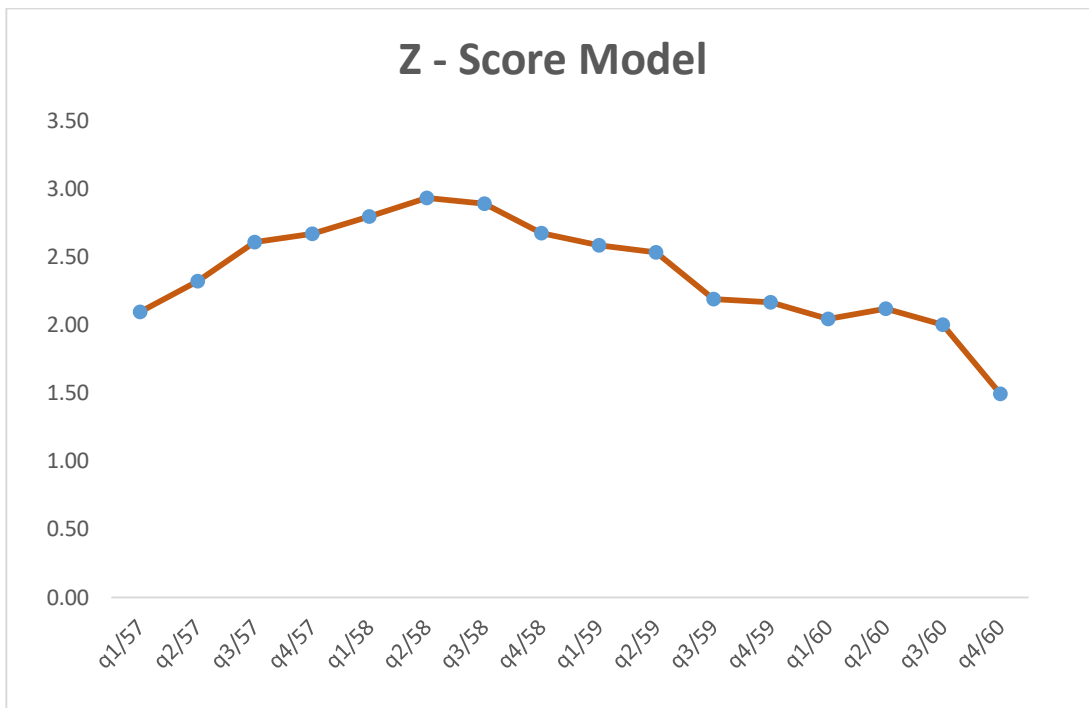
MKC/TL คือ สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน

โดยคะแนนดัชนี ค่า Z มากกว่า หรือ เท่ากับ 2.9 หมายถึง บริษัทมีความมั่นคงทางการเงิน

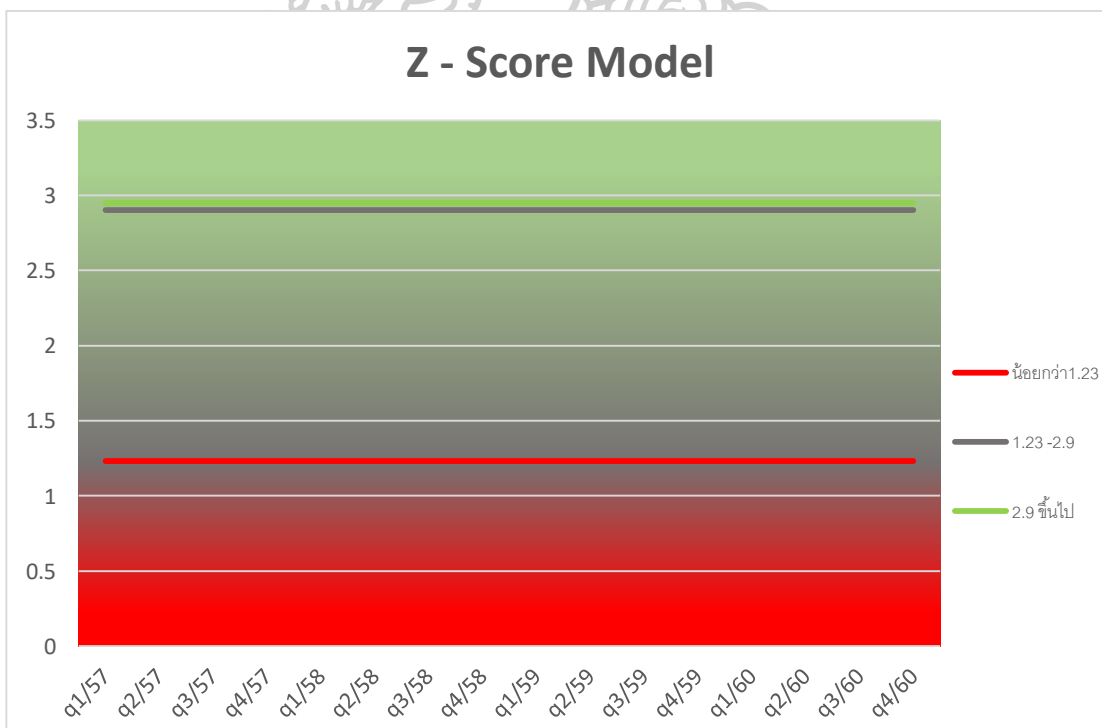
ค่า Z ระหว่าง 1.23 – 2.9 หมายถึง บริษัทมีความมั่นคงทางการเงินแต่ควรระมัดระวัง

ค่า Z น้อยกว่า 1.23 หมายถึง มีความเป็นไปได้สูงที่บริษัทจะล้มละลาย หรือ ต้องเพิ่มทุน

จากกราฟที่คำนวณในโปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ยด้วยวิธีการถ่วงน้ำหนัก แปลผลโดยนำค่าคะแนนมาตรฐานของสมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non-Manufacturing) ที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับให้ความหมายตามสมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non – Manufacturing firm) แสดงให้เห็นว่าระดับความเสี่ยงของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ 1.23 – 2.90 ซึ่งอยู่ในช่วงบริษัทมีความมั่นคงทางการเงินแต่ควรระมัดระวัง (Gray zone) โดยจะมีช่วงตั้งแต่ไตรมาส 2 ปี พ.ศ. 2558 ที่มีค่าเกณฑ์สูงกว่า 2.90 ซึ่งเป็นช่วงค่าเกณฑ์ที่สูงสุด อยู่ในช่วงบริษัทมีความมั่นคงทางการเงิน (Safe zone) ซึ่งเป็นผลมาจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักมาจากการใช้จ่ายภายในประเทศ ทั้งการใช้จ่ายภาครัฐที่เร่งเบิกจ่ายตลอดปีพร้อมกับการออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจ รวมถึงความเชื่อมั่นที่ทยอยฟื้นตัว แต่จะมีช่วงไตรมาสที่ 3 ถึง ไตรมาสที่ 4 ของ พ.ศ. 2560 ที่ค่าความเสี่ยง (Z) ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยไตรมาสที่ 4 มีค่าเกณฑ์ที่น้อยที่สุดคือ 1.49 แต่ยังไม่ถึงกับลงไปอยู่ในช่วงมีความเป็นไปได้สูงที่บริษัทจะล้มละลาย หรือ ต้องเพิ่มทุน (Distress zone) ซึ่งเป็นผลจากแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากภาครัฐชะลอลง การลงทุนภาครัฐที่หดตัวเนื่องจากมีบางโครงการล่าช้าจากแผนทั้งข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพการเบิกจ่าย ปัญหาการเข้าพื้นที่ผู้ประกอบการบางส่วนยังมีกำลังการผลิตส่วนเกินเหลืออยู่ แสดงให้เห็นว่าธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีระดับความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย) ของค่าเกณฑ์ ที่อยู่ในระดับบริษัทมีความมั่นคงทางการเงินแต่ควรระมัดระวัง ดังภาพที่ 5 และ ภาพที่ 6

ภาพที่ 5 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของดัชนีระดับความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย)

ภาพที่ 6 กราฟแสดงพื้นที่ของระดับความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย)

ในส่วนของการสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงิน กับ ผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) ซึ่งประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน หากความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินแต่ละตัวกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) ดังนี้

อัตราส่วนความคล่องตัวกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) คำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ (r) ได้ 0.85 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการ ในระดับความสัมพันธ์ที่สูง และสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่าอัตราส่วนความคล่องตัวมีความสัมพันธ์กับผลประกอบการของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

เงินทุนสะสมจากแหล่งภายในกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) คำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ (r) ได้ 0.20 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการ ในระดับความสัมพันธ์ที่ต่ำ และสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่าเงินทุนสะสมจากแหล่งภายในกับผลประกอบการของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

ความสามารถในการทำกำไรกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) คำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ (r) ได้ 0.82 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการ ในระดับความสัมพันธ์ที่สูง และสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่าความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์กับผลประกอบการของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

สัดส่วนโครงสร้างทางการเงินกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) คำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ (r) ได้ 0.89 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการ ในระดับความสัมพันธ์ที่สูง และสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่าสัดส่วนโครงสร้างทางการเงินมีความสัมพันธ์กับผลประกอบการของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน ดังภาพที่ 7

Correlations

		Yค่าไรสชาติทุ น	X1	X2	X3	X4
Yค่าไรสชาติทุ น	Pearson Correlation	1	.847**	.200	.817**	.894**
	Sig. (2-tailed)		.000	.457	.000	.000
	N	16	16	16	16	16
X1	Pearson Correlation	.847**	1	.349	.740**	.757**
	Sig. (2-tailed)	.000		.185	.001	.001
	N	16	16	16	16	16
X2	Pearson Correlation	.200	.349	1	-.129	.208
	Sig. (2-tailed)	.457	.185		.634	.440
	N	16	16	16	16	16
X3	Pearson Correlation	.817**	.740**	-.129	1	.717**
	Sig. (2-tailed)	.000	.001	.634		.002
	N	16	16	16	16	16
X4	Pearson Correlation	.894**	.757**	.208	.717**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.001	.440	.002	
	N	16	16	16	16	16

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

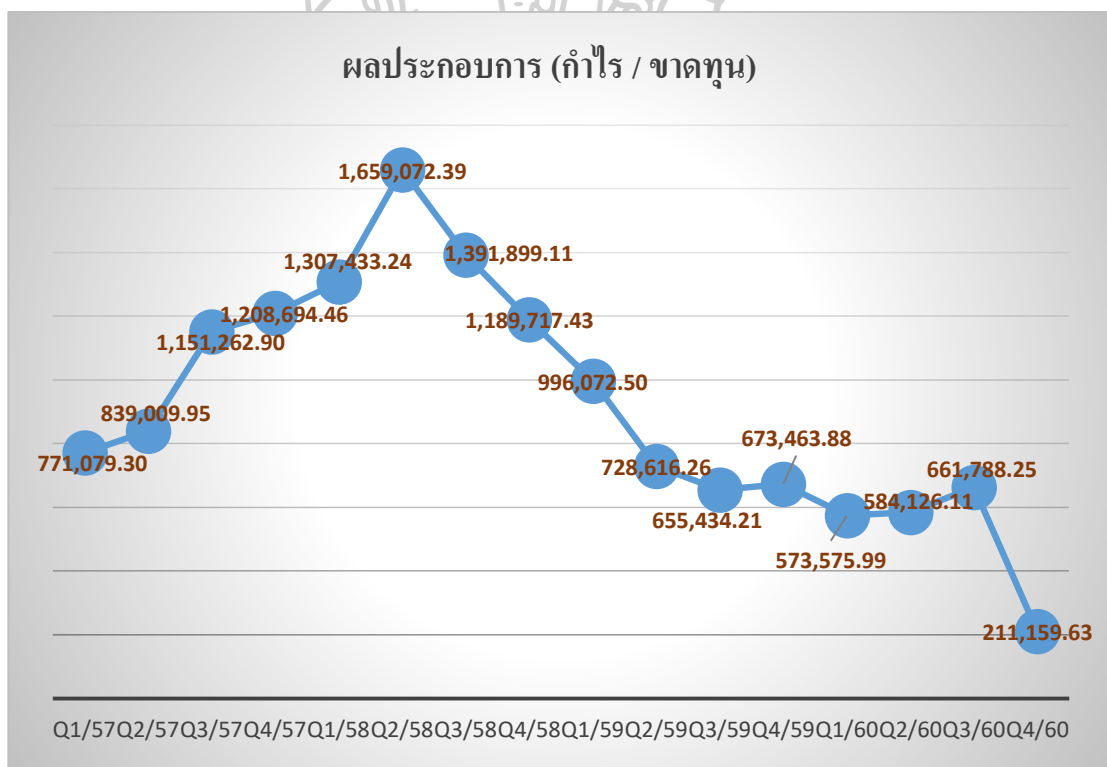
ภาพที่ 7 ภาพแสดงความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ)

ในส่วนของการเปรียบเทียบผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กับ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ซึ่งประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน หาความสัมพันธ์เพื่อเปรียบเทียบผลประกอบการกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชน โดยการคำนวณจากร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ดังนี้

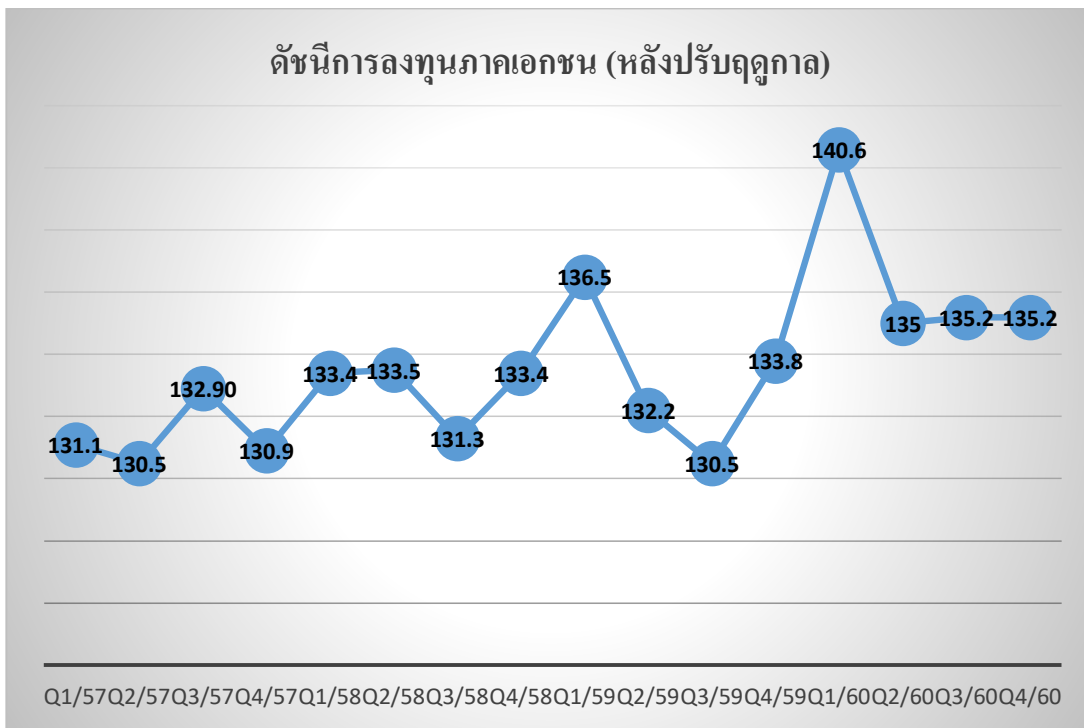
ระดับความสัมพันธ์ในการเปรียบเทียบผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชน อยู่ในเกณฑ์ 0.44 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ แต่ยังไม่ถึง 0.50 ขึ้นไป เนื่องจากดัชนีการลงทุนภาคเอกชน คำนวณจากองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ พื้นที่รับอนุญาตก่อสร้างทั่วประเทศ ปริมาณจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในประเทศ มูลค่าการนำสินค้าทุน ณ ราคาคงที่ ยอดจดทะเบียนยานยนต์ใหม่เพื่อการลงทุน และ มูลค่าการจำหน่ายเครื่องจักรและอุปกรณ์ในประเทศ ณ ราคาคงที่ ซึ่งดัชนีการลงทุนภาคเอกชนขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ภาครัฐจึงต้องเข้ามา มีบทบาทช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ การที่ภาครัฐลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลกระตุ้นให้การลงทุน

ภาคเอกชนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.12 – 0.13 รวมทั้งมีผลต่อตัวแปรอื่น ๆ ในระบบเศรษฐกิจ ดังภาพที่ 8 ถึง ภาพที่ 11

หากนำข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2560 ผลการเปรียบเทียบผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน แต่ก็มีปัจจัยเชิงสถาบัน(Institutional Factors) เช่น ความชัดเจน และความต่อเนื่องของนโยบายภาครัฐ เข้ามามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความเชื่อมั่นของภาคเอกชน เช่น ความชัดเจนของ พ.ร.บ. เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งผ่านร่างเพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายเมื่อกลางเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2561 จึงมีความเป็นไปได้ในช่วงปีไตรมาสที่ 2 ของพ.ศ. 2561 ความสัมพันธ์ของผลประกอบการเปรียบเทียบกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชนจะมีแนวโน้มสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น ดังภาพที่ 11

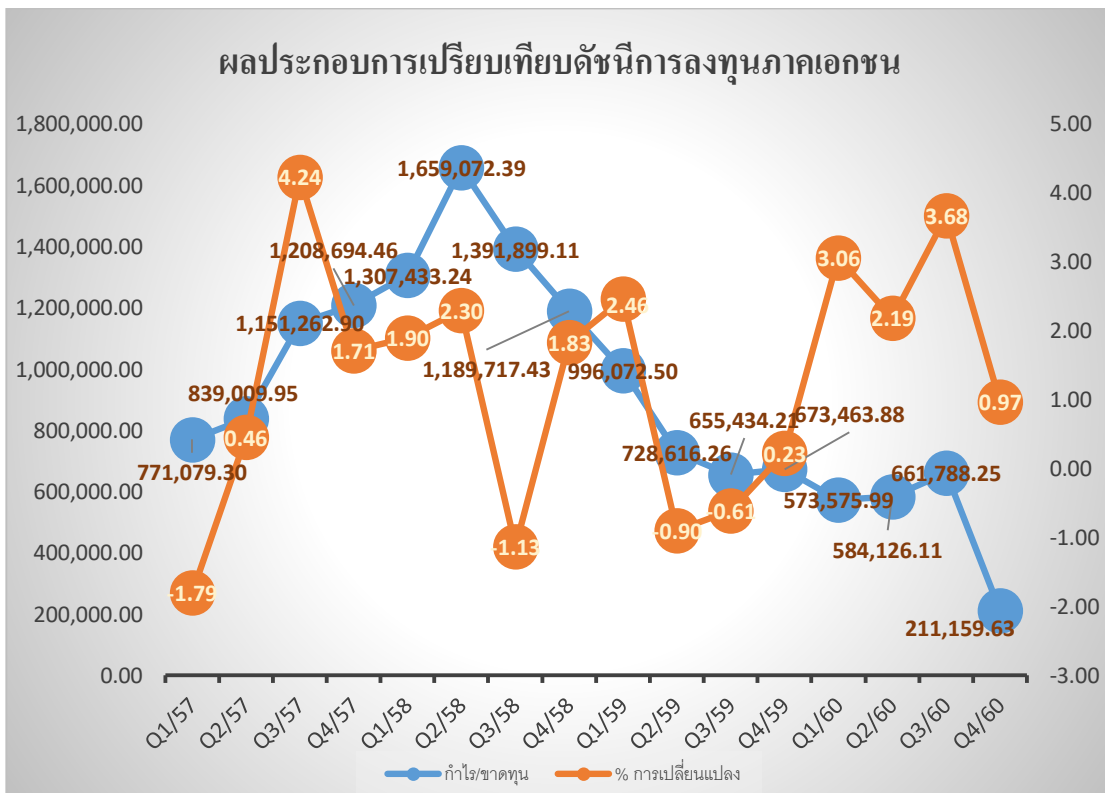
ภาพที่ 8 กราฟแสดงผลประกอบการ(กำไร / ขาดทุนสุทธิ)

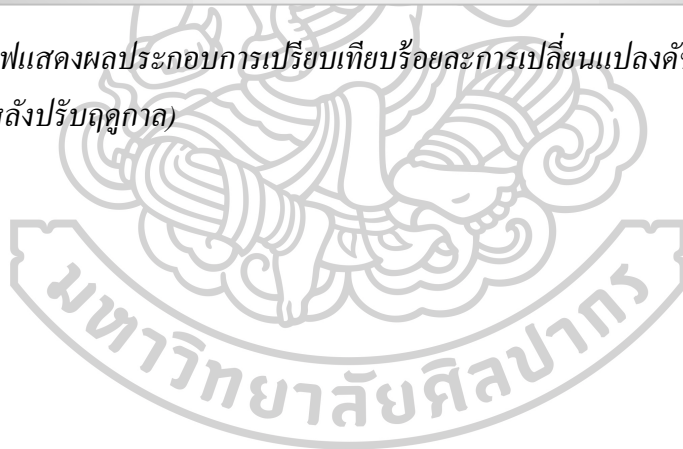
ภาพที่ 9 กราฟแสดงดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (หลังปรับฤดูกาล)

ภาพที่ 10 กราฟแสดงร้อยละการเปลี่ยนแปลงดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (หลังปรับฤดูกาล)

ภาพที่ 11 กราฟแสดงผลประกอบการเปรียบเทียบร้อยละการเปลี่ยนแปลงดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (หลังปรับฤดูกาล)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

เนื่องจากธุรกิจรับเหมาก่อสร้างมีบทบาทสำคัญที่สัมพันธ์กับนโยบายของภาครัฐบาล การสร้างโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ การลงทุนของภาคเอกชน การก่อสร้างที่อยู่อาศัย ยังมีผลต่อการจ้างงานและการเชื่อมโยงกับธุรกิจต่างๆ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างให้ผลตอบแทนที่สูงในระยะยาว ผู้ที่มีเงินทุนแม้ไม่มีความชำนาญก็ให้ความสนใจในการลงทุนในหลักทรัพย์ของกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้นการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะเป็นประโยชน์กับนักลงทุนที่เข้ามาลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการ และ เปรียบเทียบผลประกอบการกับเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดยการศึกษาครั้งนี้ศึกษาจาก 4 อัตราส่วนสำหรับธุรกิจที่ไม่ได้ผลิตสินค้า ประกอบด้วย อัตราส่วนความคล่องตัว เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน ความสามารถในการทำกำไร สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน ซึ่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เป็นงบการเงิน และ ราคาปิดของหลักทรัพย์ รายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2557 ถึง ไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2560 เป็นระยะเวลา 16 ไตรมาส โดยใช้สมการตามแบบของ Altman Z-Score Model ในธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อหาระดับความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยวิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการคำนวณ

การเปรียบเทียบผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชนโดยนำข้อมูลมาจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับการค้นหา สืบค้น เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ (Key Economic Indicators) ของ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (Private Investment Index หรือ PII) ใช้ข้อมูลหลังปรับฤดูกาล และใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ช่วยในการสร้างกราฟเปรียบเทียบ และวิธีการวิเคราะห์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยพบว่า บริษัทที่อยู่ในกลุ่ม ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีระดับความเสี่ยง (โอกาส จะล้มละลาย) ก่อนข้างต่ำ คือ อยู่ในระดับที่บริษัทมีความมั่นคงทางการเงินแต่ควรระมัดระวัง และมีความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการในระดับสูงโดยปัจจัยทั้ง 3 ประกอบ ด้วยอัตราส่วนความคล่องตัว ความสามารถในการทำกำไร สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน และมีความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบการในระดับต่ำ โดยปัจจัยนั้น คือ เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน โดยปัจจัยทั้ง 4 ประกอบด้วย อัตราส่วนความคล่องตัว เงินทุนสะสม จากแหล่งภายใน ความสามารถในการทำกำไร สัดส่วนโครงสร้างทางการเงินกับผลประกอบการมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 การเปรียบเทียบผลประกอบการกับดัชนี การลงทุนภาคเอกชน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

2. การอภิปรายผล

ระดับความเสี่ยงของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าสูงสุดที่ 2.93 และส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ 1.23 ถึง 2.9 ซึ่งอยู่ในช่วงบริษัทมีความมั่นคงทางการเงินแต่ควรระมัดระวัง (Gray zone) แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเฉลี่ยมีฐานะการเงินที่มั่นคงและไม่เสี่ยงในการล้มละลายแต่ก็ควรระมัดระวัง ซึ่งเป็นผลมาจากการฟื้นตัวของ

เศรษฐกิจอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักมาจากการใช้จ่ายภายในประเทศ ทั้งการใช้
 จ่ายภาครัฐที่เร่งเบิกจ่ายตลอดปีพร้อมกับการออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยสนับสนุนการเติบโตของ
 เศรษฐกิจ รวมถึงความเชื่อมั่นที่ทยอยฟื้นตัว แต่ในไตรมาสที่ 4 ของ ปี พ.ศ. 2560 มีค่าเกณฑ์ต่ำสุด
 ที่ 1.49 แต่ยังไม่ถึงกับลงไปอยู่ในช่วงมีความเป็นไปได้สูงที่บริษัทจะล้มละลาย หรือ ต้องเพิ่มทุน
 (Distress zone) ซึ่งเป็นผลจากแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากภาครัฐชะลอลง เนื่องจากมีบางโครงการ
 ล่าช้าจากแผนทั้งข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพการเบิกจ่าย ปัญหาการเข้าพื้นที่ บางส่วนรอความชัดเจน
 ของ พ.ร.บ. เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งผ่านร่างเพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
 เมื่อกลางเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2561 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Panrod T. (2017) ที่ได้ทำการศึกษา
 เรื่อง การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากภาวะล้มละลายโดยใช้อัตราส่วนทางการเงินของ บริษัทพัฒนา
 อสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้แบบจำลองทดสอบคะแนนของ
 Altman Z – Score เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยนำเอาค่าคะแนนมาตรฐานของแบบจำลองการ
 ทดสอบคะแนน ในการแบ่งระดับความเสี่ยงในการล้มละลายของบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ใน
 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศึกษาพบว่า บริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์
 แห่งประเทศไทยมีระดับความเสี่ยงต่ำ ซึ่งบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว ก็อยู่ในกลุ่ม
 อุตสาหกรรมเดียวกันกับบริษัทรับเหมาก่อสร้างตามการจัดโครงสร้างหมวดอุตสาหกรรมของตลาด
 หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในส่วนความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินกับผลประกอบ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) การ
 จากงานวิจัยนี้

อัตราส่วนความคล่องตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการ (กำไร /
 ขาดทุนสุทธิ) อัตราส่วนความคล่องตัวนี้ เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่อง โดยส่วนใหญ่มักจะใช้
 เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัญหาทางการเงินของธุรกิจ โดยการคำนวณได้จากผลต่างระหว่าง
 สินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งเป็นแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุนระยะสั้น และ หนี้สินหมุนเวียนซึ่งเป็น
 แหล่งที่มาของเงินทุนระยะสั้นต่อสินทรัพย์รวม

เงินทุนสะสมจากแหล่งภายในมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการ (กำไร
 / ขาดทุนสุทธิ) อัตราส่วนเงินทุนสะสมจากแหล่งภายในนี้ เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถใน
 การสะสมกำไรตลอดช่วงเวลาที่ประกอบธุรกิจตั้งแต่อดีต และ ใช้วัดการสะสมของเงินทุนของ
 กิจการ เมื่อธุรกิจมีศักยภาพในการขยายกิจการ อัตราส่วนนี้ไม่สามารถแสดงถึงอายุในการ

ดำเนินงานของกิจการที่แตกต่างกัน นั่นคือ กิจการที่เริ่มก่อตั้งมักจะมีอัตราส่วนนี้ต่ำเนื่องจากระยะเวลาในการสะสมกำไรก่อนข้างสิ้น แต่ไม่สามารถใช้เป็นข้อแม้ที่จะทำให้ไม่ถูกจัดอยู่ภาวะล้มละลายเมื่อเปรียบเทียบกับกิจการที่ก่อตั้งมานานแล้ว

ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรนี้ เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการบริหารกิจการ ซึ่งใช้วัดประสิทธิภาพที่แท้จริงในการที่ผู้บริหารนำสินทรัพย์ของกิจการไปบริหารเพื่อก่อให้เกิดรายได้ โดยไม่นำภาษีและดอกเบี้ยอื่นใดที่เกิดจากภาระในการกู้ยืมเงินเข้ามาเกี่ยวข้องกับถ้าอัตราส่วนนี้สูง หมายถึง ความสามารถในการจัดการสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ แต่ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำ แสดงถึงความสามารถในการจัดการสินทรัพย์ที่ไร้ประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงไปถึงภาวะล้มละลายของกิจการได้ เนื่องจากโอกาสในการเกิดภาวะล้มละลายของกิจการนั้นมีสาเหตุสำคัญมาจากที่กิจการมีส่วนของหนี้สินเกินกว่ามูลค่าของสินทรัพย์ที่แท้จริง ซึ่งมูลค่านี้สามารถอธิบายได้จากความสามารถในการสร้างรายได้ของกิจการ

สัดส่วนโครงสร้างทางการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) อัตราส่วนสัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน เป็นอัตราส่วนที่เป็นตัวชี้วัดความอ่อนแอทางการเงินในการก่อหนี้ โดยรวมทั้งหนี้สินระยะสั้น และ หนี้สินระยะยาว เป็นภาระหนี้ที่ทางกิจการต้องใช้คืนตามกำหนดเวลา โดยเปรียบเทียบกับมูลค่าของหุ้นสามัญ และ มูลค่าของหุ้นบุริมสิทธิ ตามราคาที่ได้มีใจตกลงซื้อขายกันขณะเวลานั้น อัตราส่วนนี้แสดงว่ามูลค่าตลาดของบริษัท และ หนี้สินรวมปัจจุบันอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วงหรือไม่ เนื่องจากมูลค่าตลาดของบริษัทลดลงต่ำกว่าหนี้สินรวม ถือว่าบริษัทวิกฤตทางการเงิน หรืออาจเรียกได้ว่าอัตราส่วนนี้แสดงความเสี่ยงอันจะเกิดจากภาระผูกพันของกิจการ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 4 อัตราส่วนเป็นไปตามสมมุติฐานของงานวิจัยในครั้งนี้ อัตราส่วนทางการเงิน 3 อัตราส่วน ที่มีระดับความสัมพันธ์กับผลประกอบการมากที่สุดจากการวิเคราะห์ผล คือ อัตราส่วนสัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน เป็นอัตราส่วนที่เป็นตัวชี้วัดความอ่อนแอทางการเงินในการก่อหนี้ อัตราส่วนความคล่องตัว เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัญหาทางการเงินของธุรกิจ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการบริหารกิจการ ตามลำดับ อัตราส่วนทั้ง 3 นี้สะท้อนถึงผลประกอบการมากที่สุด อัตราส่วนที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน อัตราส่วนนี้ไม่

สามารถแสดงถึงอายุในการดำเนินงานของกิจการที่แตกต่างกัน โดยทั้ง 4 อัตราส่วนมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกิตต์ ภักดีศรีศักดิ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินกับค่าความเสี่ยง (β) ศึกษาพบว่าอัตราส่วนทางการเงิน 5 อัตราส่วน ประกอบด้วย อัตราส่วนความคล่องตัว เงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน ความสามารถในการทำกำไร สัดส่วนแห่งภาระผูกพันทางการเงิน และ ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของธุรกิจ กับค่าความเสี่ยง (β) มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งค่าความเสี่ยงดังกล่าว ก็สะท้อนถึงผลประกอบการนั่นเอง

การเปรียบเทียบผลประกอบการกับเครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจของดัชนีการลงทุนภาคเอกชน จากงานวิจัยนี้

ระดับความสัมพันธ์ในการเปรียบเทียบผลประกอบการของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับเครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจของดัชนีการลงทุนภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ 0.44 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ แต่ยังไม่ถึง 0.50 ขึ้นไป เนื่องจากดัชนีการลงทุนภาคเอกชนมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ พื้นที่รับอนุญาตก่อสร้างทั่วประเทศ ปริมาณจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในประเทศ มูลค่าการนำสินค้าทุน ณ ราคาคงที่ ยอดจดทะเบียนยานยนต์ใหม่เพื่อการลงทุน และ มูลค่าการจำหน่ายเครื่องจักรและอุปกรณ์ในประเทศ ณ ราคาคงที่ แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2560 ความสัมพันธ์ของผลประกอบการกับเครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจของดัชนีการลงทุนภาคเอกชนคำนวณค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันน้อยลง เนื่อง จากปัจจัยเชิงสถาบัน (Institutional Factors) เช่น ความชัดเจนและความต่อเนื่องของนโยบายภาครัฐ มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความเชื่อมั่นของภาคเอกชน เช่น ความชัดเจนของ พ.ร.บ. เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

จากผลงานวิจัยการเปรียบเทียบผลประกอบการกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชนคำนวณค่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีช่วงปี พ.ศ. 2560 ที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันน้อยลง เนื่องจากนโยบายการลงทุนของทางภาครัฐที่มีความความสัมพันธ์ในดัชนีการลงทุนภาคเอกชนโดยเฉพาะการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ ปัจจัยความชัดเจนและความต่อเนื่องของนโยบายภาครัฐ เช่น ความชัดเจนของ พ.ร.บ. เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งผ่านร่างเพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายเมื่อกลางเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2561 จึงมีความเป็นไปได้ในช่วงปี

ไตรมาสที่ 2 ของพ.ศ. 2561 ความสัมพันธ์ของผลประกอบการเปรียบเทียบกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชนจะมีแนวโน้มสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น ซึ่งจากผลงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นด้วยว่าผลประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นตัวชี้วัดหลักภาวะเศรษฐกิจ ทั้งแผนการลงทุนของภาครัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมีลักษณะโครงการและบริบททางเศรษฐกิจที่แตกต่างไปจากอดีต โดยเฉพาะการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่หลายด้านที่สอดรับกัน อาทิ ระบบคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค โดยเฉพาะในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก การมุ่งเน้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนภาคเอกชนในระยะยาว การสร้างความชัดเจนและความมั่นใจด้านนโยบาย และผลักดันให้เกิดการลงทุนต่อเนื่องตามแผน การให้ความสำคัญกับการลงทุนด้าน Physical infrastructure และด้าน soft infrastructure ควบคู่กันไป จะช่วยกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชนให้ขยายตัวได้ต่อเนื่องในระยะต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัย โดยใช้สมการยึดตามแบบจำลองการทดสอบคะแนนของ Altman Z-Score Model ในรูปแบบ Original ถูกสร้างมาเพื่อใช้ในการประเมินบริษัทที่เป็นผู้ผลิตสินค้า (Manufacturing firm) โดยมีการใช้อัตราส่วนทางการเงิน 5 อัตราส่วน และมีการพัฒนาแบบจำลองการทดสอบคะแนนเพื่อประเมินสำหรับบริษัทที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non – Manufacturing firm) โดยมีการใช้อัตราส่วนทางการเงิน 4 อัตราส่วน มีการตัดอัตราส่วนบางอัตราส่วนออก และเปลี่ยนค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) เพื่อให้สอดคล้อง ซึ่งการใช้แบบจำลองการทดสอบคะแนนของ Altman Z – Score Model จะเป็นประโยชน์อย่างมากจะต้องเลือกใช้แบบจำลองทดสอบคะแนนให้เหมาะสมกับประเภทธุรกิจที่ทำการหาค่าความเสี่ยง การใช้แบบจำลองทดสอบคะแนนที่ไม่ตรงกับประเภทธุรกิจจะได้ค่าความเสี่ยงที่คลาดเคลื่อนส่งผลต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 จากผลการวิจัย ผู้ประกอบการ ควรให้ความสำคัญกับอัตราส่วนที่สะท้อนถึงระดับความสัมพันธ์สูงที่สุดที่มีต่อผลประกอบการ คือ อัตราส่วนสัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน

เป็นอัตราส่วนที่เป็นตัวชี้วัดความอ่อนแอทางการเงินในการก่อหนี้ อัตราส่วนความคล่องตัว เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัญหาทางการเงินของธุรกิจ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการบริหารกิจการ ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 จากผลการวิจัย การศึกษากลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงิน และผลประกอบการ (กำไร / ขาดทุนสุทธิ) มีความสัมพันธ์กันสูง ประกอบด้วย อัตราส่วนความคล่องตัว ความสามารถในการทำกำไร สัดส่วนโครงสร้างทางการเงิน ส่วนอัตราส่วนเงินทุนสะสมจากแหล่งภายใน มีความสัมพันธ์ต่ำ นักลงทุน หรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม ในส่วนของอัตราส่วนทางการเงินอื่นๆ ก่อนการลงทุน เช่น อัตราส่วนแสดงสภาพเสี่ยง (Leverage Ratio) ใช้คำนวณเพื่อเป็นข้อมูลช่วยในการพิจารณาสภาพเสี่ยงของกิจการ และ อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เป็นต้น

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้

สมการแบบจำลองของ Altman Z – Score Model ที่มีสินทรัพย์มากกว่า 1 ล้าน ดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป เป็นลักษณะ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ที่มีลักษณะ โครงสร้างเศรษฐกิจที่แตกต่างจากประเทศไทย ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลอาจได้ค่าที่คลาดเคลื่อนไป และ อีกข้อจำกัดหนึ่ง คือ ไม่สามารถนำไปใช้ประเมินบริษัทที่ทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เช่น บริษัทที่อยู่ในกลุ่มของธนาคารได้ เนื่องจากความแตกต่างจากวิธีการบันทึกรายได้และต้นทุนรวมถึงการจัดการแหล่งเงินทุนต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

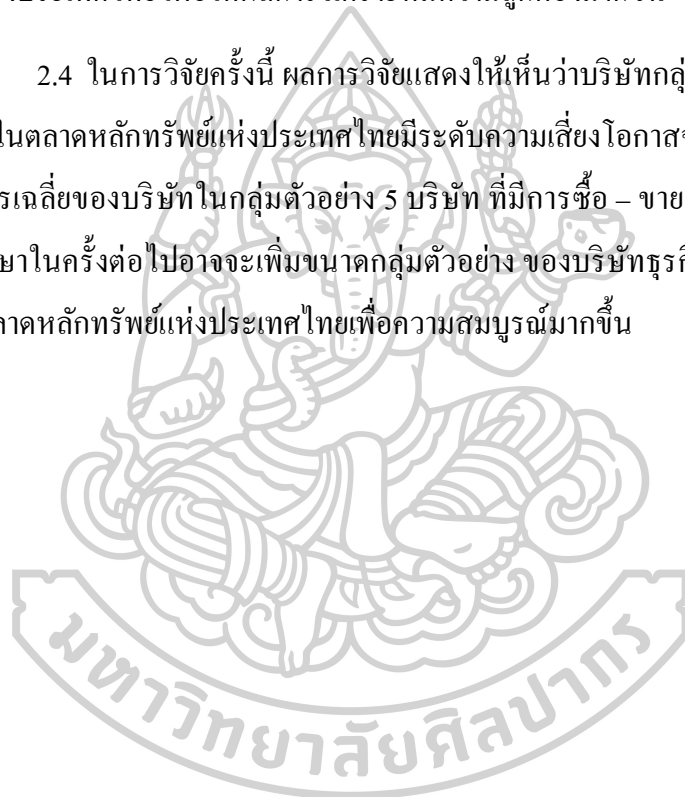
2.1 เนื่องจากการใช้สมการแบบจำลองของ Altman Z – Score Model ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะ โครงสร้างทางเศรษฐกิจพื้นฐานของสหรัฐอเมริกา ที่แตกต่างกับลักษณะ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปผู้สนใจควรพัฒนา หรือเลือกใช้แบบจำลองที่เหมาะสมกับลักษณะเศรษฐกิจของประเทศไทย และมีการแยกตามประเภทธุรกิจที่หลากหลาย เพื่อให้การประเมินผลสอดคล้องกับประเภทธุรกิจ

2.2 ในการวิจัยครั้งนี้มีการนำอัตราส่วนทางการเงินมาใช้ 4 อัตราส่วน จากสมการแบบจำลองของ Altman Z-Score Model สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ผลิตสินค้า (Non – Manufacturing

firm) ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปผู้ที่สนใจอาจจะพิจารณานำอัตราส่วนทางการเงินอื่น หรือ ตัวแปรอิสระอื่นที่อาจมีผลต่อการพยากรณ์ความเสี่ยง (โอกาสจะล้มละลาย) เข้ามาใช้ในการพัฒนาตัวแบบให้มีความเหมาะสมกว่านี้

2.3 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในภาพรวม แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบจำลองระยะสั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปผู้สนใจอาจจะพัฒนาเป็นแบบจำลองระยะยาว หรือ อาจจะเพิ่มช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล ของบริษัทธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความถูกต้องมากขึ้น

2.4 ในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบริษัทกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีระดับความเสี่ยงโอกาสจะล้มละลาย ก่อนข้างต่ำ ซึ่งเกิดจากการเฉลี่ยของบริษัทในกลุ่มตัวอย่าง 5 บริษัท ที่มีการซื้อ – ขายของหลักทรัพย์ต่อเนื่อง ผู้สนใจจะศึกษาในครั้งต่อไปอาจจะเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของบริษัทธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อความสมบูรณ์มากขึ้น

รายการอ้างอิง

Investopedia. (2018). ISM Non - Manufacturing Index. Retrieved from

<https://www.investopedia.com/terms/i/ism-nonmfg.asp>

K SME Analysis. (2560). แร่งหนุนจากภาครัฐค่น SME ก่อสร้งสคไอ. ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. Retrieved from

www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/KSMEAnalysis/Documents/GovernmentSupport.pdf

Moneywecan. (2562). การบริหารความเสี่ยงของผู้ประกอบธุรกิจ. Retrieved from

<https://www.moneywecan.com/risk-management/business-risk-management>

Panrod Tidathip. (2017). Bankruptcy risk Analysis using Financial Ratios for Companies of Property Development Sector in The Stock Exchange of Thailand. *Social Sciences, Humanities, and Arts*, 17(1), 149-160.

Wikipedia. (2019). Institute for Supply Management. Retrieved from

https://en.wikipedia.org/wiki/Institute_for_Supply_Management

คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาการ การลงทุน. (2529). การลงทุน (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาการบัญชีและการเงินเพื่องานก่อสร้าง. (2544). การบัญชีและการเงินเพื่องานก่อสร้าง (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ. (2561). "ข้อความเข้าใจนิยามความหมายงานก่อสร้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560".

ชยากรณ์ มงคงเสรีชัย. (2560). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์. *สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 55-68.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร (ERM Framework). Retrieved

from http://www.set.or.th/th/about/overview/files/Risk_2015.pdf

ทีมงานวิจัยระบบการลงทุน. (2560). Altman Z - Score อาวุธลับของนักลงทุน. Retrieved from

<http://www.siamquant.com/altman-z-score>

ทีมเศรษฐกิจมหภาค. (2558). การปรับปรุงดัชนีการลงทุนภาคเอกชน. Retrieved from

https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/EconomicIndices/DocLib/EconomicIndex/Revision_PII_th_feb15.pdf

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2018). ดัชนีและเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ. Retrieved from <https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/EconomicAndFinancial/Pages/StatEconomicIndices.aspx>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2557). ประเด็นเศรษฐกิจในรอบปี 2557. Retrieved from https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/annual_Y57_T.pdf
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558). รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2558. Retrieved from https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/Annual_Y58_T.pdf
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2559. Retrieved from https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/Annual_Y59_T.pdf
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2560). รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2560. Retrieved from <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/AnnualReport2560.pdf>
- นิรุตติชัย ทูมวงษา. (2560-62). แนวโน้มธุรกิจ / อุตสาหกรรม, ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ปี 2560-62. *Krungsri Research*. Retrieved from www.krungsri.com/bank/getmedia/0c1192bb-680c-4910-af61-2a4f6fc0f582/IO_Construction_Contractor
- ประชาไท. (2559). ประเมินเศรษฐกิจไทย 2 ปี หลังรัฐประหาร การเติบโตยังไม่เต็มศักยภาพ. Retrieved from <https://www.prachatai.com/journal/2016/05/66032>
- ปราย. (2009). เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic indicator). Retrieved from <https://salamanderr.wordpress.com/author/salamanderr>
- พรปวีณ์ วงศ์พร้อมสุข. (2559). "การพยากรณ์ความสัมพันธ์ทางการเงินของบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย". ปรินญามหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.,
- ภรณ์ทิพย์ ชูรอด. (2557). "การพยากรณ์ความสัมพันธ์ทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย". วิทยานิพนธ์ปรินญามหาบัณฑิต สาขาบัญชี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.,
- ศุภกิตต์ ภักดีศรีศักดิ์ และ ธนินทร์รัฐ รัตนพงษ์ภิญโญ. (2555). "การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมืออัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย". Paper presented at the การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติ/นานาชาติ เสนอที่มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศูนย์วิจัยกสิกร. (2560). งานออกแบบโครงการก่อสร้างคึกคักสวนกระแสลงทุนชะลอตัว. Retrieved from

www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/KSMEAnalysis/Pages/Construction-Design.aspx

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน. (2557). ตลาดการเงินและการลงทุนในหลักทรัพย์ (พิมพ์ครั้งที่ 19 ed.).

กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 133 ตอนพิเศษ 259 ง C.F.R. (ราชกิจจานุเบกษา, 2559).

สมยศ นาวิการ และ ศุภศิ รัมมคม. (2520). การบริหารธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

ส่วนเศรษฐกิจรายสาขา ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก. (2561). ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง. *Sunries - Sunset Industry*.

สันติ ภิระนันท์. (2546). ความรู้พื้นฐานการเงิน : หลักการ เหตุผล แนวคิด และการวิเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.).

กรุงเทพฯ: เทืองฟ้า พริ้นติ้ง.

สำนักการค้ำบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2554). บริการก่อสร้างและบริการทางวิศวกรรมที่เกี่ยวข้อง.

สำนักสถิติแห่งชาติ. (2558). การสำรวจอุตสาหกรรมก่อสร้าง พ.ศ. 2557 ทั่วราชอาณาจักร (Vol. 7). กรุงเทพฯ:

เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

สุมาลี (อุณหนันท์) จิระมิตร. (2547). การบริหารการเงิน เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลี (อุณหนันท์) จิระมิตร. (2546). การบริหารการเงิน เล่ม 2 (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หลักทรัพย์จัดการกองทุน เอ็มเอฟซี. ทัศนศัพท์การเงิน / ตลาดการเงิน. Retrieved from

www.mfcfund.com/php/th/topic/Financial-Market-molika.pdf

อรรถพงษ์ พีระเชื้อ. (2561). ตัวแบบพยากรณ์บริษัทจดทะเบียนที่อาจถูกเพิกถอนจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *WMS Journal of Management*, 7(2), 8-12.

อรวรรณ บุญบุชาไชย และ นันทชัย สาสดีอ่อง. (2559). "วิเคราะห์ความน่าจะเป็นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อภาวะความล้มเหลวทางการเงิน โดยใช้ Z-Score Model". Paper presented at the เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เรื่อง นวัตกรรมและงานวิจัยกลไกพัฒนาประเทศ, เสนอที่วิทยาลัยสยาม

อารักษ์ ราษฎร์บริหาร. (2546). การบริหารการเงิน : *Money Machine* (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

เอกสิทธิ์ เข้มงวด. (2554). "การศึกษาความแม่นยำ และพัฒนาตัวแบบ *Altman's EM-Score Model* สำหรับการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย". ปริญญา
มหาบัณฑิต บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ,

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวณิชดาภา นาคพงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	8 เมษายน 2522
สถานที่เกิด	ตำบลท่ามะกา อำเภوتاมะกา จังหวัดกาญจนบุรี
วุฒิการศึกษา	ระดับปริญญาตรี SAINT JOHN'S UNIVERSITY คณะการจัดการทั่วไป
ที่อยู่ปัจจุบัน	ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม คณะบัญชี 202 หมู่ 1 ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

